

۷۱۳۴۷
کتابخانه

کتابخانه
شورای
ایلامی

۱۱

جمهورية اسلامی ایران
تاسیس ۱۳۰۲ هجری شمسی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب مجتوبہ، مطبوعہ دارالعلوم عربیہ اسلامیہ

مؤلف
سید احمد علی مصطفیٰ عبدالقادر

میں نے

1487

aus $\bar{0}$, $\bar{1}$ herv.

حصارہ ثبت کتاب

Y. N. N. D.

12820

9.1718

۱۸۵
تاریخ شهر بهشت ۱۳۲۰
مجموعه کتب و خط و غیره
صافی
تاریخ شهر بهشت ۱۳۲۰
مجموعه کتب و خط و غیره
صافی
تاریخ شهر بهشت ۱۳۲۰
مجموعه کتب و خط و غیره
صافی

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

کتاب مجتبیٰ مطبوعہ (را حطاب) سرحد، ص ۱۸۴

مؤلف
رسالة في بعض
أحوال بعض
الأنبياء

۱۰۰

1487. *Androsace lanata*

تعداد و ثبت کتاب

9. 1718

$$\frac{1.28\%}{2.8718}$$
[illegible]

هو الله
شأن

ديوان
العلق الحب
الصديق قيس بن
الملوح الشهير بمجنون
العلم جمع الاديب
بكر الوالي رحمه
الله تعالى

شأن
العيز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين
وخاتم النبيين سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين اجمعين
قال ابو بكر الوالي اخلف في اسم مجنون بن عامر هل هو عامر او
مهدي والافرنج او معاذا وقتيل ابنه او ابن الملوخ او البحريني
البحري والصحيح الاول وفي كسبه هل هو عامر او كلابي او جعد
او قشير او المجانين متعددة او هما اثنان في بن عامر والصحيح الاول
وكان من حديثه انه كان صغيرا وليلى وهي
ابنة عمه كانت صغيرة ايضا فكانا يجتمعان في بئهم
اي اغنام طهما يتخذ ثان وهما صغيران فلما نشأ وكبرا جعل
جمعا يزيد ويبيع كل يوم وساعة قال وكانت لي بصيرة
بالشعر والاذب ووقائع العرب في الجاهلية والاسلام

ذكر

وكان فتيان بن عامر يجلسون الى ليلى يتناشدون عندها
الاشعار وكان قيس فيمن يجلسون اليها فلم يكن في بن عامر
فتى احب اليها ولا اكرم عليها منه حتى اذا بدت حاجته
لفتى في بن عامر الى ليلى توسل بالمجنون اليها فلم يزل كذلك
برهة من الدهر حتى فشا امرها وارتاب بهما قومهما فلما
كان ذات يوم سألها فقير حاجته لنفسه لينظر هل له في قلبها مثل
الذي في قلبها فسمعته حاجته فاعزوزت عينها بغيرها
ايام حاجته فاشيا يقول

مضى من والناس يستشفون
يضغفني حبيك حتى كأني
اذا ما لحاني العاذلات بجبهها
مدا الدهر اويندي الصفا مني
وحتى عاني الناس احق ما تقابل
وكيف اطيع العاذلات جيبها
هل لي الى ليلى العذاة شفيح
من الاهل والمال لتليد نزع
ابت كبد تما اجن صدق
ويشعب من كسر النجاج صدع
وقالوا تبوع للضلال مطيع
يوزقني والعاذلات هجوع

وقال ايضا

تعلقت ليلى هي عر صغيرة
ولم يبدل لآلئها من ثديها حرم
صغيرين نزعى اليهم ياليت اننا
الى اليوم لم نكبر ولم تكبر اليهم

فاجابه ليلى هي يا كيت لما سمعت شعره

وكل مظهر للناس بعضا
وكل عند صاحبه مكين

تحتنا العيون بما اردنا
وفي القلبين ثم هو دفين

فلما سمع مقالتهما خشي عليه فلما افاق قال

صرع من الحب المبرح والهوى
واى فتى من علة الحب ليلى

ففظن جلساؤه عند ذلك فاخبروا اباها فحبوها عنه و

عن سائر الناس قدّموه الى السلطان فاهدر السلطان

دمه ان هو زارها فلما حجب عنه انشأ يقول

الاجبت ليلى الى اميرها
على عينا جاهلا لا ازورها

واوعدني فيها رجال ابوهم
ابى وابوها خشت لي صدورها

على غير شئ غير انى اجها
وان فؤادى عند ليلى اسيرها

و

وانى اذ لحنت الى الالف الفها

هفا بفؤادى حيث خنت سحرها

ثم انه لما اشتمهم بحبها وابلى قام ابوه واخوته وبنو عمه واهل

بيته فاتوا باليلى وسألوه بالرحم والقربة والحق العظيم

ان يزوجهامنه واخبروه انه ابلى بها فابى بوليلى ونحو

حلف وقال والله لاحدث العرب انى زوجت عاشقا

مجنونا فاقبل الناس الى ابى المجنون وقالوا له لو اخرجته

الى مكة فعوذته ببيت الله الحرام لعل الله يعافيه مما

ابلى به فاخرجه ابوه الى مكة وهما راكبان جملا فى محمل

فلما قدما مكة قال له ابوه يا قيس تعلق باستار الكعبة

ففعل فقال قل اللهم ارحنى من ليلى وجهها فقال اللهم

من على بليلى وقرها فضر به ابوه فانشأ يقول

يارب انك ذو من ومغفرة
بيت بعافية ليل المحبينا

الذاكرين الهوى من بعد ما رقدوا
التاقيين على الايدى المكبينا

يارب لا تسلبني جها ابدا
ويرحم الله عبدا قال امينا

وقال ايضا

دعا المحزون الله يستغفره وناديت يا رحمن اول سؤلتي وان اعطيت لي في حيوتي ايوب يقربني قريبا ويزيدني وكم قائل قد قال تب نصيته وما هجرتك النفس يا ليل الهنا فيا نفس صبر اليت والله فاعلي	بكت شغلاكي تحي ذنوبها لنفس ليلى ثم انت حبيبها الى الله عبد توبه لا اتوبها بها عجا من كان عندك يعيها وتلك لعن خلة لا اصيدها قلتك ولكن قل منك نصيبها يا اول نفس غاب عنها حبها
فما سمع به هذه الابيات ردق له فاخذ بيده مخوف في يد رمي الحمار فنيا هو معني اسمع منا يا نادر من بعض تلك الحيا يا ليل في مخمشتا عليه واجتمع عليه قوم وابوه بالك خزين فافاق وهو مصفر اللون وانثا يقول رداع دعا اذ نحن بالخيف مريض دعا باسم ليلى غيرها فكائننا دعا باسم ليلى اسحق الله عينه وليلى يا راض اشام في بلد ففر	ففتح لخران القواد وما يدري اطار بلطي طائر كان في صدرك وليلى يا راض اشام في بلد ففر

عز

عرضت على قلب العراء فقال لي
اذ بان من قهوى شطبه التو
من الان فخرج لا تعلم من الصبر
ففرق من قهوى احسن الجمر

وقال ايضا

يا ليل زندي البين يقبح في صنتك ابى جذبان الدهر الا تشتنا تفرقان الدهر يرحح في الصفا واي اذا ما اعوز الله مع اهله فوانته ما انساك ماهبت الصبا وما نظفت بالليل سارية القطا وما لاح نجم في السماء وما بكت وما طلعت شمس لدى كل شارق وما غطوش الغريب سود لونه وما حلت انتي وما خبت علب وما دحفت تحت الرمال بركبها	ونار الاسى ترمي فوادى البحر واي هي بقي على حدث الدهر ويقبح بالعصير في الجبل الوعر فرغت الى كماء دائمة القطر وما ناحت الاطيار في وضع الفجر وما صدحت في الصبح غادية الكدر مطوقة شجوا على فنن السدر وما هطلت عين على ارض النحر وما رطول الدهر ذكرك في صدرك وما طلع الاذي في كح البحر فلا ص تومر البيت في البلد القفر
--	---

فلا تحبني ليلتي نسيتم
ابكي الحام الورق من فقد الف
فاقم لانسائك ما ذر شارق
الا لست شعركل بيتن ليلة
لقد حملت ايدى الزمان مطيتي
وان لست في حيث كنت على ذكر
وتلو وما الى عن البقي من صبر
وما خبال في ملعة قصر
انا جيم حتى ارى غرة الفجر
على مركب مستعطل التاب والظفر

فلما سمع ابوه هذه الابيات اخذ بيده الى محفل من
الناس فسألهم ان يدعوا الله تعالى له بالفرج فلما اخذ
الناس بالدعاء انشأ يقول *

ذكرتك والحجج لم ضجج
فقلت ونحن في بلد حرام
اتوب اليك يا رحمن مما
فاما من هو ليلى تركه
وكيف وعند ما فلي رهن
بمكة والقلوب لها وجيب
به الله اخلصت لقلوب
عملت فقد تظاهرت الذنوب
زيارتها فاني لا اتوب
اتوب اليك منها وانيب

وعن ابي مسكين قال خرج رجل متاحتا اذا كان بموضع

يقال

يقال له بئرميمون اذ هو يجامع في ذرى جبل واذا فتي
قد تعلقوا به كاحسن ما يكون من الرجال واجملهم بريان
يرمي بنفسه من اعلى الجبل غير انه مصفر اللون ناهل البدن
وهو يقول

لقد هم قيس ان يزوج نفسه
فلا غرو ان الحب للمرقا تل
انا خ هوى ليلى به فاذا به
فيسقيه كأس الموت قبل اوان
ويرمي بها من ذروة الجبل
يقبله ما شاء جنباً الى جنب
ومن يطيق الصبر عن محل الحب
ويورد قبل الممات الى الترب

قال فسئلت عنه فقيل هذا مجنون بنى عامر اخبره ابوه
الى هذا الجبل يستقبل الريح التي تهب من ناحية نجد
ويكره ان يخليه فيرمي بنفسه من الجبل فلو شئت دثر
منه فاخبرته انك قدمت من ناحية نجد ففقدتم اليه
فلعله ينزل من الجبل قلت نعم فدثرت منه فقالوا يا ابا
المهدى هذا رجل قدم من ناحية نجد قال فنفس الصعداء

حتى ظننت ان كبدك تصدعت ثم تجلس بها الى عنها وعن
بلاد نجد فاقبلت احذنه واصف له وهو يبكي اشدا بكاء
واوجعه للقلب ويقول

الاحب لنجد وطيب ترابها	وارواحها ان كان نجد على العبد
الا ليت شمر محرم ويرضني قبا	لطول التثاني هل تغترابعدك
وعن اقربان الرمل ما هو فاعل	اذا هو امسى ليلته بشري جعد
وعن جارتينا بالبتيل الى الحجة	على عهدنا ام لم يد وما على عهد
وعن علويات الرياح اذا جرت	بريح الخراشي هل تهب على نجد
وهل تنفضن الریح افنان بلقي	على لاحق الاطلين منذ الوعد
وهل اسمعن اذهر اموات هجته	تطالع من ومه خضيب وهدهد

قال فاقبل ابوه بعد ان قضى شكره يريد امله فلما قدم جمع
اعامه واخوانه فلا موه وعذوه وقالوا لا خير لك في ليل
ولا لها فيك وقد رددنا عنها ولك في بنات عمك من
خير لك منها فلو تزوجت واحدة منهم رجوان يزول عنك

بعض

بعض ما قبلتك من جهها فاذن يقول

لقد كمن في حب ليلي اقارب	ابي ابن عمي ابن خالي وخاليا
يقولون ليلي اهل بيت عداؤ	بنفس ليلي من عذو وماليا
ارى اهل ليلي لا يريدون نعيمها	بشي ولا اهل لا يريدون نالها
قضى الله بالمعروف منها القدر	وبالشوق الابعاد منها قضى ليا
قصمت لهوى نصفين بيني وبينها	فصف لها هذا لهذا وذالها
الا يا حاءات لعراق اعنتي	على شجوني ابيكن مثل بكائها
يقولون ليلي بالعراق مضية	فيا ليتني كنت لطبيب لمدواها
يقولون ليلي سودة حبشية	فلولا سواد المسك ما كان غاليا
فتاب بوليلي وشبابا بينها	وحقة ليلي في الفؤاد كما هيا
على اثر لا فت ليلي بحلاوة	زيارة بيت الله رجلا وحافيا
فيا رب اقصيت ليلي مني	فرفق بعينيها كما رزقها ليا
والا فبعضها الى واهلها	فاني بليلى قد لقيت الدوا
يلومون قيسا لما شقه الهوى	وباب راعي النجم حيران باكيا

فيا عجباً ممن يلوم على الهوى	فحق دفعاً منى من الصبر عارياً
ينادى الذى قد مات من غير	ليكشف وجد بين جنيد لاويا
يبست ضجيج الهم ما يطعم الكرى	ينادى الهوى قد لقيت الدواهي
بساخرة العينين كالشمس	يفنى منهاها فى الدجى متسا

قال فلما سمعوا مقالته سمعوه ما يكره فزعوا على وجهه لسيامته
 حزناً متفكراً يتفكر فى مرها حتى يمنع ذلك من الطعام والشراب
 وترك محادثة الناس وصار فى حد يرحمه من رآه من عذ
 وصديق فقال

ما بال قلبك يا مجنون قد هالما	من جت من لا ترى فى صلها طمعا
الحب والعشق سيطر من لهما	فاصبحا فى فؤادى ثابتن معا
طوبى لمن انك فى الدنيا قريت	لقد نفى الله عنه الهم والحزنا
بل ما قرأت كتاباً منك يبلغنى	الا تفرق ماء العين او دمعا
ادعوا الى هجرها قبل فتيبى	حتى اذا قلت هذا صادق نزعاً
لا استطيع نزعاً عن مودتها	ويصنع الحب بى فوق الذنعا

كم من دنى لها قد كنت اتبعه	ولو صحا القلب عنها كان تبعها
وزادنى كلفاً فى الحب ان منعت	احب شئ الى الانسان ما منعها
اقر السلازم على ليلى حو لها	منى التحية ان الموت قد نزعها
امات له هوى فى ليل لا وفقد	قل العزاء وابدى القلب ما جزعها

وقيل كان المجنون بموضع يرمى الواديين وكان يجلس
 بينهما ويخلو فيه بشته فخرج يوماً يريد هاهنا فلما صار قفراً
 من الواديين انشأ يقول

الا لا ارى وادى المياه يثيب	ولا النفس عن وادى المياه يثيب
احب هبوط الواديين واتنى	لشهر بالواديين غريب
احق اعباد الله ان لست وادى	ولا صار الا على رقيب
ولا زائر افرء ولا فى جماعت	من الناس الا قيل انت مررب
وهل يسه فى ان تحن بحبة	الى الفها وان يحن بحبيب
وان الكتيب الفرد من جانب الحى	الى وان لم اتركه بحبيب
ولا خير فى الدنيا اذا انت لم تزد	حبياً ولم يطر بى اليك حبيب

وذكر ان اباه الملوخ اتاه وحمله الى بابل ليعالجه وذلك
قبل نزول ما نزل به من الحب الشديد وسورة العشق
فحمله على ناقته فلما امعنا في السير ذكر الجنون ليلى فليتمها

ان قال

تمتع من ذرى مضابيح	فانك موشك ان لا ترها
ادعها الغداة فكل نفس	مفارقة اذا بلغت مداها

قال فبكي ابوه رحمة له وقال يا بني هل لك ان تسلوب غيرها
فقال والله ما اجدا الى التسلوب سبيلا واني لفي اعظم
الكرب والبلاء وانشأ يقول

وكم فائل الى اسل عنما بعها	وذلك من قول الوشا عجب
فقلت وعني تهمل دموعها	وقلبي باكاف المحبب يد
لئن كان لي قلبه وببكرها	وقلبي باخرى انها لقلوب
فيا ليل جوكد الوصال فاقني	بجيبك دهن والفؤاد كتيب
لعلك ان تروى بشرب على	وترضى بخلاف لمن خطوب

بني

وتبلى وصال الواصلين فتعلمي
لقد شفت هذا القلب ان ليس
فلا النفس تخليها الا عاري فتشف

لكن الله في واصل ما وصلني
ومن بياوليتني ومثيب
والخذ ما اعطيت صفوا وانني
فلا تترك نفسي شعاعا فانما
والقمن من الحب لبرج سورة
ولاني لا سحيك حتى كائنا

قال الوالي بلغني انه دخل بابل واجتمع اليه المتطببون
واقبلوا يقونه شربة بعد شربة ويكونه فلما اكثروا عليه

انشأ يقول

دعوني دعوني قد لطم عذا	وانضجتم جلدي بجر المكاييا
دعوني امت غاوتها وكربة	اياويج قلبي من به مثل ما بيا
دعوني نعي والهدواني كرامة	من الله قد يقنن ان لسنا

ورأيتكم اني لقيت من الهوى
براني شوقا وبوضوي طمعه
سقى الله اطلا لا بناحية الحى
منزل لو مرت عليها جنازة
فاشهد بالرحمن من كان مؤمنا
محي الله اقوم ما يقولون اننا
فما بال قلبى هذه الشوق والطمع
الا ليت عيني قد رأت من رآكم
وهي ان اسلم من الحزن والهوى
فقلت نسيم الريح اذ تحيتي
فاشكره اني الى ذاك شائق
معدتي لولاك ما كنت هائما
معدتي قد طال وجدك وشفتي
معدتي اوردتني من كل الردى

٧

خليلي هيا فاسعدني على البكا
خليلي ان قد ارقمت ونمتا
خليلي لو كنت الصبح وكنتما
خليلي قد اذى فراشي ارفعنا
خليلي قد حانت وفاي فاطلبنا
وان مت من داء الصبا به البغا

وقال بعضهم بينا انا ادور في صحراء بني تميم اذ مررت بقاضين
قد قضا طيبا وعقلاء فوقفنا نظر اليهما اذ انما بغلار قد
كان وجهه فلقته فمر عليه ضفيرا ان تضربان خصره قدنا
* منها وامل الظبي ثم ارسل عينيه بالبكاء ويقول *

وذكرني من لا ابوح بذكره
فعلت ودمع العين يجري عجزه
الا هذا القاض الخشيف خله
خفت الله لا نفثله ان شبهه

مما جرحه في جبال قاض
وكخطى الى عينيه لحظة شيا
وان كنت تاباه فخذ بعلي نصي
حيو وقد اعدت مني فراشي

فوالله ما برح حتى اشتراه وخطى سبيله وقيل دخل كثير
بن عبد الرحمن على عبد الملك بن مروان وقد قعد الشرب
فقال يا كثير هل رأيت عشق منك قال نعم يا امير المؤمنين
* قال وكيف وانت القائل *

ربان مكة والذين راىهم	يلون من جز الفؤاد همودا
لو يصحون كما سمعت كلامها	خرو العرة رگعا وسجودا
الله يعلم لو اردت زيادة	فحب عزة ما وجد مزيدا

قال اخبرك يا امير المؤمنين بينما انا اسير في بعض البوادي
في ساعة الهاجرة في يوم شديد الحر اذ رفع لي شخص مفاو
ليس بها انيس فذعرت منه ثم علمت اليه فاذا هو شاب من
الوجه جعل الشعر فقلت انى انت ام جنى قال بل انى
فقلت ما اخرجك في هذه الساعة الى هذه البرية قال
نصبت شركا للظباء وقد قومت الى اللحم يا امير المؤمنين
قلت فجعل لي فيه ضيحا ان اقمت عليك قال نعم ونعم

عين

عين فاقمت عنده حتى اقنص ظبية كاحسن ما يكون من
الظباء ثم قبض على قرنها واقبل ينظر في محاسنها ويقول
يا شبه ليلى لا تراعى فائى لك اليوم من بر الوعد
* ثم اطلقها وجعل ينظر في اثرها ويقول *

اقول وقد اطلقها من وثاقها	فانت ليلي ان شكرت عشق
فعينك عيناها وجعلت جديها	سوان عظم الشاق منك فبق
وكاد بلا دانه يا امرالك	فيا رجت منكم على تضيق

قال ثم وقف يا امير المؤمنين ساعة فاذا قد علفت اخرى
* فضع بها ما صنع بالاولى ثم اطلقها وانثا يقول *

الا يا شبه ليلى لا تراعى	ولا تغفل عن ورد التلاع
لقد شبهتها الا خلا لا	ننوز القرن او حش الكراع

فنجيت يا امير المؤمنين من صنعتها فما كان الا هنية حتى
* علفت اخرى فاطلقها من ثاقها وجعل يركب يقول *

* نروح سالما يا شبه ليلى	قريب العين واستطاب البعولا *
--------------------------	------------------------------

* فليس انفذت من الدنيا * وقتت عن قوائمك الكولا *
 فعاظني يا امير المؤمنين غيظا شديدا وقلت في نفسي
 مستعلم ثم مكنت ساعة فعلمت خري فوثبت اليها فكرت
 يد هاطمعا في كجها فبكي بكاء عاليا ثم قال ويحك ما دعاك
 الى ان اخذت موضعا يوافيني وكنت الفتر ثم اغضفني
 فاني ماء كان قريبا من نفسي في كساءه فبلد ثم اتى نورية
 فاطمها ثم قال اخذت حالي وما اراه الا انتم مات
 فقال عبد الملك بن مروان فايراس من قولك حيث تقول
 ايا عز لو اشكو الذي قد اصابني الى ميت في قبره لبيكي ليا
 ويا عز لو اشكو الذي قد اصابني الى اذهب في ديره لرتي ليا
 ويا عز لو اشكو الذي قد اصابني الى جيل صعب التاري لا تخي ليا
 ويا عز لو اشكو الذي قد اصابني الى تغلب في حجرة لا نري ليا
 ويا عز لو اشكو الذي قد اصابني الى موثق في قيده لعد ليا
 * قال اسعرتني يا امير المؤمنين الذي يقول *

ان الطباء التي في الدور يحيى تلك الطباء التي لا تأكل الشجرا
 لهم اعناق غزلان واعينها وهر احسن من ابدانها صورا
 ولي فواريك والثوق يصعد اذا تذكر من مكفونه الذكر
 كانت كدرة بحر غاص غائصها فاسلمتها يده بعد ما قدرا

ويقول

اذا نظرت عفت الجيد منها وعينها ولم تعرف سواها
 كرهنا ان نقرعها فقلنا اسأل الله كفى من رماها
 قال فمن هذا قلت يا امير المؤمنين هو الذي يقول وقصيدتك
 وكنت كذا باح العصا في رايا وعيناه من وجد عليهن تمل
 فلا نظري الى العين وانظر الى لكنت ماذا بالعصا في فعل
 قال ويحك عساه المجنون قلت نعم قال فردني من شعره
 * فقلت قال *

لو سئل اهل الهوى بعد موتهم هل فرجت عنكم منتم الكرب
 لقال صادقهم ان قد بلحجك لكن ناد الهوى في القلب تلعب

نحت مدامع عين الجسمين وان بالدمع عين الروح يسكب

وقال

احن الى ارض الحجاز وحاجتي
وما نظري من نحو نجد بنا فعي
اجل لا ولكني علمي انك انظر
لعينيك تجري ماؤها يتجدد
معي يسري القلب ما مجاور
يقولون كم تجري مدامع عينه
وليس الذي يجري من العينها
ولكنها نفس تدوب وتفظر

وقال

وشغلت عن فهم الحديث سؤي
واديم نحو محدثي ليري
قال واجتمع قوم على جرير بن الخطفي فقال لهم جرير ما
نصفه كانه اعراقي على قعود ونصفه كانه جالينوس
بحكته قالوا لا ندري قال قد اجلنكم قالوا واجلشنا هو

لهم

لم ندر ولكن عرفنا فانشأ يقول الالهة التوام وحكم
هبوا كانه اعراقي على قعود له ثم ادرى اللين ووضع
الحب فقال * اسألكم هل يقبل الرجل الحب *

فقالوا نعم حتى يرض عظامه
ويا بعل اليك كيف يجمع ثملنا
لدي وفيما بيننا شئت الحب
لها مثل ذنبى اليوم ان كنت مذنب
ولا ذنب لي ان كان ليس لها ذنب

وعن رجل من بني اسد قال خرجت في عام اثم امسكت
السماء فيه مطرها والارض بندها فجلت ناقتي وركبت
الصعب والذلول ترفعت ارض وتخفصت ارضي فلما
صرت في ماء لبني حنيفة رفعت لي روضته معشبة كثيرة
الانوار والزهر فدعيت نفسي الى الامام بها فترلت
في ارجاء تلك الازاهير المونقة والانوار البديعة الموقرة
وانخت ناقتي الى قنوان شجرة صغيرة وجلست هنيئة
فبينما انا اكل ذلك اذ سقط رجل من جراد فافترشت جنبها

داخذت طولها وعرضها فظلمت متعجبا بما ادى ثمرته
 نظري في نواحيها فاذا انا بخصر اقبل ما على جسده غير شعر
 منديل على صدره وزغبات على عكته فراغني منظره
 واستطار قلبي خوفا ووجلا وخشيت ان اكون على شرف
 الهلاك وما شككت ان شيطان ما رد فلما دنا مني انشأ يقول
 حب الينا بك يا جراد * ارض ان جماعتك الاكابر
 وضافت الاصدار والاورا * ولم يكن قبل لنا اعتاد
 * ولا لانشاء السيل زاد *

* فقلت انني امحى فانشأ يقول *

اليك عني فاني هائم صيب	اما ترى الجسم قد اوكبه العطب
لله قلبي ما اذا قد اتبع له	سر الصباية والالوجاع والوصب
ضاعت على بلاد الله ما	بالرجال هل في الارض من مظهر
البين يولقي الشوق مجراني	والدازنا زهرة والشمل من شرب
كيف السبل الى الجلى قد حجت	عمدك بهار مناماد ونما حجب

فرغته
 ٥

ثم خر مغشيا عليه فبادرنا الى الماء ونضجت على وجهه
 * فافاق بعد حين ثم تنفس الصعداء فانشأ يقول *

بلادي لو فهمت بسطت عذرك	اذا ما الفليب وده نزوع
بها الحين المباح لمن بعاه	وجزع للغريب به مريع
الى اهل الكرام تشاق نفسي	نهل يوما الى وطني اربع

وقبل كانت العرب تحفر الركيا والبرك وتملؤها ماء ثم تنقع
 ابلها وغنمها فاذا انفجعت الى غير تلك البقعة عفاها الرياح
 الصيفية فطمست آثارها الفسائل فكان المجنون يمر
 بتلك البقاع فلا يرى غير تد مشجوج ونوى مهديم وطوى
 * ملوم فنيست غير ايضا وحزن لو يقول *

الا ياركيكات الرئيس على البلاد	سقين هل في ظلكن شجون
اضربكن العام نوء سحابة	ومحل فالحري لكن عيون
اجتنع بعد الحى فانصاحك الله	وكنن عهدك ما بكن اجون

قال ثم قعد عند جبل يقال له الوشل بناحية تهامة

كاعظم ما يكون من الجبال وانما يقول *

افرا على الوشل السلام قوله	كل المثارب مذمومة
جبل يزيد على الجبال اذ ابدا	بين الذرائع والخوم مقيم
تسرى الصبا فليت في الواد	ويبيت فيه مع الشمال نسيم
سقى اظلمك بالعتى والضحى	ولبر دمالك والمياه حميم
لو كنت املك منع مائك لم يد	ما في فلا تاتك ما حبت لثيم

وقيل خرج رجل يريد سفرا فبينما هو يمر بين سباب
واكام اذ رأى رجلا يخيل الجسم كاضوء ما يكون من الراجا
وهو مشغور قد نوت منه فانا هو يقول

عفا الله عن ليلى ان سفلت	فاني وان لم تجزني غير عاب
عليها ولا تبدل ليلى شكايه	وقد يشكى الشكى الى كل ضنا
يقولون تب عن ذكر ليلى حبتها	وما خلدي عن حب ليلى ثنا

وقال ايضا

فيا قلب متخزنا ولا تاتك جاز	فان جزع القوم ليس بخالد
-----------------------------	-------------------------

عوز

هويت قاة كالغزاله وجهها	وكالتسريبي لها كل عابد
ولي كبد عرا وقلب معذب	ودمع حديث في الهوى غير مباد
واية وجد الصب خطا لد	ودمع شجي الصب اعدل هذا
على ما انطوى من وجد خفي	على الانساات اناعاات الخرائد
فيا ليت ان الدهر جاد برجعة	وهيهات ان الدهر ليس بجاد
اليك نعر النفس واستشعر لا	فحك بني زائد غير بائد
وقد شعت ليلى شظن اها	وغيرها عزم عهدا قول حاد
فيا اسفا حتى م قلبي معذب	الى الله اشكو طول هذا الشدا

ثم رجعت فذكرت ومضت عنه وعن جل من عاص قال لقيت المحزون
عند قفوس البيت الحرام فقلت له يحاك استشر القبر استيق مودة
الحبيب بجمان الحب واعلم انك لا تبصل الى الحبيب الا بالستر و
نفيك الشعة فان التهمتك يقطع مواد الغبطة وليس للمهتوك
القة والمستور طول مددة الغبطة فكان من جوابه ان قال

ان العولاني قلت عشا قما	باليث من جهل الصبا بة ذاقما
-------------------------	-----------------------------

سعت
الرجوت

في صدغي عمار يلعبنا	ما من لسن بواجد ترياقتها
ان الشقاء عناق كل خريدة	كالخيزانة لا تميل عنافتها
ببصر تشبه بالحقاق نديها	من عاجز حكت لندى قتها
يدى البحر جاوره من واما	يكين من حبل الحرير رفاقها
زانت روادفها ذات حصو	اني احب من الحصور دفاقها
ان التي طرق الرجال خيالها	ما كنت زائر لها ولا طرافها

وقال ايضا

وقالوا لوثاء ساوت عنها	فقلت لهم فاني لا اشاء
وكيف رجما علق بقلبي	كما علفت بارشيت دلاء
ما حبت تشاء في فؤادي	فليس لروان زجر انهاء
وعاذلة تظعنني سلاها	وفي زجر العوادل لي لاء

قال فاقمت عليه ان يشدني احسن ما قاله في وصف
الحاجر والاطراف والبشر المجلد فقال

ليالي اصبوا العشي بالضحى	التي خردت بسو ولا عصل
--------------------------	-----------------------

منعة الاطراف هيف بطوننا	كواعب تشي مشية النجل في اول
واعناقها اعناق غزلان رملية	واعينها من عين البقر النجل
وانلاها السفل برادى ساحل	وانلاها الوسطى كنب النجل
وانلاها العليا كان فروعها	عناقد تغد بالدها والبسل
وترمي فضطاد القلوب عيها	واطرافها ما تحسن الرعي بالنجل
زرع الهوى في القلب سقيها	صبا باما الشوق لا عين النجل
رعابها قصد القلوب اتمها	هي النبل ريشة الفنون والكل
افقيهم دماء العاشقين مطلية	بلا قود عند الحسان ولا عطل
ويقيلن انباء الصبابة عنوة	اما في الهوى يا رب من حكمه

وقال ابو الحسن العلوي سألت الوالي عن احسن شيء قاله
المجنون في العفة فاشدني

الا يا شفاء النفس لو يعف التو	ديجوى فؤاد لا نباح سريره
ايثني فتي حققت قول عذره	عليه قلت في الصديق معاذره
احبت الي على غير رغبة	وما غيرت لا تعف ضمائر

واخذ ايضا

مع العذل من ليلى حراما ولا حلالا	يحشون في ليلى على ولم تل
ولو تبغى ظلا لكان لها ظلا	سوى نجا لوتيا اقلها
وما بذلت لي من نوال وان قلا	الاجتدال ليل على البلاء
مودتها عندك وان زعمت لا	فما تمادى لعمدا لا تجدت
وقال بعضهم بنينا المجنون ذات يوم جالس اذ مر به غراب	
فادنا يقول	
بلا دليل على القدر ان تكلمنا	الا يغراب ليل ان كنت هابطا
وكن بعد عن تر الناس اجمعا	وبلغ تحياق اليما وصبوت
وقال بنينا المجنون ذات يوم في خطر ارجونه وجرت لا يدرك	
اين يتوجه اذ لا يح البرق له فوق ساعة ثم قال	
ولا البرق الا ان يكون يمانيا	الا لا احب السير الا مصقلا
وان كنت من ليلى على الياسر يا	على مثل ليلى قتل المرء نفسه
تمت ان القلاك بالليل خاليا	اذا ما غنى الناس روحا وراحة

ان

ادى سقا في الجم اصبح ثاويا	وحزن طويلا رثا ثم قاريا
ونادى منادى ليلى ليلى	لعلك ما نزلت الا تما ديا
حلت فوادى ان تغلق جنتها	جعلت له من فرقة الموت قاريا
وقال ايضا	
لقد طرقتني ام خشف وانها	اذا صرع القوم للكرى لطوق
اقام فريق من الناس بودهم	بذات الحشرى عندك وبان فريق
بجاجة مخزون كتيب فواده	رهي نبيضات الحجال صدق
تحيلن ان هبت لهن عشيبة	جوب وان لاحت لهن برق
فيا كبد الحشرى عليها وانها	مخافة هضبات اللوى مخفوق
كان فضول الرق حين جعلتها	غدا على ادم الحجال عذوق
وفهم من نجل النساء رجلا	تكاثر على غل الحجاب تروق
هجان فاما الدغص من اخرايتها	فوعث واما خضرها فذوق
وقال ايضا	
اقول للقمام بن زيد لا ترى	سبا البرق يبد وللعبو التوا

رجلة كمن
جدة كمن
الدغص اذ
الرضى بار
وعش
الكما
نفس

فان تبت للبر الذي هجى الهوى	اغلك وان تصبر فليست نصا
سقى الله حيا بين ضارة والحى	حتى الرشيق صوم المدحج الموات
امين وادى الله من كان منهم	اليهم ووقاهم صرع فلما قار
وقيل انه مر ذات يوم بدوحته مديدة الظل باسقة	
الاخصان وريقة الاقنان في يوم غليل شديد القبط	
فاستند الى ساقها واستظل بظلها وقد خامر العمور	
وعلاه الجحون فرقدت عيناه فما استبدا البصير طائر	
على الشجرة فانتبه فزاعم عرويا فاذن يقول *	
لقد هفت في خجل حامية	على فن وهما والى لنا ثم
فلت اعتذرا عند ذاك	لنفسى فيما قد اتيت للآثم
أأزعم انى عاشق ذو صباية	بليلى ولا ابكى وتبكي البهائم
كذبت ولبت الله لو كنت عا	لما سبقنى بالبكاء الحماثم
وقال ايضا	
هوى صابجى ربح الشمال اذا	واهوى لنفسي ان تهت جنوب

القيظ
شدة الحر
يشتد

لأهوى

فويل على العذل ما يتركونى	بغنى اما فى العاذلين لبب
يقولون لو غرت قلبك لا رعى	فقلت وهل للعاشقين قلوب
دعا الهوى الشوق لما رقت	هتوف الصغرى من الغضوب
تجارب وزفا قد اخصى لصوتها	فكل لكل مسعد ومحب
فقلت حالم الا بك مالك باكبا	افارقت لفا ام حفاك حبيب
تذكرنى ليلى على بعد دارها	وليلى قول للرجال خلوب
وقد رايت ان الصبا لا يجنب	وقد كان يدعوى لصابا فجب
سبي العليل ان فيه تجلدا	غزال باعلى المناحين ربيب
فكلم غزالا للمناحين فاشه	بدانى وان لم يبقنى لطبيب
قالوا ان ما بى الجصا فلق الحصا	وبالريح لم يسمع لهن هبوب
ولواتنى استغفر الله كلما	ذكرتك لم تكتب على ذنوب
فدومى على عمك فليست نزال	عن العهد منكم ما انا عسيب
وقال ايضا *	
اموت اذا شطت واجلى ذوات	وتبعث اخرانى الصبا ونسيمها

فراجل إلى قول العين باليك	وناوى إلى نفس كثير هو مها
كان الحش من تحت علقته	يد ذات ظفار فادعت كلوها
قيل أن المجنون محب يوما اصحاب بل واسترح بهم فزلا	منزلا لم يجدوا الا بلهم في ماء وقد اجمدهم الكلال فباتوا
ليلتهم فلما نور الصبح قدح احدهم نار فظلمت اطفائها الريح	وللطير طال ذلك عليهم انشا المجنون يقول
يا موقد النار يدكها وبجدها	قر السناء بارماج وامطار
ثم فاصطل النار من قلوب مضرة	فالسوق بضرها يا موقد النار
وبالخال القود قد طال الظلم بها	لم تدروا التي من جلد بفتار
رد المطي على عيني محجها	تروى المطي بد مع مسبل جابر
يا من مع البين انجد التجميل	كان الرحيل فاني غير صبار
* وقال ايضا *	
اقول لا صبا في مد طلبو الصلا	تعالوا اصطلووا اخفم القرمح
فان لهيب النار بين جوانحي	اذ ذكرت ليلى اخزم من الجبر

بجدها
فالسوق بضرها
فالسوق بضرها
فالسوق بضرها

قالوا

فقالوا زيدا الماء نسقي نسقي	فقلت تعالوا فاستقوا الماء مني
فقالوا واين التمر قلت هذا معي	سيغنيكم دمع الجفون عن الجف
فقالوا ولم هذا فقلت من اهل	فقالوا لك الله قلت انتم عوا
المرع فواوجها لليلي شعاعه	اذا برت يعني عرايشتي واليد
يمر بوهي خاطر فيؤذها	ويجرحها دون العيا لها فكر
منعة لو قابل البدن وجهها	لكان له فضل من علي البدن
هلا ليتها لا على مطيخه الذرا	مرجرجة السفل من هيفي الجف
مبتلة هيفاء مهضومة الحشا	موردة الحذين واصح الثغر
خذتجة الساقين بضر بضيضة	مفحجة الانياب مصقولة الجف
فقالوا المجنون فقلت موسو	اطوف بظم البسطة ففر الى قفر
فلا ملك الموت لمع يرحمني	ولا اناذ وعيش ولا اناذ صبر
وصاحت بوشك البين منها	تفتت ليل في ذرانا غم نصر
على وخترت تحت اصولها	نواقع ماء مذ رصف القحدر
مطوقة طوقا ترى في خطامها	اصول سواد مطمن على الثغر

ارت با على الصوت نهجت
 فقلت لها عودي فلما رمت
 كأن فؤادي من جد مسيرها
 فودعتها والنار تفلح في
 ورحلت كأي يوم راحت لها
 ابنت صريع الحب من هو
 رمتي يا لأم عن قوس غرة
 بهمين مشي من رأس شاق
 من أي دعي في الهوى متعلقا
 فلو كنت ماء كنت من ماء مزة
 ولو كنت ليل كنت ليل توصل
 عليك سلام الله يا غاية المني
 قال ونظرت يوم إلى طير يحلق في جوال السماء فاتبته
 بصره وإنشأ يقول *

الأيها الطير المحلق غاديا
 تحمل هذا ك الله مني سالة
 إلى قفرة من نخول لي مضلة
 ألا ليت يوما حل لي من فراقكم
 قال موسى بن جعفر خرج الجنون لما أصابه ما أصابني
 إلى الشام فقال عن أرض بني عامر فقيل وبن أنت من أرض
 بني عامر عليك بنج كذا فوجع إلى أرض بني عامر فقف
 * عند جبل يقال له ثوبان فقال *
 واجمشت للثوبان حين أتيته
 وأذريت مع العين لما رأيته
 فقلت له أين الذين عهد لهم
 فقال مضوا واستودعوا بلادهم
 وأني لا بكى اليوم من حذري
 سبحا لا وهما نادوا وبلا وديته
 وهلل للرحمن حين رأيته
 ونادي بأعلى صوته ودعاني
 فواليك في خصب طين
 ومن فالذي بقي مع الحدنا
 فزناك والحيان مؤلفان
 ومحاوتها ما إلى هملان

قال الوالي ذكران الملوخ واخوته ساروا الى الصحراء
ليأخذوه ويردوه الى الحى واهل بيته وذلك بعدما
نخل جسمه واسود وجهه وحف جلده على عظامه فلما
وردوا عليه لقوه قاعدا على قل من رمل وهو يخط باصبعه
فلما دنوا منه نفر فناداه ابوه يا قيس انا ابوك الملوخ وهذا
اخوك قطب نفسا وابشر فقد وعدني ابوها ان يزوجكما
ويردك من ففارك وينزل عندكم ورضاك فاقبل
اليهم وانتم بهم فقال له ابوه يا قيس اما تفتي الله ولا تراقبه
كم تطيع هواك وتعصني فقد كنت ارجى ولدي فضلك
عليهم واوترك فاحلفتم طمى ولم تحقق املى فليت شعري
ما هي اراها ممن يوصف بالجمال والحسن وقد بلغني انها
فوها قصيرة جاحظة العينين شهلة سمجة تعد عن ذكرها
ولك في قومك من هو خير لك منها فلما سمع ثلب فيها
انشأ يقول

لجاحظة
العينين
مترجمة

يقول

يقول لي الواشون ليلى قصيرة
وان بعينها العرك شهلة
وجاحظة فوها لا بأس انها
فدق صلاب الصخر رأسك من
فلما سمعوا هذه الابيات انصرفوا فانطين فتركوه فبينما
هو ذات يوم زائم اذ مشه رجل فقال
الان ليلى بالعراق مريضة
فلو كنت يا مجنون تصني من الهوى
فخر المجنون مغشيا عليه لما سمع ذلك فلما افاق انشأ يقول
يقولون ليلى بالعراق مريضة
سقى الله مرضى بالعراق فاقنى
فان لك ليلى بالعراق مريضة
اهيم باقطار البلاد وعرضا
كان فؤادي فير مورق اذ ج
فليت ذراعا عرض ليلى طوها
فقلت كرام الطير شل عيونها
منى كبدى بل كل نفسى سوها
واني الى حين الممات خليلها
وانت على اليال تلهو وترقد
لبت كجبات السليم المسعد
فالك لا تصني انت صديقي
على كل مرضى بالعراق شفيق
فاني في بحر الخوف غريق
وما لي الى ليلى الغداة طريق
وفيه لهيب ساطع وبروق

اذا ذكرتها النفس ماتت حباً
سقتني شمس نخل البدن فها
غريبة الفزعين بدرية الشا
وقد صرت مجنونا من الحب فها
اطل رنج العقل ما اطعم الكرى
برى جهتها جنى قلبي مجنى
فلا تذلوني ان هلكتم جوا
وخطوا على قري دلت كونا
الى الله اشكو ما الا في من الهو
لبيلي ففوق قلبي جوى وحرق

* وقال ايضا *

اقول لظبي تربي وهو اتع
انت اخولي فقال قبالي
يا شبر ليلى ان لي مرضية
وانت صحيح ان ذالمحال

* وقال ايضا *

يقولون ليلى بالعراق مرضية
فاقبلت من مصر اليها اعودها

فوالله ما درى ذانا جنتها
البرها من دلتها امر اذيدها
وروى ان رهطاً من بني سعد خرجوا الى بلاد الشام في
بعض تجاراتهم فغثروا بالمجنون فقالوا يا قيس ما منعك ابالي
ان يتلافى امرك ويتداركه الا ان قد صار مشهوراً في
الامصار ذكر ما دار بينكم من الرقت والفسوق فهلا
كففت نفسك عن المعاصي وزجرتها عن القذع و
الامور القطيعة حتى يدوم لك صفاء المودة و
عضارة النعمة خاليا عما انت بصدده فلما سمع
مقالهم بكى بكاء متوجعاً وانشأ يقول *

الا ايها القوم الذين وشوا
علي غير ما تقوى لاله ولا بر
الذين هم عننا ثقاً كفتهموا
ام انتم اناس قلجبلت الكفر
تعالوا انقض صقير منا ومنكم
وندعوا له الناس في رضح الفجر
علم من يقول الزور ويطلب الحنا
ومن يقن الحواحصا ولا يدرك
حلفت بمن صلت فريز وجنت
له يعني يوم الامامة والخمر

وما خلقوا من بأس كل ملئ
لقد أصبحت موصى حسبا ورثة
من الخفريات ليسفروا رثا
ولا سمعوا من سائر الناس
برهمة كالشمس في يوم صحوها
هي البدر رحنا والنساء كواكب
يقولون مجنون بهم يدركها
إذا ما قرئت الشعر في غير ذكرها
فلا نعت بعد وعشت بعد
عليها سلام الله من ذنبها
ليالي أعطيت لبطانة معبود
مضى له زمان لو أخير بدينه
لفلت ذريرة ساعة وكلامها
ترجل يدورها فلا تستد وسواسه وجنونه أزمعها

ساقط

* ساقط على وكرة فدنا منه وانثأ يقول *

الأيام عابا لو كروا كضريبة
ابني لنا لا زال ريشك ناعما
ابني لنا قد طال ما قد تركنا
وقفت على مران انشدنا قتي
وما انشد البعزان الا صبا
مفحمة الاياب لوان ريقها
إذا ذكرت ليلى استبرذ كرها
فقال جميع الناس لا تشدتها
تداويت من ليلى ليلى عن الهوى
الارعت ليلى بان لا اجبها
بلو الذي لا يعلم الغيب غيره
بلو الذي نادى من الطوى عيدا
لقد فضلت ليلى على الناس

سقيت العواكس عفا على كره
ولا زلت في صيد مخضبة ^{الظفر}
بجيلة لا ندري ان يصح امر
وما هلكك لمن قلوب ولا بكر
بواضحة الحدين طيبة النشر
يذاوي بها الموتى لفا ^{لغير}
كما انقض العصفور بل ^{لظفر}
بلو فترى قال والله ما ندرك
كما يتداوى شارب الخمر بالخمر
بلو ليالى العز والشفع والتر
بقدره ترحمى سفاك ^{البحر}
وعظم ايام الذبحة والتحر
على الف شهر فضلت ليلى الفدا

* وقال ايضا *

فوالله ما ابكى على يوم ميتي
ولكنني من وشك بديك اجر
فصبر الامر الله ان حان يومنا
فليس كمرحمة الله مدفع

قال علي بن صالح حججت مع ابي عيسى بن الرشيد فبينما
نضري ليلا اذ نحن بالعرابي يترنم بايات ما سمعت والله
* احسن منها ونغمة ما كنت اسمع مثلها و... *

الاهل الى شتم الخزامي نظروا
فاشرب من ماء الجبل الشربة
فيا اثلثات القاع مل صحبتي
ويا اثلثات القاع ظاهرا بدا
ويا اثلثات القاع من بين توحي
ويا اثلثات القاع قلبي موكل
ارور انحدار انحوها في ردي
احدث عنك النفس اذ لم
الى قرقي قبل الممات سبيل
يدري بها قبل الممات غليل
مسير فهل في ظلكن مقيل
نجيمي على ما في القوادد دليل
حينئذ الى افا ئكن طويل
يكن وجدوى خبركن قليل
ومنعني دين علي ثقبيل
اليك فخرني في القوادد خيل

وقال

* وقال ايضا *

اجتاح بيت الله في اتي هوج
وفي اتي غدا من خد وكرم قلبي
البقى اسير الحب في ارض غربة
وحاديكم يجد وقلبي في الركب

* وقال ايضا *

ومعتربا لمرح بكى بشجوه
وقد غابت المسعدون على الحب
اذا ما اتاه الركب من خواضه
تنفس ليشفى برائحة الركب

فقال ابو عيسى علي بالرجل ففرقت الخيل في طلبه مينة و
بيرة فما كان الا هنيهة حتى اتى رجلا ضيئل الجسم ناهل
البدن عريان فقال لمن انت لا ملك اهل الله ما
* تهمة ان قال اسرع من مخرج نفسه اربدا دطفره *

انا الوهم المشعور والله ناصر
انا الساعل المهموم القائم الذي
اظل بمنزلة دائم وتحسر
فختم باليلي قوادى معدن
ومشقي ممن مجور ويطلم
اراعى الثراء والخليون نوم
واشرب كأسا فيدم وعلم
بروحى تقضي ما تحب وتحكم

لعمري ما لاقى جميل بن معمر
ولم يلق قابوس فيس عروة
صبا يوسف استشر الخليل
وبشر وهند ثم سعد ووا
وهارون لاقى من جوارح سطوة
ولم يحل منه لمصطفى سيد الور
ابن صريح الحب بك من الهوى
ولو لا طرق الليل اوردت
اذهني زادت في الهوى
اعارته انفس الصبا بك صبو
الا ان دمع الصبب عما يجنيه
لساني في الهوى هو الحق
فكيف يطيق الصبب كتمان سره
عذيري من طيفاتي بعلاه

البحر
العجيب

نقش

تقن وض جاده ماء مزينة
قال ابو عيسى اما نحن الى اكاف الحى ويرتاح قلبك الى اقطا
* نجد وبلاد ليلي فزفر زفرة ثم رن وقال *

تقر بصبر لا وجدك لا ترى
كان فؤادى من تذكرة الحى
بشام الحى هذا ليلي الى الغوار
واهل الحى فهو يبرئ طائر

قال على فواته لهذا بكنا جميعا ثم امر له ابو عيسى باثواب
شرفية وداهم كثيرة فقلنا ايذا الله الامير انما لمجنون ما
لبس ثوبا الا قد وهما فعد عنه الى ما سواه وسلم ان
ينشدك بعض اشعاره فقلنا له هل لك ان تروى
* لمولانا الامير شيئا من شعرك فنفق بكى ويقول *

وانى وان لم ات ليلي اهلها
بك ليس بالثرى القليل وداثها
على هجر ايامى ذى الغمر نادى
فلما مضت ايام ذى الغمر نادى

لباك بك طفل عليه التمام
كما الهجر من ليلي على الدهر دائم
على هجر ايامى ذى الغمر نادى
بى الهجر لا تفتى عليك اللوائم

علام تخاف البين والبين نافع
اذا كان قريبا للدار ليس نافع
بغدر فان البين ليس رافع

* وقال ايضا *

سابكى على افات منى صباية
وامنع عيني ان تلذ بغيركم
وخير زمان كنت ارجو دنو
فاصبحت مرحوما وكنتم محدا
ولم ارها الا لثرا على منى
تبدت لنا كالشمس تحت غامة

* وقال ايضا *

اخر اذا رايت حال قومي
سقى الغيث المجد بلاد قومي
على نجد وساكن ارض نجد

* وقال ايضا *

بنفسى من لا يدلى ان اهاجره
ومن قدر ما به الناس فاقفاهم
من اجلها ضافت على رجها
ومن اجلها احبت من لا يحبني
انتهج ريتا للحب تعلقت
وكيف خلاصى من جو الحب بعد
وقد ما فلى اول الحب فانفضى
وقد كان قلبى في حجاب يكد
اصدحيا ان يلج الى الهوى

* وقال ايضا *

يا من شغلني لجره ووصاله
والله ما النفتا كحفون بظله
الاذ ذكر كراخا طر فؤادى

* وقال ايضا *

ومضو شدة الحزن ودام مضجرا
اذ اجشمت العين عاد بنفحها

نقش
قلبي

نقش

والتي وذلك الجهر ما تعلينه
 كعادته عن طفلها وهي أم
 الم تعلم التي اهم بذكرها
 على حين لا يبقى على الوصل
 انظر متى النفس ياك خاليا
 كما يمتني يارد الماء صائمه

* وقال ايضا *

الا انها القلب الجوج المعدل
 افق قد افاق الوامقون انما
 افق قد افاق الوامقون انما
 سلا كل ذي دعر المحب والمو
 فقال فؤادي ما اجرت ملا
 فعينك لها ان عينك حلت
 كحياته من باع الخليل غيره
 وقلت لها بالله يا ليل اني
 هي اني اذ نبت ذبا علمته
 فان شئت لها نازعني صوة
 فها هي هارطال حتى ملته
 افق قد افاق الوامقون انما
 سلا كل ذي دعر المحب والمو
 فقال فؤادي ما اجرت ملا
 فعينك لها ان عينك حلت
 كحياته من باع الخليل غيره
 وقلت لها بالله يا ليل اني
 هي اني اذ نبت ذبا علمته
 فان شئت لها نازعني صوة
 فها هي هارطال حتى ملته

سعد كن

وكن كذبا لسوا قال صرة
 الست التي من غير شيء شتمني
 فقالت لبت العام بار كنية
 هناك فكأن لا هيئتك مأك
 وعيناه من وجد عليهن قمل
 فلا تنظري ليلى الى العين
 الى الكف ماذا بالعصا تنفعل

* وقال ايضا *

اقول الصاحب العيس فهو
 تمتع من شميم عرار بجند
 الا يا جند انفحات بجند
 واهلك اذ بجل الحى بجند
 شهور ينفذين وما شعرنا
 فاما بلهم في فجر ليل
 بنابين المنيفة فالضمار
 فما بعد العشة من عرار
 وريار وضعت غيب القطار
 وانت على ما ناك غير زار
 بانصاف طعن ولا سرار
 واطول ما يكون من التماس

* وقال ايضا *

امر اجلسا في دجى الليل لا
 جف وحذار البين ليس المضلج

شكوت لها طول ليل بعبرة	فأبدت لنا بالغنج ذرا مفلجا
فقلت لها متى على يقبله	أداوى بها قلبي فقلت تغفيا
بليت بردف لتسطيع حمله	يجازي أعضائي إذا ما ترجا
* وقال أيضا *	
فؤادي بين أضلاعي عريب	ينادي من محب فلا يجيب
أحاط به البلاء فكل يوم	تقارع الصبا به والغيب
لقد جلب البلاء على قلبي	فقلبي مذعلت له جلوب
فإن تكن القلوب كمثل قلبي	فلا كانت ذالك القلوب
* وقال أيضا *	
ومستوحش لم يمس دار غربة	ولكنه بمن يود غريب
* وقال أيضا *	
بضياء ما أكرها النعيم كاتها	فترت وسط جح ليل أسود
موسومة بالحسن في أحوالها	أن الحان مظنة للحمد
وترى مدامها تروق مقله	سوداء ترجع عن سواد الأمد

خ

خود إذا كثر الكلام تعوزت	بجي الحياء وإن تكلم تقصد
* وقال أيضا *	
أعز إلى نجد واني لا يس	طوال الليالي من يقول الجند
وإن يك ليلى ولا نجد فاعرف	هجر إلى يوم القيامة والوعد
* وقال أيضا *	
الآنما في جموعي شقني	خروجي تركي من أحب رؤيا
ومالي لا يستنفد السوق عجز	إذا كنت من دار الأجمة ناسيا
إذا لم يجد عذرا لنفسه منها	جئت على الأقدار ما كان جاريا
قال فلما فرغ من انشاده هذه الأشعار ظهر له غزالان	
في أصل جبل فنبعها حتى وقف بجذائهما وجعل ينظر	
* اليهما وبكى ويقول *	
يا جبل الشج الذي في ظلاله	غزالان مكولان مؤلفان
غزالان شبا في نعيم وغبطة	ورعدة عيش ناعم عطران
أرغمتما خلافا فلم استطعما	فقر وشيكا بعد ما قتلا

خليلي أيا عمر وفنهما	وأنا عن الأخرى فلا خلاف
فأصاريات من يوم أدليت	على الماء دون الوتر من جوان
برين حباب الماء والموت	وهن لأصوات السقاء روان
بأكرمتني حرة وصباية	اليها ولكن الفراق عراي
خليلي أتي ميتا ومكلم	لليلى يحاجي فامضيا وذراني
أهل حاجتي هكذا رب حاجتي	قضيت على هول من هو مكان
وإن أحق الناس مني تحية	وشوقا لها من لودياء شقا
ومن قادي للموت حتى إذا	مشاربهم الذعاف سقا
* وقال أيضا *	
أحبك بما لو تحب مثله	أصابك من وعلو جنون
وصرت قبل عاشر أمانه	فخرن وأما ليله فانين
ثم خفض من الوادين ومرت على وجهه يدور في الصحراء	
فمر بجلين قد قضا ظبيا وربطاه فذناهما المجنون	
وأما ساعة ثم قال لهما انشادا من غني مكانه وظلها	

قالبه

قالبه عليه فلم يزل بهما حتى أعطاهما أربع شياة من غنمه	* مكانه ثم خلياها فانشأ يقول *
شربت بشاتي شبه ليلى والو	لا أعطيت من ما طرقي قاله
فلو كنتما حزين باعتهما معا	شبه ليلى بعبعة المترديد
وأعقمتماها رغبة في ثوابها	ولم ترغباني ناقص غير زائد
* وقال أيضا *	
يا صاحبي للذين اليوم قد	أخذوا في الحب شبه ليلى ثم غلاها
أني أرى اليوم في أعطائك	مسا بها اشبهت ليلى فغلاها
وأرسلها الخضر أمسية	يوما وإن طلبت لها فادلاها
وأوردناها غدبرا الأعدا	من ماء من قيرها عند علها
ثم أنه مرتب في حمة وكانوا معادين له يخزون منه ويهزون	
به ويقولون كيف ليلى وكيف جئت لها فإذا ذكرت	
ليلى لم يرجع اليه عقله فيحلس اليهم يحذوهم ويفسد هم ما	
قال فيهما من الشعر فيقولون والله ما به من جنون والله	

لعائل فاذا سمع منهم هذه المقالة خففت العيرة واشأ يقول
 اياويج من امسى يجلس عقله فاصبح مذهوبا به كل مذهب
 خليا من الحلان الامعدبا بضاحكى من كان يهوى مجنوني
 اذا ذكرت ليلي عقلت راجعت روائع قلبي من هو متشعب
 وقالوا جميع ما به طيف جنة ولا اله الا يا فراء النكدب
 ولي سقطات حير اغفل ذكرها يغوص عليها من اراد تعقبى
 وشاهد وجدك مع عيني حيا بروى اللحم اجنا عظمى ومبكي
 تجتبت ليلي ان يلج في الهوى وهيهات كان الحب بل النجبت
 فامقرل ارماء بات غرلها باسفل هو ذى عرار وقلب
 يا حسن من ليلي ولا امر فرد غصينة طرف رعيها وسط
 نظرت خلا لا الركبة رونق الفصح بعيني قدامى غافوق عرقب
 الى ظن تحك كان زهاءها نواعم اثل وسقيات اثلب
 ولم ادر ليلي غير موقف ساعة بطن منى ترمى جوار المحصب
 فاصبحت من ليلي الغذاء كذا مع الصبح في اعقاب نجم مغرب

لا
 سر

الا انما غادرت اقر مالك صدك انما نذهب به الريح
 حلفت عن راسي ثبيرا مكانه عليه ضباب مثل اس المعصب
 وما يملك الموماة من كل نفقة طليح كجفن السيف هذركب
 خوارج من نغان او من سفوح الى البسات ويطلع من كجكب
 له حظه الا وفي اذا كان غائبا وان جاء يغني بيلنا لم يؤتب
 لقد عشت من ليلي ما انا احبها اري الموت منها في مجيئ ومد
 ولما رات ان الفرقى فلتة وانا متى ما نقرق تشعب
 اشارت بموشوم كأن بنانه من اللين هذا اللين المصنوع
 قال عوانه خرج متارجل الى وادى الفري مع جماعة
 يمدرون فرقا على طريقهم وعثروا بالجنون فقالوا ايا قيس
 اترك محبا ليلي فقال نعم فالوا فقها لانا في جلي نغان قال
 فابتدع ربح هب من ارضها قالوا الصبا فاقام بها واشأ يقول
 ايا جلي نغان بالله خليا سبل الصبا يخلص الى نسفها
 اجدردها او شيف منى حرازة على كبد ليق الا صميمها

فان الصبار يح اذا ما نسفت على نفس مجنون تجلت هموها
 ليا الى هلونا بنغان جيرة واذ نحن نرضيها بدار فقيمها
 الا ان ادولتي بليلى قد عية وافلح داء العاسقين قد عيا
 تذكرت وصل النائمات بالصح ولذة عيش قد تولى نعيمها
 وانت التي هجت عني بالبكاء فابحج غرها فاطال سجونها
 وقد قدت عني بليلى وانا قد اها وقد ياتي على العين شو
 حليلي قوما بالعصاة فاعصيا على كبد لم يبق الا وميها
 * وقال ايضا *
 خليلي حرا على الابرق الفزد وعهد ليلي جندا ذا عهد
 الا يا صبا نجدت همت من نجد فقد زاد مر الك وجد على وجد
 ان هفت ورفاء في رفق على فن غصن النبات من الرند
 بكيت كما بكى الوليد ولم ازل جليدا وابيت الذي لم اكن ابي
 واصبحت قد قضيت كل ليلانة نعامية واشتاق قلبي الى
 اذا وعدت زاد الهوى لا شظاها وان تجلت بالوعد على وعد

وان قربت دار بكيت وارات كلفت فلا للقرب سلوا ولا البعد
 احن الى نجد فيا ليت اننى سقيت على سلوان من هو مجند
 الا حينا لنجد وطيب ترابه وارواح من كان نجد على العهد
 وقد زعموا ان المحب اذا دنا يمل وان التاى شفى من العبد
 بكل نداء وينا فلم يشف ما بنا على ان قرب لدا خير البعد
 على ان قرب الدار ليس ينفع اذا كان من هو له ليس ينفع
 ثم مضى على وجهه واشتد به الشوق فكان لا يلبس ثيابا
 الاخرقة ولا درعا الاخرقة وترك محادثة الناس وصارا
 يفقه شيئا قد اخلص ليه واخطفته الاخران والكر ب
 وخامر المجنون وعلاه الامر القطيع فاذا ذكرت له ليلي
 اب اليه عقله وفاق من غشيتة وتجلت عنه غمرة فاذا
 قطع ذكرها عاد الى وسواسه وسوء حاله ما نزل الوخش
 وبسبح اليه وينتقم الرمح من ثلقاء نجد قال الوالى
 ثم ولى عليهم نوفل بن مساحق قال فبينما نوفل في بعض

طريقه اذ تترجل عريان كاصبح ما يكون من الرجال وهو
قاعد يلعب التراب قد جمع العظام حوله فدنا منه فقال والله
ما ريت اعجب من هذا الفتى يا غلام اطرح عليه ثوبا فقال
له بعض اصحابه ان درى من هذا قال لا قالوا هذا مجنون بنى
عامر قال نوفل والله لقد كنت احبته واحب لفائه فكيف
لما لا تؤمنه قيل له اذ ذكرت له ليلى فانه يا ابن ذنا من
نوفل وقال يا المشعوف ان ليلى تفرغ عليك السلام
فلما ذكرها رجع اليه عقله واقبل اليه بحديثه كاصبح ما يكون
* من الرجال وهو يكي وينكت الارض باصبعه يقول *

يا هجر ليلى قد بلغت في المدة	وزدت على ما ليكن بلغ العجز
عجبت لبعي الذهب بغيري بلينها	فلما انقضت ما بيننا سكن الدهر
فيا جهاذا ذنوبى كل ليلة	ويا سلوة الايام موعده الحشر
تكا ديدى نكد اذ امانتها	وينبت في اطرافها الورود الحضر
وهي له دساجة قرشية	به يكشف البلوى يستل القطر

دهر

وهي من تحت الشباب قوامها	كما اهترع عن البناء والفتى الحضر
فيا جهاذا الاحياء ما دمت فيهم	ويا جهاذا الاموات فبمك القدر
وانى لغرونى لذكراك نفضته	كما انتفض العصور باللفظ
عسى ان حجينا واعتمرنا وحررت	زيارة ليلى ان يكون لنا الا حذر
فاهو الا ان اراها فحجاءة	فاهت لا عرف لى ولا نكر
فلوان ما بى الحصار فلو الحصار	والقصر الصماء لا تصدح
ولوان ما بى بالوحوش لما رعت	ولا ساغها الماء القبر ولا الدهر
ولوان ما بى بالجوار لما جرى	بامواجها بحر اذا زفر البحر

قال له نوفل الحيت صيرك الى ما درى قال اللهم نعم وسيلغ
* بي اكثر مما ترى وانذفع ينشد *

يا حنجات الحى حين تحسبوا	بذى سلم لا جاد كن ربيع
وخيمانك لا لاقى بمنعرج للو	بلين بلى ما ان لهن رجوع
الى الله اشكونية شفتنا العصا	هي اليوم شتى وهي من جميع
فلو لم يهيج الظاعنوها جنى	فواشع ورق في الديار وقوع

تداعين فاستبكين من كان فيهم
 لعمرى انى يوم جرعاء مالك
 وما كاد قلبي بعد ايام جاورت
 وان انما مال الدمع بالليل كلما
 ندمت على ما كان منى ندامة
 لعمرى ما شئ سمعت بذكره
 عدمتك من نفس شعاع فاقى
 فقرت لي غمر الفريش واشرف
 يضعف جيبك حتى كاتى
 وحتى على الناس احق ما فاقا
 وقال ايضا *

خيلى هذا الربع اعلم اية
 المولى انى بذلت مودتى
 سالكم بالله لما قضيتما
 على فخذ ولتتما الحكم فالحكما

بجودى على ليلي بودى نجلها
 احن اليها كلما ذر شارفت
 فواتته ثم الله انى لصارق
 كلامك اسمى فاعلى وانا له
 ووالله ما احببت حبك فاقا
 لقد اكرت للوام فيك ملامتى
 وقد ارسلت ليلي الى رسولها
 فبحث على خوف وكنت معودا
 فبت وبانت لهم بريبة
 وكيف عرتى لقلب عنما تجلدا
 فلو انهما تدعوا الحمار اجابها
 ولو سمحت بالكف اعلى لا ذهبت
 منتمى نسي الحليم بوجهها
 فذلك الذى من كان داء دواؤه
 به فلاها يتا كان اظلمها
 كحبت النصارى قد عيسى بن مريم
 لذكرك فى قلبى اجل واعظما
 الى النفس من الشرب على الظما
 لتكرولا احببت حبك ما ثما
 وكانوا لما ابدوا من للوروما
 بان ايتنا سارا اذا الليل اظلمها
 احاذر ايقاظا عداة ونوما
 ولم يخرج يا صاح والله محبها
 وقد اورثت فى الفلك لممكم
 ولو كنت بيتا اذالت كلما
 عماه وشيكا ثم عاد بلا عى
 زين مناعفة وتكرما
 وهارت وكل التمر منها تعلما

فلما انهم هذه الابيات قال له نوفر هل لك ان تجي معي
حتى اقدم بلادك واخطبها لك وارغبهم في جميع ما يحتاجون
اليه قال هل انت فاعل ذلك قال نعم والله ان خرجت معي
لاجهدين ولو عرفت فيك ملكي وما حوته يدي ثم امر
فادخل الحمار وامر الحمار فاخذ شعره وغير جلسته وكساه كفو
فاخرة فلما خرج نوفر اخرج المجنون معه فلما كان بالقرب
من بلادهم بلغهم ذلك فالتقوه بالسلاح الشاك وقالوا
والله لا يدخل المجنون منزلنا ابدا وقلاهده السلطان
دعه واقبل عليهم وادبر فابوا الا المحاربة وتشم واللقار
فلما رأى نوفر ذلك قال انصرف فان الامر عندهم لصعب
فانصرف المجنون عنه بخيبة وقد كان امره نوفر قبل
فردها عليه وقال لا وفيتك بالعهدي فلما وانثأ يقول *

رددت قلائص الفرثي لما	رايت النقص منه لليهود
وراحوا مقصرون وخلقوني	الحزن اعاليه شديد

احب اليك من كلف لي ليلى	كأن يوم ذاك من اليهود
كلنا يا اخي تحت ليلى	بقى وفيك من ليلى التراب
لقد خلت قوادك ثم بانك	بقلي فهو مهموم مصاب

قال فنفس الصعداء وعشي عليه ساعة فكان سبب توخسه
هذه الابيات قال ابو بكر الوالي لما انصرف المجنون عن نوفر
بخيبة والى اهله ان يزوجه هامة مر على وجهه الصبي
يصيح من اراد ان يرى عاشقا يمينا فلينظر الى هذا

فانثأ يقول *

ادى الناس امامي تجدد واصله	فئت واقام من خلا فمحين
تجرت الاحلام في اركم	فيا ليت احلام المنام يفتين
شهدت بانني لم اخذك مؤثدا	وانني بكر حتى الممات ضنين
وان فؤادي لا يلين الى هو	سواء وان قالوا لي سيلين

* وقال ايضا *

انفس العاشقين للشوق	وبلاء الحب لا يتفنى
عبرات الحب كيف تراها	بعضها تحت في الخد بعضا
ليس يغلو لخواطهم ان تراه	كل يوم يلازم او يترضى
باكيا ساهيا غملا ذليلا	ليس يهدو وليس يطعم غمضا

* وقال ايضا *

الا ليتنا كنا غزاليين نرتقى	رياضا من الحوزان في بلادهم
الا ليتنا كنا حامي مفازع	نظير وناوى بالعتى الى دكر
الا ليتنا حوتان في البحر نرتقى	اذ انحن امسينا يلج في الحجر
وباليتنا نحن جميعا وليتنا	نصير اذ امتنا جميعين في قبر
خصيعين في قبر عن الناس مغفل	ونقرن يوم البعث الخضر والفسر

* وقال ايضا *

ارقت وعادني هم جديد	فجنى للهو تقصو بليد
اراعى الغفدين مع الثريا	كذالك الحب هونه شديد

علفت

علقت بملحة الحدين رورا	تشبه حسن مطلعها التحو
اهيم بذكرها واطل صبا	وعيني بالدموع لها تجود
الا ليت محذك كان محذك	اذا ضمت جنازيها للحدود

قال فبينما هو ذات يوم يدور اذا بصيرا من الأطباء فانشأ

* يقول *

الترك ليلى ليس يني وبهها	سوى ليلة انى اذا الصبور
هيونى امرء منكم اضل بعيره	له نعمة ان الذمام كبير
وللصاحب المترك اعظم حرة	على صاحب من ان يفضل بعير
عفا الله عن ليلى الغداة فانها	اذا اوليت حكا على تجور
فاكثر الاخبار ان قد ترحلت	فصل ياتني بالطلاق وبشير

وقيل خرج الملوخ ابو المجنون في علة من عشيرة ومعه
المجنون وذلك قبل ان فشا امره فربوا ويقال له البلاء
فبينما هم في سيرهم اذ قال المجنون لفق منهم كان يأنس
به ويفشى مراه اليه ويحك انى ذكرت ليلى ولا بد والله

من الانصراف فان نفسي تكاد فاك شوقا اليها فاشده
قالي فقال استأذن اباك فقالا اذلا ياذن لي ولكن انامض
وحدي قال وانا معك ولكني اظلم اخي فاعلمه فقال وانا
معكم فمخلفوا كما هم يقضون حاجته ثم عبروا وحولوا رؤس

* ابلهم وقال *

بما نحن بالبلاكت بالفا	ع سراعا والعيس هوى هوى
خطرت خطوة على القلب من	ذكراك وهما فما استطعت مضيا
قلت لبيك اذ ادعاني لك الشو	ق وللجادين كراا المطيا

قال الوالي فلما طاربه الوجد ولم يقدر على النظر خرج
مشكرا يريد حتى ليلى فلما انتهى الى قرب الحى بقي متحيرا المبد
كيف يحصل ويضع في دخول الحى عسى ان ينظر اليها نظرة
فبينما هو كذلك اذ راي عجوزا معها سائل في عنقه سلسلة
تدور به على الابواب فقال يا عجوز ما تريد من هذا
السائل قالت نصف ما ياخذ قال صنعى هذه السلسلة على

عنى

عنقى وخذى ما على من الشيا فوضعتها على عنقه و
اقبلت تدور به على الابواب والصبيان يرمونه بالحجارة و
يصيحون بالكلاب عليه فلما صار قريبا من خباء ليلى

* انشد يقول *

هنيئا مريثا ما اخذ وليتى	اراهوا اعطى كل يوم شيا
وبالنها تدري يا بنى خليلها	وانى انا الباكي عليها بكائيا
خليلي لو ابصر تلى واهلها	لدى حضور خلقنا فى سوايا
ولما دخلت الحى خلفت وقد	بسلسلة اسعى اجر ردايا
اميل برأسى ساعة وتفودنى	عجوز من السؤال تسعى امليا
وقد احدث الصبيان وتجمعوا	على وشدا بالكلاب ضوايا
نظرت الى ليلى فلم املك البكا	فقلت ارحموا ضعفى وشدة يما
فقلت هوبوا والناس من اجلها	تمشيت نحوى ذممعن بكائيا
معذبتي لولاك ما كنت ثلا	ادور على الابواب الناس عاريا
وقالمة وارحمنا الشبا به	فقلت اجل وارحمنا الشبا

اصابة المسكين ماذا اصابه	وما بالرعشي الوجي متاهيا
وما بالربكي فقلت لما به	الا تما ابكي لها لا لما بها
بنى عم ليلى من لكم غيرا تنه	مجدد ليلي ما جيت القوافيا
وددت على طبيب الحي ولو ائتمنا	يزاد ليلي عمرها من حيوتها
فما زدتني الواشون الا صبابه	وما زادتني التاهون الا اعداء
يا اهل ليلى كثر الله فيكم	من امثالها حتى تهود والهابيا
فما سجنني الارض حتى ذكرتها	والا وجدت ريمها في شاميا

فلما فرغ من شعره مر على وجهه عرابا لا يلوى على شئ
فمر بطبيبين وهما على قارعة الطريق فذنا منهما وقال اهل
فيكم من يداويني قالوا من انت قال المجنون المستهام قال اما
للعشاق عند ناد واء هو بالغ من حبيب خيمع الى جنبه فقال
طبيبان لودا وبتما في اجرتما
فقالا لبحرن مالك اليوم حيلة
وقالوا دواء الحب غال ودأؤه

فما راحتي كتبت وصيتي	وذرت اكلاني فلك الحفر فتر
فما جرت ليس يقبل اهلها	كما قبل العشاق في سالف الدهر
الا جلد البصر الا وادى كالد	وان كن يسكرن الفنى ايا سكر

قال فما مضى الا فليلا اذ هو بغراب ساقط على شجرة
* ينطق فدنا منه وقال *

الا يا غراب البين هجيت لوني	فويحك جرتني بما انت تصرخ
يا البين من ليلى فان كنت صادقا	فلا زال عظم من جناحك ينفع
ولا زال رام فلك فوقهم	فلا انت في عش ولا انت تفرح
ولا رلت عن عذب المياه منقرا	وكره ممد وما وبضك يفرح
فان طرت ردتك المحتوف وان	تفيض شعبان بوجهك ينفع
وعاينت قبل الموت لحك مند	على حجر النار شيوى بطيخ
ولا رلت في شر العذاب فخلدا	وربك متوف لحك بفرح

* وقال ايضا *

اقول وقد صاح ابن دابة عذ	يبعد النوى لا اخطئك الشبا
--------------------------	---------------------------

اني كل يوم رائعي انت روعة	يبينوننا الاجاب الفاك فاك
ولا بصفت في خضر آء ماعشت	وضافت برحبها عليك السا
وفارقت امر الافرج التوءم قلبي	واحت على ابنك الضرف من
واجبت من بين الاجته هالك	كنا من بين الاجته هالك
* وقال ايضا *	
امن اجل غيران تصاحي غيرة	يبينوننا الاجاب معك فاك
نعم جادت لعينان متي عبيرة	كامل من نظم اللثا الى طارح
الا يا غريب البين لا حجت بعد	وامكن من اوداج ملافك دكا
بروع قلوب العاشقين ذوي الهوى	اذا امنوا الشجاج انتك صالح
وعذ سوا الحب ترك خاليا	وكن رجلا واجح كما هو حاج
ثم مضى على وجهه فبينما هو يدور	واذ مر بالطيار على
اشجار مجارب بعضها بعضا ويهدون	فذا منهم وقتا
الا يا حمامات المحي عدن غوه	فاتي الى صوائكن جنون
فعدن فلما عدن عن لشقوه	وكدت باسراي لهن ابن

نور

وعدن بقرا والهدير كائنا	شرب مداما او بمن جنون
فلم تعني مثلهم حمائنا	بكن فلم ند مع لهن عيون
وكن حمامات جميعا يعطل	فاصبح شتى ما لهن قرين
فاصبح قد قرن الاحامه	لهامش نوح الشامات زين
تذكرني ليلي على بعد دارها	رواجف قلبيات وهو عز
اذا ما خلا للتوم ارق عنبه	نوايح ورق فرشهن غصون
تدعين من بعد البكاء تالفا	فقلبي اريسا وهن سكون
فيا ليت ليلى بعضهن وليتي	اطير ودهري عندهن اكين
الا انما لي عصا خيزرانة	اذا غمزوها بالاكف تلين
* وقال ايضا *	
اجدك يا حمامات بطوق	فقد هجيت مشعوف احزينا
اغرك يا حمامات طريق	باني لا انا موهجينا
واني قد براني الحب حتى	ضنيت ما اراك تغيرينا
اراد الله محك في التسك	الى من بالحنين تسوقينا

ولست ان حنت شديدا	ولكني استر تغلينا
ويمثل الذي يغرق	احل عن العقال تغلينا
اما والله غير قل وبغض	اصد ولم ازل جرحا حزينا
لقد جلت واوين الغوا	سود بوان ليلى محلينا
فقد ما كنت رجي الناس عندك	وانذرهم على اطلبينا
الا لانفس روعات قلب	وعصيا عليك العاذلينا
* وقال ايضا *	
ان سمعت في بطن واد حامة	تجاوب اخي مع عناء دافق
كانك لم تسمع بكاء حامة	بليل ولم يحزنك الف مفارق
ولم ترفقوا بشئ يحبه	سواك ولم يعشق كحشك عا
بل وافق عن ذكر ليلى فامنا	اخو المحب من ذاق الهوى تافق
ثم جلس متفكرا حزينا ثم هاهم على وجهه فبينما هو سائر	
* اذ مر بسرب من قطا يطير فقال *	
شكوت الى سرب لفظا انه قريب	فقلت ومثلي بالبكاء جد بر

المر

اسرب لفظا هل من معر جناحه	لعلني من قد هويتا طير
واقي قطاة لم تعرف جناحها	فماشت بضرا الجناح كبير
والا فن هذا يؤدى سالة	فاشكره ان المحب شكور
الى الله اشكو صوب بعد كبرته	ونيران شوقي ما نحن فنور
فاني لقامي الفلك كشت جلا	غداة غدا فحين خير دنير
فان لم امت غاوها وكربة	يعاودني بعد الزفير فير
اذا جلسوا في مجلس نذر واد	فكيف تراها عند ذاك تنجر
ردون دمي من الرماح كما ضا	توقد جمر اقب وسعير
وزرق مقيل الموت تحت ظبا	ونبل وشيان لمن مجير
اذا غرت احبا بين ترمنت	معطقة ليت بين كسو
قطر الحصى الرماح حتى تفلقت	قلادة في اعناقها وظفور
وقالت انا الموت ان يخط النور	فيا بك من خوف ذاك تفور
سلوا عمر و هل ينول عاشق	اخو سقم لم هل يفك اسير
الا قل لليل هل تراها مجير	فاني لها فيم الدى مجير

اظل حزن ان تغتت حامة	من الورق مطرا البعثي تكور
بكت حين در الشوق وترقت	فلا يحل تري به وصفي
لها رفقة بعيدنا فكمنا	تعاطين كاسا بينهن تدور
يجزع من الوادي فضا مسيلة	واعلاه اثل ناعم وسدير
به بقرا يبرح الدهر ساكنا	واخر وحشي التحال يثور
* وقال *	
اجد باجاء الجميع بكور	وبان الاخلاء الذين تود
وشق عصا الخبز اليوم تحلوا	نوي الكلبيا بحبك تجور
براعة مكره من العين ليكن	لهادون تكدير الصفا تكبر
محب انا مان ما بين بشة	ونحزان مخضر الجناح طير
ايدهب على بعد على اعدا	عذارى من بعد المشقة
ومستجلى بعد الحلم نسوة	اشار بليلتي نحوهم مشير
تعودن قتل المسلمين كانوا	لهم دماء المسلمين ظهور
وقلن تزوج وادع ما كان	اجارك من رسل القمان مجر

المر

اردن بلادني ما قضين لسانه	فقد غارا وكاد الجوم تغور
* وقال *	
شغف الفؤاد بجارة المحب	فظللت ناسف ذاك رب
يا جاري اميت مالكة	دوحى وغالبه على ليلى
وذكر ابو اسحق بن الهميم ان رجلا من بليل دعي وافقه على	
باب خباياها فقالت اين تريد يا عبد الله فقال يريدني	
* فزفرت زفره وقالت *	
يا ايها الراكب المرحي مطيته	عرج لاني عني بعض ما جدد
فاذا رى الناس من وجهه فتنهم	الا وحبك به فوق الذي اجد
اهوى رضاه واتى في موته	وحب ارا الا بام اجتهد
* فلما بلغ المجنون ذلك كتب اليها مع ذلك الرجل *	
وانت التي كلفني دج الشره	وجون الفطابا بالجهلتي جؤ
وانت التي قطعت قلبي حارة	ورقوت مع العين فهو جؤ
وانت التي اغصبت قومي كلهم	بعبد الرضى الى الصدد تكليم

وانشأ لي خلفتي ما وعدت	وانشأ لي من كان فيك اليوم
وابرزتني للناس ثم تركتني	لم غرض ارمي وانت سليم
فلوان قوليك لم الجسم قديدا	يحيى من قول الوشاة كلوا
ثم قال ان المجنون اعتل بعلته فبعث اليه ليلى تعودده وثقو	
* ان هيات زيارتك غدا فقلت فقال *	
تعود مرضيا اسقني بهجرا	ولا عاد لته عاد لا يعرف السقا
لقد اضمرت في القلب النجس	فأترك عظامي ولا تركت النجا
وانني على هجر افاء صدوها	وما امل في منها اري جهما حقا
خلي لي كمالا نوما ممتعا	ولا تقنلا صبا بلومك ظالم
* وقال *	
وقما شجاني انما يوم ودعت	تقول لنا استودع الله من ادرك
وكيف اغري القبر بعد وفاتها	وقد ضاق الكتمان من جهل صدك
فوالله والله العزيز مكانه	وقد كاد رجوان يزول بلا امر
خلي لي مرا بعد موتي بترتي	وقولا ليلى ذاقيل من الهجر

قال

قال ابو بكر مريم رجل المجنون وهو يتردد في الرمل فقال ما	
* لك يا ابا الهدي فقال *	
في اليوم ما بي من هيام اصابني	فاياك عني لا يكن بك ما بيا
كان دموع العين تقي جفونها	غداة رات اطعان ليلى عواديا
عروبا اثرتها نواضح معرب	معلقة تروى بخيل وصوايا
امرت ففاضت من فزع عثينة	على جدول يعاونا متعاديا
وقد بعدوا واستطروا الال	بديومة تهاوا نزلت جاديا
قال ثم تآوه واستعبر فرايت دموعه تتبادر على خده	
كالؤلؤ المنثور وسقط الجمان المفصل بالبدور شفعا	
* ورتا وقال *	
ذكرت عشيته الصدفير ليلى	وكل الدهر ذكرها جديدا
اذا حال الغراب المجون دوني	فمنقلى ليلى بعيد
على الية ان كنت ادرى	ايقص حبي ليلى او يزيد
لها في طرفها الخطبات تحف	تميت بها وتحيى من تريد

وان غضبت ايت الناس هلك	وان رضيت فاروح تعود
فقلن لقد بكيت فقلت كلا	وهل يسكن من الطرب الجليل
ولكن قد اصاب سواد عيني	عويدندي له طرف حديد
فقلن فالدمعها سواء	اكلتنا مقلتيك اصاب عود
* وقال *	
الا فانت الله الهوى ما اشد	واسعه للمرء وهو جليل
دعاني للهوى من نحوها فاقا	فاصبح بي ليلتين حيث يد
حدثنا ابو عمر السيباني قال حدثني نوفل بن حنبل	
قال خرجت يوما لتصيد الاروى ومعي جماعة من اصحابي	
فلما صرت بناحية الحمى اذا بنا باركة قد بدل منها فطيع	
من طباء في شخص انسان يرى من ظل تلك الاراكة	
فنجيت اصحابي منه وعرفته ساعة رايته فحققت من ثباتي	
وخرجت اشى رويدا حتى ائتيت الاراكة ففرقت عليها	
واشرفت عليه وعلى الطباء واذا انا به قد تدلى الشعر	

على

س

على حاجبيه وعينه فلم اكدا عرفه الا بعد هوى من	* بيتي من شعره وهو *	
النهار وهو يرتقي من ثرا الاك لا يرفع رأسه فتمثلت		
على ذمتي دار ليلي كائنا	اذا ران من برد لها خلفنا	
وكيف لي ليلى اذا رمى اعظمي	وصار وصادى منكبي بيتا	
وحلت باعلى بيشين فاصبحت	يماينة والرأس غير بيان	
وقيل ان المجنون لما شهر امره بلبلى خطيت له قبا		
ابوها ان تزوجها وهكذا كانت العرب اذا شهر رجل يحب		
امراة لم يزوجهامنه فاشتد وجده وتراقت سورة		
عشقه وكان له عم يقال له يزيد وكان شجاعا بطلا		
الى ان لا يزوج المجنون بلبلى ولا احد من الناس الا قبله		
* فانشأ يقول *		
الايتها الشيخ الذم ما بنا وحي	شفت ولا ادر كنت من عيشك	الخفا
شفت كما شفتني وتركتني	اهيم مع الهلاك لا اطعم الغضا	

اما والذي ايلي ليلى ليلى
 واصفى ليلى من مودة الحضا
 لا عيت في ليلى الزمان بيها
 ولو اكر والوى ولو اكر والقر
 فكم ذاكر ليلى بعيش بكربة
 فينفض قلبى حين يذكرها نفضا
 وحق الهوى في احسن من الهوى
 على كبدى نار او في اعطى صرا
 كان فؤادى في محالب طائر
 اذا ذكرتها النفس شدت نضرا
 كان فجاج الارض حلقه خاتم
 على فارتداد طول ولا عرضا
 واغشى ففى ليلى لارض مضج
 اصرع احيانا فالزم الارضا
 رضى بقلوبى في هواها لانت
 ارجى جها حتما وطاعها فرضا
 اذا ذكرت ليلى ايم لذكرها
 وكانت ففى نفسى كنت طارا
 وان رمت صبرا رسوا بغيرها
 رايته جميع الناس من دونها
 قال فلما سمعتم هذه الايات ررق له وقال لا يزوجهما
 احد سوى ابن اخى الا فتلته فكث برهته من دهره ثم
 ان يزيد هلك فانثا يقول *
 خليلي هلا قضا نجان راجع
 لياليه او ايامهن الصواح

٨٣

الا لا ولا ايامنا بستال ع
 رواجع ما وري بزنگ قارح
 اذا العيش لم يكدر على عيت
 يزيد وادلى في العقيدة قارح
 قال فخطبوها من كل جانب فاجرت ان ايا ليلى حج بها فراها
 رجل من ثقيف فخطبها فرتجبه فبلغ ذلك المجنون
 فانثا يقول *
 الا ان ليلى العامية راحت
 تقطع الامن ثقيف حبالها
 اذا الفتنة العيس صعر من البر
 بنحلة غشى عبرة العين حالها
 فم حبسوها محبس البدن را
 بها المال اقوام الاقوالها
 وقال ايضا *
 ايا بائعي ليلى بمكة ضللة
 تبايعتم اهل يستوى الثنا
 فاعين المتاع ليلى عباله
 بل البائعا ليلى هما غبنان
 وقال ايضا *
 حبب ناي عن الزمان بقر
 ففصر في فردا بغير حبيب
 فلى قلب محزون وعقل مدته
 ووحشة لمحجور وذال غريب

فيا حبيب اليا مراهل فيك طمع * لرحبب لولد فمع كروب
 حكى الوالى قال حدثني رجل عن اسحق بن ابراهيم الموصلي
 قال خرج رجل منا الى ناحية الشام وبلاد نجد في طلب
 بعير له فاني احياء بنى عامر فاذا خيمته رفعت له فقصدها
 وقد بل المطر ثيابيه فلما دنا اذا امرأة كلمته فقالت انزل يا
 الرجل قال فترلت وحططت رحلي وراحتا بلهم وغفهم
 فاذا انعم كثيرة ورحل خصب فقالت لبعض من كان مع
 الابل سلوا من هذا الرجل من اين اقبل فقلت من ناحية
 نجد وهامة فقالت يا عبد الله بن نزلت هناك فقلت
 ببني عامر ففتشت لصعداء فقالت بابي ونفسي بنوعامر
 ثم قالت وهل سمعت بفتى يقال له قيس ويلقب بالمجنون
 قلت نعم والله نزلت بابيه ولقد اتيت حتى نظرت اليه
 بهم في الصحراء مع الوحوش لا يعقل حتى تذكر له ليلى فاذا
 ذكروها تاب اليه عقله فيحدث مجديتها وينشد شعره

٨٥

فيها قال فرفعت الستر من بيني وبينها فاذا هي شققة قمر لرت
 عني قط اجل منها وقالت هل تروى شعرة قلت بلى
 هو الذي يقول
 انرى مكان البدن اقل البدن
 وقومى قمر الشمس استأخر الفجر
 فحيات من الشمس المنيرة ضوها
 وليس لها منك التسم والتغير
 بلى لك نور الشمس البدن كله
 ولا حلت عينيك شمسه ولا بد
 لك الشرة اللا لاء والبدن طالع
 وليس لها منك الترائب الشعر
 ومن اين الشمس المنيرة بالضحى
 بكمولة العينين في طرفها فر
 واتى لها من ليلى في النشت
 بعينيها الرمل قدسها الذعر
 تبسم ليلى عن ثيابا كانتا
 لا ترمها في مدارجها الدد
 الى الاقرب لادنى قسمها الهو
 اذا قبلت غشى تقار خطوها
 تحاف على الاراد فيسلمها الحضر
 من رضة شاء العطف انما
 الى شاطئ فاصلها اخذ

بمخضلة جاد الرشح زهاها
وقضاعلى اطلال البليغ عثية
بجاد بها من ان اسهم باكر
داو على روض الخرامى نيمها
رواها وقد حنت وائل ليها
تقلب عني غارلين مرعو
باحسن من لي معيدة نظرة
محاذية عني يد مع كائنا
فلم ارا مقللة لم اكد بها
رفعتاها خوص العين ووجوها
ومازلت محمود التصبر الذي

قالت هل من مزيد فانشدهما

اليس الليل يعينى وليلى
ترى وضوح النهار كما اراه

من

قال فوانته ما اتممت البيتين حتى شهفت شهقة وسقطت
على وجهي حتى ظننت ان بكدها قد تصدعت فقلت يا
هذه اما انتقين الله الذي اليه معادك فاعطيت ما
* قلت لها ثم قامت بعد حين وانشأت تقول *

الايت شعركم والخطوب كثيرة
بنفسى من لا يستقل برحله

ثم اتمت عندها ثلاثا تسلى من غمها وتبكي بكاء يتوجع
لها كبدي فوانته ما ظننت احدا يجيد كوجدها ولوعتها
فلما اردت الرحيل سالت عنها فاذا هي ليلى العامرية
وذكر قيس بن معسر قال قلت لليلى من اعز خلق الله
عليك قالت من اذا عثرت هضت باسمه واذا رقدت
حلت بوجهه قيس بن الملوخ قلت فهل قلت في ذلك
شعرا قالت نعم وانشأت تقول

اذا هذلت بجلى يلات بذكره
واحلم في نوى به ولعيش

اذا ذكر المجنون زالت بذكره
وراءه مازال الفؤاد يحترق

قال بوجاع لبدي بن عتبة حدثني بعض الرواة انه قيل
لليلى العامرية والله لئن لم تنتهي عن ذكره لنتفلسن كما
معا فبعثت الى الغافل على يد مولاة لها رقعة مكتوب فيها
توعدي قومي بقتلي وقتله
ولا تتبعوه بعد قتلي فذلة
وقال الحسن بن سهل انشدني حمد بن اسمعيل الكاتب
لليلى العامرية

فذكرت حاذرة للذهر عافيه
حتى دما في من قد جلع عن صفيه
لقت الذواة بقاء العين ثميه
هذا الوداع لمن رجع القدر اليه
قال بوبكر ذكر ان المجنون لما رافقت علمه الى صبيوة

من

علاجه واعيا الاطباء دواؤه ولم ينفع فيه الدواء وصار
الى سوء حاله من توخسه في الصحارى شق ذلك على ليلى
واذ هلمها قد عت بغلام وكنت اليه بسم الله الرحمن الرحيم
والله يا بن عم ان الذي بي اضعاف ما بقلبك ولكن
وجدت السترة ابقي للمودة واحمد في العاقبة وكنت
فلوان ما القى ما بي من اللهو
تقطع من وجد وذاب حديدي
ثلاثون يوما كل يوم ولسيلة

وامرت الغلام بطلبه حيث كان من الارض ومرت الجوا
عنه فضى الغلام ولم يزل يطلبه في الصحارى حتى اصاب
في يوم صائف شديد القبط والقوم قد لحا الى كهف
جبل عظيم وهو مطرق ينكت الارض باصبعه ويقول
احن الى ليلى وان شطت الكثر
يقولون ليلى عذبتك بجهتها
البليلى كالحن اليراع المشتب
الاجبت ذاك الحبيب المعقد

فدنامنه وقال يا قيس هذا كتاب ليلى وهي تقرأ عليك
السلام فلما ذكرها رجع اليه عقله واستوى قاعدا
* تناول الكتاب وقراه وجعل يبكي ويقول *

اذلجاء في منها الكتاب بعينه	خلوت بيني حيث كنت من ليل
فابكي لنفسك حمة من جفائها	وبكي من الهجران بعضي على بعض
واني لاهواها مسيئا ومسيئا	واقضى على نفسي لها بالذي تقضى
فحتى متى روح الرضا لا ينالني	وحتى متى ليل يخطك تمضى

* ثم ارجعها عن كتابها هذه الابيات *

ايامهك نفي الحب صبغة	بن والى من جفائيا
بن لورا عانيا القديمة	ومن لورا عانيا القديمة
فمن صلب عني الحب لك	بان فؤادي امر الخفيا
واني ممنوع من التور من	وعيك من جد الامى بكيا

* وضمت ايضا *

وجدت المحبة رانا ناطق	قلوب العاشقين لها وقود
-----------------------	------------------------

فلو كانت اذ العزقت تفانث
كل اهل النار اذ نجت جلود
ولكن كلما احرق تعود
اعيد للشقاء لهم جلود

* وضمت ايضا *

اما والذي اعطاك طشاؤ	وصبر اوارى ونقص من طش
لقد حض الله لك خالصا	وركبه في القلب بلا غش
تبرأ من كل الجحور وحل به	فان مت يوما فاطلبوه على
سل الليل عني هل اذو وقاده	وهل الصلوى مستقر على قتر

وذكر ابو بكر قال مر بعض الاطباء بهم فساله ابو المحزون
ما تعالج قال اعالج كل مسحور ومجنون قال مكانك فلا
بابن ليهم في الصحراء فخرجوا في طلبه فاذا لواء يطلبونه
حتى قدروا عليه وادخلوه الى الطبيب واقبل ليقيه
* فلما اكثروا عليه العالجة انشأ يقول *

الا يا طبيب الحق وحيك دائر	فان طبيبك ان احياه دائر
ايك طبيبك ان شخا مدرا	يكذب على الداء الامانيا

فقلت له يا عجم حكك فاحكم
فخاض شرابا باردا في زجاجة
فقلت ومرضى ناس يعنون
فقال شفاء الحب ان تصق لها
اذا ما كنت في اليوم يا عجم ما بيا
وطرح فيه سلوة وسقانيا
اعوذ برب ناس منك مدلي
باحشاء من قهوى اذا كنت خاليا

فقال واير الله عاشق ورواه ان يلصق الحشا باحشاء
من هوى والمجنون يعرض شففيه ولسانه حتى خلوه ثم
لهض مضى على وجهه فبينا هو يدور اذ رأى ناراً في سفح
* اكتم فدنامنه فاذا هم قوم رعاة فقال *

رعاة الليل ما فعل الصباح	وما فعلت وائله الملاح
وما بال الذين سوا فؤاد	اذا ما امر نجد بهم رواح
وما بال النجوم معلقات	يقبل الصب ليس لها راح
كان القلب ليلته قبل بعيد	بليلى العاصفة ايراح
قطاة غرها شرك فباتت	تجازبه وقد علق الجناح
لها فرخان قد تركا يقفر	وعشهما تصقفه الرياح

اذا سمعها هبوب الريح هبا
فلا بالليل نالت ما ترجمه
ولا في الصبح كان لها راح
رعاة الليل كونوا كيف شئتم
وقالا امانا تاني الرواح
فداودى في الحب المتاح

قال ابو بكر ثم ان المجنون بينما هو ذات يوم في دوة
مضلة قد اسند ظهره الى بعض الصوى حزنبا كتبها اذ
مر به فارسان فغيا اليه ليلى وقالامضت لسبيلها
* فخر المجنون مغشيا عليه فلما افاق انشأ يقول *

ايانا عي ليلى عجاب هضبة	اما كان ينعاها الى سوا كما
وبانا عي ليلى عجاب هضبة	فمن بعد ليلى امرت قوا كما
وبانا عي ليلى لقد هجما لنا	تبارح نوح في الديار كلا كما
فلا عشتما الاحليف مصيبة	ولا تمنا حتى يطول بلا كما
واسلت الايام فيها عجايبا	بنوتكم اني احب رد كما
اطنكما لا تعلمان مصيبتى	لقد حل بين الوصل فيما كما

قال ثم مضى حتى دخل الحى بعد ما لم يكن يمر به الا من بعيد

فأتى أهل بيته ففرّاهم ففرّوه فقال دلوني على قبرها فلما
* عرفه رمى بنفسه على القبر والنزعة وانثأ يقول *

يا قبر لي لو شهدناك اعوت	عليك دناء من ضحك وعجيب
ويا قبر لي اكرم من حملها	يكن لك ماعنا علينا باغم
ويا قبر لي ان لي غربة	بارضك لاخلد بها ولا نعيم
ويا قبر لي انضمت قلبها	شبهها ليلي في اعفائه ذاك
ويا قبر لي غابت اليوم امها	وخالتها والحاقظون لها الدن

قال ابو بكر ثرانة كان ياوى الى قبر لي لي ويدور هواره
حتى جف جلده على عظمه واشتدت بلبته فكث على
ذلك دهر ثم ان رجلا احب لقاءه والنظر اليه والى
ناحية نجد قال الرجل فلما صرت الى بلدكم صرت الى
محلهم فاذا ابوهم شيخ كبير وحوله ابناء ذوو اموال وهنأ
ونعم ظامرة فسالهم عن المجنون فبكوا بكاء شديدا ثم
قال الشيخ كان والله هو احسن هؤلاء وانه عشق امرأة

مؤتم

من قومه لم تكن في المال مثله فلم ارتز ويحيا اياه وما
اظن انه يبلغ من جهتها ما يبلغ فلما تدارى به الحب طلبناها
فمنعها ابوها ثم تزوجها غيره فحزن ابنيها ووجدنا
وقيدناه فكان بعض لسانه وشفيه حتى كاد يقطعها
فلما راي ان منه ذلك خلتنا سبيله فذهب في هذه الغيا
يرعى مع الوحوش ويرد المياه ونحن نبعث اليه كل يوم
بطعام وشرب فيوضع له حيث يرى فاذا انقضى عنه
الواضع جاء واكل قلت فأتى احب لقاءه فدلوني
عليه قالوا اخرج الى هذه الصحراء فانك تصبه هنا
قلت اذا رايته كيف احوال للدقومة قالوا فاذا رايته
فانشده بعض شعر قيس بن ذريح فانه محجب بشعره قال
الاعرابي فذهبت فاصبته قاعدا يلعب بالتراب فجلت
قربا منه فاقبل يلا حظي ساعة بعد ساعة فقلت احسن
* والله قيس بن ذريح حيث يقول *

واتى لفن دمع عيني بالبكا
وما كنت اخشى ان تكون ميتة
وقالوا غدا او بعد ذاك بليته
قال فبكي بكاء شديدا وسالت دموعه على خده و

* انثأ يقول *

لصفراء في قلبي من الحسنة	هوى لم ترمه الغانيا صميم
به حل بلبتي لم انتهي به	قرالت بوبت الحوى هو مقيم
ومن يتهمض جهن فؤاده	يمت ويعيش ما عاش وهو مقيم
فخر ان صادد عن برئيه	وعن بلالات الماء وهو مقيم
بكت دارهم من فقدهم و	دموعى على الحجاز عن الوم
اهذا الذي بكى من اهل	اما خربكي شجوه وهيب
الى الله اشكوب ليلي كما	الى الله فقد الوالد بن يميم
يتهم جفاه الاقربون فخطه	كسر وفقد الوالد بن عظيم
الى الحق هذا ان قلبك فاني	وقلبي تماذا جن ليم

مؤتم

اذا ذكرت ليلى اثنى لذكرها
على ملاء البدن كاجتها
دعوني فلعن رايكم كاجتها
ولكنه حظ لها وقت

* وقال ايضا *

لم تزل مقلتي تفيض دمع	مثل فيض العنوش مذفقا
مقلته دمعها حيث وكز	كما جنت معها اسعدتها
ما جرت هذه على الحد	كحفت تلك بالتي سبقتها
دمعة بعد دمعة فاذا ما	كحفت تلك هذه اخذتها

قال الاعرابي فاقمت عليه ان ينشدني بعض اشعاره

* فانشأ يقول *

لئن كرت رقاب ليلى فطالا	لهوت بلبلي ما لهن رقيب
وان حال ايسر دون ليلى فمعا	اني الياسر دون الشئ وهو
ومتينون حتى اذا ما رايتني	على شرف للتاظر بن قريب
صدت واشتمت لعداء ليلى	اتابك فيما تصنعين مثيب

ابعد عنك النفس القسيسة
خافه ان تسعي الوشاة بقتة
اما والذي يلو الشرا وكما
لقد كنت ممن يسطو النفس
واني لا استحيك حتى كاتنا
تليين حتى يذهب الياس الهوى
ساستعطف الايام فيك لعلها
بذكرك والمشي اليك قرب
واكرامكم ان يترتب مررب
ويعلم ما تبتكبه وتغيب
لهادون خلان الصفا محو
على بظهر الغيب منك قريب
وحتى تكاد النفس عنك تنقب
بيوم سروري في هوالتك

* وقال ايضا *

الاهل طلوع الشمس بهجة
انضرب ليلى من ريدى
احل على الرحمن فلك جذا
الى اللى اودنوغر بها
وما ذنب ليلى ان طوى الارض
غروب ثانيا امعرو وطبها

* وقال ايضا *

فيا ليت ليلى وافقت كل حجة
فنجعنا من نخلين ثنية
تضام على ليلى واني رفقه
يفخر باحضاد المطى طربها

قالوا

فالفاك عند الركن الصفا
فانشدها ان يحوى الهوى الهوى
قال فلما فرغ انصرف الى المحي قد تم بحديثه وما انشدني
من شعره فقالوا الى ويحك ان رجعت فانظر عسى ان تأخذ
قصيدة التي قالها في التمدن فقد جهذا على نسخها
فلم يقد رعلها قال الاعرابي فزرت اليه ثانيا فلم ازل
اطلبه حتى وجدتة على قوز من الارض قد كومتها الرج
كوما يخط باصبعه فيه فذنوت وجلست اليه وهو لا يظن

* فقلت احسن الله قيسن ذريح حيث يقول *

فواكبدى عاودى نورا
تكنفى الوشاة فازجحو
فاصبحت الغداة الوم
كعبون بعض على يديه
اذا ما نذكر بنى نضى
وكان فراق لنى كالحدا
فيا لله للراشى الطاع
على شئ ولتين استطاع
بتين غيبه بعد الباع
حين الالف يطرب للسمع

* حيث اقول *

وعارضن بالعقيان كل مفلج
نضاب كريح السك بجلومتو
ثم غشى عليه فلما افان قلت احسن الله قيسن ذريح حيث
به الظلم لم تغفل لهن غروب
من الضرا و فرع البشا قصب

* يقول *

هبوا امرؤ ان تحسوا فهو شا
فان يك قوام اشار وافعلها
فا وجدك وجدك بها امر واحد
وجدت بها وجد المصلر كا
لذلك وان لم تحسوا فهو شا
فان الذى يبنى ببنك كحا
بواحد هاضمت عليه صفا
بمكة والركبان غادور آخ

* فقال انا اشعر منه حيث اقول *

وادبني حتى اذا ما فتننى
تجافيت عني حتى لا لى حيلة
فقلت سالتك بحق قبر ليلي ان تشدني قصيدتك التي
قلتها في التمدن وقد كنت اخذت معي دواة وقرطاسا
بقول عجل العصم سهل الاباطح
وغادرت ما غادرت بين الجواخ

قال المجنون بلى والله واستعرجنا ثم قال انا اشعر منه

حيث اقول *

فوالله ثم الله لى لدا ثبا
رو الله ما ادرى علام هجرتي
اقطع جل الوصل الموت ذو
ام اهرى حتى لا ارى لى جاور
فايها لى لى ما فعل عينه
فلو نلتقى ارواحنا بعد موتنا
لفظ لك رمعي ان كنت رمة
افكر ما ذنب ليلى فاعجب
واى امور فيك يا ليل اركب
واشرب كاسا منكم ليس شرب
ام افعلى ما اذا ام ارجع فاعجب
فاول مجبور واخر متعب
ومن دون رمينان من الاخر
لدى صول لى ما يشرب بطرب

* فان لم اكن اشعر منه في هذا فانا اشعر منه حيث اقول *

الا يانسيم الريح حلك جاز
الا يانسيم الريح لو ان واحدا
فلو خلط التم الزفاف بر بها
ثم قال فان لم اكن اشعر منه في هذا فانا اشعر منه
على اذا ارضيتى ورضيت
من الناس يلبس الهوى ليليت
نصصت منه خلة ورويت

جهر

* فاشد *

لذكرت ليلى السنين الخوالي	وايام لا تحصى على اللهوناهيا
ويوم كطل الزمخ قصرت ظله	بليلي فلها في وما كنت لا هيا
بمدين لا حثار ليلى وصحبي	بذات الغضى ترحى المطى النواجا
فقال بصبر الغوم لحة كوكب	بداني سواد الليل فدايانيا
فقلت له بل ناز ليلى توقدت	بعليا تاسمي ضوءها فدايانيا
قلت ركايل الغوم لم تقطع	وليت الغضى ماشى الركاب لي
فيا ليل كم من حاجة لي ممة	اذ اجثكم بالليل لم ادر ما هيا
خيل لي ان لا ياتي في القس	خيل لي اذ التفت معي بك لي
فاشربا لافاع الاصابة	ولا انشد الاشعار الا نذويا
وقد يجمع الله الشيتين بعد	يظنان كل الظن ان لا نلاقيا
لحي الله اقواما يقولون اننا	وجدنا طول الدهر للحب شافيا
وعهدك بليلي وهي ذات مو	ترد علينا بالعنى المواسيا
فشب بنو ليلى شب بنو ابنا	واعلاق ليلى في غفواتي كاهيا

نفا

اذ اما جلستنا جلستنا نسلده	تواسوا بنا حتى امل مكانيا
سقى الله جارات ليلى قناعا	بهن النوى حيث حثلن المطايا
ولم ينس ليلى انفار ولا غنى	ولا توبه حتى اخضنت السواريا
ولا نوبة صبحن كبداء جلعدا	لنشب ليلى ثم عرضها ليا
خيل لي لا والله لا املاك الذبي	قضى الله في ليلى ولا ما قضى
قضاها الغرى وابتلاني بحبها	فلا بد ليلى غير ليلى ابتلا نيا
وجرت لي ان تيماء منزل	لليلى اذ اما الصيف القى المراسيا
هذي شهور الصيف عتافا	فالنوى ترحى بليلي المراسيا
فلوان واش بالجمامة داره	وداري با على حضرة مو اهني
وما ذا لهم لا احسن الله حالهم	من الحظ في قصر بليلي حالي
وقد كنت اعلو حب ليلى فلم يزل	بي انقض الا برام حتى علانيا
فيارب سواي حب ليلى بينها	يكون كها فالا على ولا ليا
فاطلع النجم الذي هبتدي به	ولا الصبح الا هي اذكرها ليا
ولا سرت ميلا من مشوق لا بد	سهل لاهل الشام الا بداليا

ولا سميت عندي لها ممة	من الناس لا بل دمعي دانيا
ولا هبت الزمخ الجوى لا رضا	من الليل لا بل للزج جانيا
فان تمنعوا ليلى ونحو ابداءها	على فلن نحو اعلى القوايا
فاشهد عند الله اني احبها	فهذا لها عندك فاعند هاليا
قضى الله بالمعروف منها الغرنا	وبالشوق متى والغرام قضي
وان الذي املت يا ام مالك	اشاب فويك واستها قوايا
اعدا ليلى الى ليلة بعد ليلة	وقد عشت دهر الا اعدا ليا
واخرج من بين البهوت لعلني	احدث عنك النقى للباقي
اراني اذا صليت بمت نحوها	بوحى ان كان المصلى ولرايا
ومالي ثراك ولكن جتها	وعظم الجوى عجا الطب المدايا
احب من الاسماء وافق امها	واشبه لو كان منه مدانيا
خيل لي ليلى اكر الحاج والمنى	فمن لي بليلي او من ذلها ليا
لعمري لقد ابكتني يا حامة العقيق	ولبكت العوا والبواكيا
خيل لي ارجو من العيش بعدا	ارى جلعى تشرى ولا تشرى

نفا

وجرم ليلى ثم نزع اثني	سلوت ولا تحفى على الناسيا
ظلمت ليلى خيل لي صباية	اشد على غم الاعادي تصافيا
خيل لي ان لا نرجو اللقاء ولا ترح	خيل لي ان لا نرجو ان تلاقيا
ولقي لا استحيك ان تعرضني	بوصلك وان تعرضني المنى
يقول ناس على مجنون عامر	يرومسلوا فلان لي لما بيا
لي الياس ودا الهيام اضا	فاياك عنى لا يكن بك ما بيا
اذ اما استطال الدهر يا ام مالك	فشان المنيا القاضيات وشيا
اذ الكحل عني عينك لم يزل	بجرح جلت غمر عن قواديا
فانت التي ان شئت شقيت	وانت التي ان شئت نعت باليا
وانت التي ما من صديق ولا عدو	يرى نضوما بقبت لا لرايا
امضرت ليلى على ان ازرها	ومتخذت بها لها ان ترانيا
اذ اسرت في الاخر الفضائل	اصانع ليلى اعمل حيا ليا
عينا اذ كانت بمينا وان تكن	شمالا لينا عنى الهوى عثيا
والتي لا سنعنى بلوى نعمة	لعل خيالنا منك يلقى خاليا

هي السحر الا ان السحر رقيه
 اذا نحن اذ نحن واننا ما منا
 ذلك ان شوقي في فؤادي فاجبت
 الا ايها الركب اليمانيون عرجوا
 اسائلكم هل سال نعان بعدنا
 الا يا حامى بطن نعان عجمنا
 وابكمنا في سطحي لو كنت
 ويا ايها القريتان تجاذبا
 فان انما استطرتما اواردتما
 الا ليت شعرا ما ليلي وما ليا
 الا ايها الواسي ليلي الا ترى
 لش ظعن الاصابيا وما لك
 فارتبنا نصير ليلي هي المني
 والافقضا الى اهلها

على مثل ليلي يقتل المرء نفسه
 خليلي ان ضنوا ليلي ففرتا
 الى النعش والاكهان واستغفرا
 قال لا عرابي فلما اتم هذه القصيدة ظهرت له طيبة فوثب
 في طلبها والنفت الى وقال السلام عليك فاراك مرآ
 بعد هذا ابدا قال لا عرابي ثم مضيت الى المحي فاجتمعت
 خبره واشد لهم قصيدته فكتبوها فلما كان من الغد كرت
 اليه وطلبت فلم اقدر عليه فاضرفت الى المحي واعلمتهم
 فقام اخوته وبنو عمه واهل بيته فطلبناه يومنا وليلنا
 فلما اصبحنا هبطنا الى واد كبر الحجارة والوقل اذا نحن
 به ميتا وقد كان خطا باصبعه عند راسه هذين البيتين
 توسد اجمار المهامة الففر
 فبليت هذا الحب يشوق مرة
 ومات جرح القلب من الصد
 فيعلم ما بقى المحب من الحجر
 فرثناه وعلت اصواتنا بالبكاء وحملناه الى المحي
 فبكى عليه لغريب والقريب وكل من سمع باسمه يوما

ثم غسلناه وكفنناه ودقناه الى جانب قبر ليلي رحمه الله
 تعالى قال ابو بكر لما مات الملوحة ابو المجنون بلغه ذلك
 فاتي قبره وكانت له نافذة فخرها على قبره وكانت العرب
 هذا شاها تفعل ذلك اذا مات منهم احد وانشا
 * يقول *

عقرت على قبر الملوحة ناقتي
 فقلت لها كوني عقيرا فانتى
 قال ابو بكر الوالي رحمه الله تعالى هذا جملة ما شاها ليلي
 من اشعار المجنون واصباره وما كان مخولا من قصيدة
 او خبر مضاعف كثر والله سبحانه تعالى اعلم ويقول
 العبد الفقير الحقير احمد على التبرزي لما فرغت من
 تسويد هذه المجموعة التي جمعها ابو بكر الوالي احبت
 ان اسود بعد بعض اشعار المجنون الذي وجدته
 في الككول للشيوخ جاء الدين العالم طاب ثراه وهو

* هذا *

تميت من ليلي على البعد نظرا
 فقلت ليلي المحي تظن تري
 وكيف ترى ليلي عين تريها
 وتلتذ منها بالحدث وقد
 ليطف جوى بين الحشا والاصابع
 بعينيك ليلي مت بد المطا
 سواها وما ظهر قبال المذامع
 حديث سواها في غرو المصا

* ومن شعره *

اصلي فاذكر اذا ما ذكرتها
 الاثين صليت الضحى ثمانيا
 سئل الصلاح الصفد عن قوله ما وجه التردد بين
 الاثين والثمانية فقال كانت لكثرة السهو واشغال
 الفكر كان بعد الركعات باصابعه ثم انه يذهل فلا
 يدرى هل الاصابع التي ثناها هي التي صلاها ام
 الاصابع المفوكة وهذا الشعر من قصيدة التي
 قالها في القدين وروى ان المجنون مر على منازل
 ليلي فوجد فاحذ يقبل الاحجار ويضع جبهته على الار

بسم الرحمن الرحيم

فان محمد بن الجور
والكره في ما قد مر
صلى عليه ربنا وسلم
وبعد ان خير من نظم
وخطه له بن بعد
نظمها في غايه احصا
برسم سلطان الدر محمد
اشرف في ان بغير الدنيا
الحمد لله المنعم
من نظم سيرة ابن احمد
والله وصحبه وكرما
سيرة خير من نظم
الرازي في التبيين قصه
من نظم لغيره في نظم
صاحب سيرة رضوي المولى
به ويملك العبد الباطل غيب
طيس

فليس غنى من الدنيا تصلي
وادعاء لست غنى من جرح
وبه بدية اكلية
لكنها مجربة كد به
ففيه باه منصور
وبه من نظم محمور
ليس مثله محب العلم
لانه اذ ابراهيم قسما
سميتا لانا ذات النقاء
في سيرة النظم خلفا
دهانا اسرع في المقصود
من نظم در لور منصور
على الصحيح من خلفا
وحسبنا الله تعالى وعلا
بين نبي النبي صلى الله عليه وسلم

محمد بن ابى المنجب
باسم من بعد مناف ان قصه
غالب من مالكا بن نصر
مدركه ابن ابيس محمد نصر
فروان عبد الله عبد المطلب
علاء بن كعب بن ابي رز
لانه ختمه ذرا الفقه
تاز من بعد عدنا ابن رز
٢١

الى هنا تنق عليه
وامنه المنية من وبن
وقد حله في ولادة
وهو ايام شرب حصد
والله اللين ما في حشه
من عام في لير لوف ما
وبعد طيل طلائع الاسكة
وبعد ان جلس كره لعال
من انك بولد صلى الله عليه وسلم
وليفه المولد من والقصود
ومن فاته موت وقفت
ولم تخم في قدراك الك
بسر وبجساره
واقفوا من لوم اليه
عنه من سيرة كلاب حسن
وقد حله في ولادة
وهو ايام شرب حصد
والله اللين ما في حشه
من عام في لير لوف ما
وبعد طيل طلائع الاسكة
وبعد ان جلس كره لعال
من انك بولد صلى الله عليه وسلم
وليفه المولد من والقصود
ومن فاته موت وقفت
ولم تخم في قدراك الك
بسر وبجساره

وامنه رات بعد ليري
من ارضه صلى الله عليه وسلم
وارضه اولاً لوييه
وتم من صدره وبنا
ختمه ورواية صلى الله عليه وسلم
وحضه ام الغنيمة
وهو الرافقه لأكبر
فانه مذنا كان حلا
سوت الله صلى الله عليه وسلم وكفالت فيه ثم عمر الوطاب

وامنه رات بعد ليري
من ارضه صلى الله عليه وسلم
وارضه اولاً لوييه
وتم من صدره وبنا
ختمه ورواية صلى الله عليه وسلم
وحضه ام الغنيمة
وهو الرافقه لأكبر
فانه مذنا كان حلا
سوت الله صلى الله عليه وسلم وكفالت فيه ثم عمر الوطاب

مع عمه لارض بصري
احصاه ما به جبهه

يبلغ غير الله الكتب با
 له نزل الانصار برعم العقبة
 ثم ان بعض من نزل اسلام
 فلاح مصعب الاسلام
 سبعه في الحرم بالعواصم
 وهاجر النبي للمدينه
 وسعه الصديق في اثنين
 ورجع الجعدي وشراب
 ولم يزل في مدينه حتى
 وم زيد في الصلوة الحضر
 تحت المنبر ولاق حصار
 في سنتين كان في حب

ولهم الحب باسجيا
 سست اول انفس طيبة
 فبايعوا طلس لعدما
 في الاوس والخرج ثم ابل
 فكان ان بجرة لبشر
 وعمره ثمان سنين
 فتر في بناء في الاثنين
 عند ابي ارب قد للعرب
 مسجد الا عظم ثم اسكن
 ونجد في الاذان قد ابر
 وفرض الزكوة والربا تنقذ
 تحته في الصلوة لغيره

ح

في قبله ثم عرا به
 ثم لبلل البنا فاطمة
 سست غطفان واحد
 سست من غير الغفير ثم
 قهر لصلوة ثم بد المرعد
 سست خمس عشرة لطلح
 عقيبها تبرز في رضا
 سست الاكف او قير ورد
 ثم الحبيبة قرب ملت
 سست خير لطلح القرا
 وكان في القعدة عمره القضي
 سست كان عرف سرتة
 سست خير لصلح ان

في رمضان سست لقطه
 وعاش في شقيق الظالمه
 وعمره الحمد وحسن ولد
 وانت الرقاق وليتم ثم
 ودوله الحب من خير المرلد
 ودوته الجدل ثم الحق
 كذا صلوة الخوف فيها تبا
 ثم نزل الحان ثم ذو قرد
 وسعة الرضوان وسط العقده
 وبعث النجاشي ايضا جعفر
 قهر لها عمر ثم حاضري
 ثم خفي بعد ثمان مئة
 ثم النجاشي شرفه في ان

صلى عليه غائبا وخرج
 سنة عشر حجة الوداع
 في عشر من ربيع الاول
 وغنما احتضر كان يدخل
 يمج وجهه بقدر ان
 فاصبح لعمريه المدينه
 وكنت بمنه في ريق
 كفن في ثلثة الارباب
 من ثمانية اعلية صليا
 وقبره قد حفر في الحدا
 وراك عليه بنت عايشه
 سبع وعشرون غراه عدله
 اربعا اقمروا في الحدا

بولك الحج بهب الصم حجب
 ولجده بالرفا بالاجماع
 فيا لها مصيبة لمنه في
 في قدح الاماء به وبجمل
 للموت الكراه عليها فاعن
 برحمت وزالة الكينه
 وابلت العباس والصدق
 بعض نقاب بلا ارباب
 وكان في مرضه قد سجد
 واطبق للين ت عد
 فيها سيقته وعائشه
 رفق حسين الرضا مجله
 نزل بعد بجرة وقبر لاقه

اسماه فالت اذا محبة
 والعاف الذي عني الرعد
 زوجة بعد فيج سوله
 ام حبيبة ومنه زينب
 كذا جبرته مع سيرة
 وغيره من نساء حسنة
 ومنه ضحك ثم فاطمة
 حمله انما اصاف غالية
 ارلاوه القاسم وبوكيه
 والطاهر طيب فاسم بالي
 ما زنا صفا لهم يرو نبوة
 وادم طرم وكلمهم ولد
 اخرا ابراهيم من سيرة
 وكلمهم قدت في حيت

والحاشي الام القضي حمة
 بني التربة نزل الحفة
 عايشة بكر لقط وحفصة
 صفية بنت عمر خطب
 من نعتين باله نية
 كزينا لافر دامت غنة
 اختارت الدنيا فرات زاعمة
 عزه مع عيلة ثمانية
 به وجده بدر الانب
 وفيه بر سلاه ا حرك
 وزينب فاطمة رقيه
 فدية حجة وبعد بهم له ولد
 وكلمهم مدينه القبطية
 الا التبول في دفاته

اعمال الحالت غيد اق ابو
لبير و ضرار قسم
عائلة الريضا ارد بره
اماميه فريه كابينه
اينستيج مع ثربا
صلح اسمه واسلم ابو
فصله كذا ابو مريبيه
طهسان ماه بورش قم زيد
ابو عيب اجبر ثم ابو
زميره ابو عيب سندر
ثم ابنه كذا الجلبشة
يحاته بركة و سلم
خدا اس سماينه

الحاج
الشيخ
المرجع

مهاجره ابوك ار به
حمله قنزل العصه
جذران دان سلمه
سعد و جويو هم حيه
رسله فبن ابته ال
واين ضمفه كسر جرجا
و حطب بلح الى المنقوس
و عمر عاص لابني الجلبش
مهاجر الحارث بن حيه
كاتبه فاصطفاه الار بعنه
فالجلال عاص معاويه
سيفه ارقم و ابن الار قم
والامام ابادا كسر و ابنه
زيد بن جره صديق علي

ابو سمع بن عم الاسود
فان سعاد يوم بدر ثبت
بالجذره زهره علمه
كذا بلال كان في دار الفقه
اصحبه و حيه له سلمه
شجاعهم للحارث العاص جبا
سليطهم له و ده فسلم يس
للمنه راعلي فالتقد
لبين سعادهم و الاسود
البحر مع زيد و ابنت سعه
و طلحه الزبير عسر حفظه
كذا الجلبش حذيفه اعلم
مهاجر و صخر حرب و ابنه
مهاجر عثمان اب العاص اعلم

بهم

حجاب مع بني سعيه و علي
و ضرار و اغن الغدر محفظة
زبير و الصالح و ابن سلمه
مردفه اعد و لا لالا با
و خيله الرز و الرز اسكب
ليف و القوس ثم حجه
ايته و ما له حميه
نعمه من امره ملكا
و ناقه القوا مع مريه
سيفه المرسو
و القله و الحفد الرز
قسيه و سبع ادرج
ثابت اس بلح ادرج

عقده و صرت حقه
عصا نصبت رت سوداء
الرايه مذات و الالاث
ادار مع لرا طيا قلا نسا
ازار ثوبا جبره ملحقة
و تدع لقصت مضرب
نسيمه جد خا و كتم
بحر حيف مغر من صفه
نور حار خاتم من نصته
في ربه نمط علاج محله
صفه جهات نقله
بعيد من السكين زنج

و سقون محن محضه
منطقه قد نقصت لراء
نخبة خيمه ثلاث
ثوبا صحر في نصرك
ثوبان يوم جمعه عاهته
كذا زجاج قصه و مخضب
مد سبر و فليس من لقم
صاح به يعطى ركوة لفظه
خفان و المنه يسع تطبيقه
سلاك مره تقص كان له
كان اضا و بقعه معته لا
باه ضيع الفم انتب لالرج

بهم

عشر

ابيض لمن مر باجرة
شعره يطلع شحى اذ نه
اسم من واسع الجبين
اجد خلق اكل المودة
كان البر خلقه الا فلان
وهر لما برضا ماض به لم
وانجى الورى وجع المسلا
ولم يبت في نية من درهم
لم يخرش شي كبر لا بله
عمر اشعر لم منه يد
واصدق الناس اذ في زمه
اجلهم اهدم حب

عظم

اعظم الله بهم الاما
لم يتقدم ركباه احدا
بعود من مرض من عاب دعا
ميسر يستصف ان يصف
وليس بطور بشره من احد
بقدر لا شئ اذ الى جولو
وان يكن بركب لا يبع من
فان الى قال فقد منرا الى
يحد من خدنه لا يعلى
وارى في اناه ارض الخمر
كذلك جث للصلوة رلا
وكان لا يحل ان يقدم

عظم

وكان جث ما تنق الى فقر
وكان يعطى من شخص جله
وكان لا يقوم ان ليقعه احد
وان طرا اذ لدية استازا
رغنه خلقه ليس اذ لا
وكان لا يقا من احدا
ولم يكن يخفر ان فيه
ولم يعظم ذا غير للملكه
ولم يبشئ من اعظام
ويحفظ الجرح بالانعام
ولم يكن يضر له من
ولم يخبر بين امرين سعا

عظم

يرفع ثوبه ويخفف ليله
كذا الحمار ووراء ردف
لصده من البكاء ليسع
يصوم اثنين مع الخمين
تام عينه وعين قلبه
منق ان نام ولا يعط
من ثم حرق تو رم القدم
ولم يكن للصدقة يا كمر
لكن يكافى ربه عليها
وكان يعصب على اهل الجرح
به اذ يبعث له منفايح
واكل الدجاج والحمار

عظم

كتاب عمر بالنص لا
 بانته اريد وما قال ان
 الاوقية وما قال وقت
 فما استطاع بعبء الرفع يده
 ووضعت الحلقم عا ما
 ومعه ذاك القصب وهو
 والصخرة التي عصب بالحقد
 فغدا ضاربني بب
 وروم بدر الكمانه فجب
 وصا سيفاً لم يكن كحد
 واذا نته اراه متعاصي
 فبث الشعر لم يمت اذ
 وعنه ما بلغه عن شخص
 الارض لا تقبله فما دفن
 لا من الشما لا استطاعا
 ولا يدا لنحو جده
 الفتح لما ان راس الاضاما
 اذا اسار نحو واحد هو
 على العاوك ولم تغلق
 صده كيا بكر اذ اراي
 انما سيفاً عطاه
 وبعد ذاك لم يزل في غده
 افرح فاسترلت بيده انسي
 وصفت اهل اليمامة بن ا

فجاث اخر بصبي آخر
 وكان شذراك ايضا اقرعا
 وورث الصلح من رسله
 ليس من صاع شعير طمعا
 والجيش قد اطعمهم من تمر
 واكثر لهم ان فضل المارد جمع
 واز في البربر في غده
 فابيع له في غده بالبركه
 جمر درله وبعد ما قد
 واذا كرسيفه لا بد الصنفه
 لكسب الماء من اصابه
 وما كره في سرك
 الى ستمه داك لها جبر
 فغدا له تصلب
 فانظر لمر المصطفى فضله
 الفا ما زال الطعام عظمها
 قد فقم من سم بالكه
 وعنه ما فرقها على النطع
 نهرت صفين في يده
 فغدا ما من النسي تركه
 اخرب منه طهر من راقه
 وجبه الثريد وسط القصبه
 كما در رايه غدا سعه
 وهم عطاش خسته الكبرك

والملا في نفر نفس
 فيه فغار الماء اذ تور الملا
 وجا قوما نكثوا ليه
 وقت في برهم ففلا
 واذا كرا ما كسر صبرا
 فلم من سالكها من رعب
 وكلم من رعب من آيه
 كمر كراسته انت لاسه
 كذا كمر حشيتا ثقل
 لانه الذر الى بالدين
 ما ابو بكر فبعده و الى
 وهو ابو بكر بن عثمان بن
 ما دلهم سها لا جدر عن
 ربه ثورن الوفا عليه
 طرقة الماء فاني عليه
 فانقر الماء وفي الحما حلا
 فوقع اذ لم سها كلف انسي
 وصار مما كانت اذ رعبه
 تنج في تصدقه لانس
 فانها كمن من رعبه
 فان اجرا له يحمر
 صبح عليه لم مكر حين
 وذاك بالاجماع اذ نص حله
 عا عمر رعب سعيه بن

يتم بن زرة الامام ابي
 وفاته ثالث عشر شهرا
 وعنه ما نقت الخلفه
 خطب ثم بعه حديثا
 ولت في يوم هذا امركم
 وكيس اليكس ملاك القوي
 واذا ان له كيم تبسع
 فان جنت سعد وني
 اين الكرك والذين قد بر
 لوج جميعا للقبر والبله
 وبعده ان ولت قام صبحا
 فني على غنقه ليتجرا
 وقات ما تربه فاك الرقا
 بولع بالا امراه ما في يوم
 رجعهم سنة احد عشر
 الى الامام ابن ابي قحنه
 يا ايها الناس اعلموا اني انا
 ولهم ان في ما علت خيركم
 وامن لحي الفجر الا عور
 ولت فيما اتبعي مبدع
 وان ما رخت تقمرني
 وعمر و شيد و رخصه
 واكثر المحطيه ثم ثرا
 يحد اربا الى السوق الضحي
 فيها نض والامام عرا
 ارضية العياك لن طيقا

نقرضه بصديق له
وصاحب العدل على المدرسي
وقام كذا بهم سيلمه
فانصب الصديق للقتال
ثا في العام ربيع الاول
سنة ثلث عشرة اربا
بعضا في العراق ثم لم
وابن الوليد فتح الابل
وجا في اب من بن العيون
واشتهر في يوم جنادينا
وكان ذاك اليوم اشرحه
وقبض الصديق ذاك الاله
وطيعة ارجت من البكا
في يوم نصف اياه غير كاله
وارتد في العام بعض العرب
وسلج امره على اغيمه
وجاز الجرحس بالابطار
زان سيلمه ثم سقندر
جبر في جوده اجلب
حتى استقام علم الاسلام
ووقفت في نفس اشره
يجرب في اب ابر باخراق
ما بين رمله الى جبرينا
وظهرت للعرب في مكره
بالمعسر جبر الاول
كريم ما خير الانبياء

وجا على دهر جبر سر عا
او كان كما قال في ساء
وعظمته في السما زرك
قد كان خير الخلق بعد المصطفى
اول من صدق بالرسالة
سماه خير الانبياء صدق
والحق اموان في الاسلام
يلقي في المصطفى من انتم
وكم له مناقب لا تحصى
وكان قد ان تر الى حلب
فقد بالبرج قات جارية
فسمع يقول نقاب في
لبابه ثم كج واسترجعا
جلت يا صديق غم بك
نعم ردت القوس صديق
بذا اتفاق الناس في سلف
فانظر لثمان ومائة قاله
وكان في الغار له رفيق
على نبيه وصحبه الاكرام
له تار كن صاحب عظم
وكم له فضيلت لا تحصى
لحق انما مهم ليس به
في الذي كلب في اغني
ارجو الله لا يغيبه

عن خلق قد كنت فيه قلب
وقال قبل الموت قد لينا
لم تقا ول لم من شئ
غير كذا صرح وجبه
وبعد ربه بالارواح
بر ابن حكا نقيب
له قطن بن راج بن عك
نكان اول خطبة خطبها
الناس ان قد انا
فليس يبقى بعد الاوام
اغزو باله الهان ازل
وجا بعد صاحبه في سنين
سنة اربع عشر وخطوب
وكان بعد ذاك جالي لها
ابن بن لعن اجعيب
وليس هذا لم من في
فاد صولة الامام بع
لعمري بع حضا
عز راج دهر ابن عبه
دهر ابن كفي فاني في اخه
من بعد حمد ونا ايسا
سبيله بالنبى كفا
والاتباع والمهدي الاقد
او ان اخذوا عزم وذل
يعقيم فرض في دار السنن
في دس بعد حصر بعب

ثم بها جبر الى عبيد
ثم بها وقته روح الضفر
سنة خمس وقته البرك
سنة ست حليان تاكبه
عام رادة به اسنى عمر
من غراس بر طعرو وقع
وعظم الطاعنة في مان
سنة سبع مح كريت وفي
ثم نهاده بعام احدى
وكان تحيد فرج مصر
ناجة لعرب في سفت
سنة ثلث دس العسرين
ضرب الكلب البر الكزة
دمرت بعصرهم بايد
دبرم فبج دهر بن نصر
وقد سنية الجوس الكرك
دعمر لعن جانيه
ثم اتى جانيه داهبر
ثم جولا ليس منها سمع
دفع واهل المصدح حنون
عمر في قرة داهم استنف
داهم كقة كرا سعا
دسنة ثنتين في مصر
دبر داهم سجان
والج استسنة فاروق الزمخ
دبر ليح الصبح في الحاضرة

فيا لها سعيه في الارض
للم يكن يذكر نسبه
فما عسى ذكر انفسه
اول من عسى رآه في الخلفا
الم يكن نام خطيبا لبسه
الم تله حفصه في لبسه
حتى اجابها بالاجاب
واذ علقه راسا لكا
فان يعبر خبر الصدقه
فقال القبط انه يختلف
لان شاه بالفرقتين
وكان في الدرسه يخر
وربما كان لدارا ودها

يعد من تطيس في وافييه
لشكركم وكان باليد
وليله راه طلحه و الج
فان فرح ذلك البت اذا
وليله التجار لما عرسه
بانا جميعا يحرك اذ سمع
فقد للكا فعدا نيا
فان السقي في طهرك حسني
اجله الفطام اذ لا يفرض
فان ارضيه ثم جاء
والرنداء في الانام
وليله تصفا كيف قد جهر

والله ان لم تنس يمسره
بانه يكي لسا في سحر
بنا ولبده من اخر خرج
عجز عينا محج عنها الاد
اذنك لابن علف مني نرس
بكا حتى فاته ورجع لا
فعدا لنا فعدا و جاب
فان له رعي فعدا نسي
الا لمن يعظم هذا العرض
ه صلوه فخر سبع الكاء
فرض لكر ولد الاسلام
الحمد والوفى والله عز وجل

وليله الصرا راقه
فرد سرعالي برو حبه
بذرا لجا ه المير تقرا
فقال قد ورت انجوسها
وخذا يخرقها بالابنه
قد عمو لا تقدر سيره
ليشكل الاذن له في قبره
ان اوت فيا لها نسبه فرجه
منه فليغيا فالت نفهم
وانه سرار له و احق
يقول في وسما قد كنت
رجد الاثرة نور بعينه

طلحه وابن عوف مع ربر
براب عفا الي الساص بن
عبد فعدا في امره
ربيع الاثرة منهم اجمع
سنت لفلان المسجد
سبعه قد عرا ساديه
سنت فورا اصطخر مع
سنت فيها كثر الفرح
فانحدرت فلفن لا جليا
وكان يعطى مائه الا لوف
فانعت عليهم الاموال
ساده سر غزوة الاساوده
في اثنين وعشرين بن صخر

جاء عثمان بن محمد خير
اميت بن عبد شمس بن
بعد عفا في القاء الشجره
في اول السنه عام اربع
دفع سابر بصلح جيه
قبرس ثم ففهم فرفقيه
فارسان بعدة ففهم جمع
فحس الاملك لاروح
وفرت في رقبها لاصليا
للصدره خير ما ورف
ولطرت في ذلك الحال
ففيها لبر بالحي ووده
في الروم في البر وجر البحر

وفي ثلث كان غير دبر من
 ثم بها ايضا غير مساوية
 وابن الجرح بلا الجرح
 ستة خمس وثلاثين لخصر
 ولم نزل جبال مصر فخصر
 قد جره تالة الغراب
 وقت الصلوة طهر يوم الجمعة
 فارتل لله عليهم لعنة
 من مشر عثمان اكره اظهار
 على السقام زوج الالبين
 يحفي ان المصطفى اخبره
 بجنته المادى رب السجدة
 الم يكن حشره حين لعنة
 ايضا وقد فارت لغاب
 على طية حصن المردة انظر
 في ربيع ذات سلة الجرح
 عثمان طهر را بلاء خضر
 حتى عليه النار سجا غير وا
 بن يمينه المصطفى عثمان
 مان غمره مضي في الجنة
 اذ كان ذا اول من سنة
 تالة القرن لليلة ضار
 من اجروا سمرنا اثر من
 بهذه البلور كما ليرة
 فابعدوا فخر ولا سلا
 نزلت رب رب عنة
 فاما

بانها جميعها نصيب
 نقلت عنه حجة القوم
 رب عبد القيد شكر منه
 وحظ في ترك عنة
 زفير يهلك له في الناس
 وعند ما جات له تجاره
 دكم له منقبة بفضل
 وبعد قد بعوا عليا
 فقام في جده في جهنم
 اول عام لست ثم كانا
 طحة الزبير مع عيشه
 دفعة في ليرة خولبره
 فان من خلفهم الفتى على
 في وسط حجر المصطفى وكنا
 ما نراها عند عبد المبرم
 ربح نصبت عنه فادرس عنه
 الف بعير كالات لعة
 وبها سنهم لكي راس
 فرقتا من قنينة في داره
 بضيغ من اوان الحجر
 البطل المويده المرضيا
 يقصد به الله بالله اذ
 ندم لم ينصر عثمان
 فقام بولاء في طائفة
 لعن ان يحصر فيها ليرة
 وكان من ذلك يوم الحجر

امارا جات من ليرة
 وعام سبع وثلاثين عس
 ربحي الحرب عليه الله
 فقد ربا عن في سيرة
 سبعين الفا من قبل ثم ثم
 فبلغ الخديع في عس
 ابرهم ان برنوا المصطفى
 فكان ما قدر في الكتاب
 على على وهم انصار
 ووقعت بين الفريقين على
 خذات وكان ثمان لفته
 ساج عشر رمضان قتل
 قتله شق الرازي ابن ملجم
 اتج بان الخلف ما فخره
 فوقع صفين اثناء صفر
 والسر في ارض نند
 ان لده في عد على حقيقت
 كاد انفسا على ان يتم
 وفي ضلع الحرب الى المكر
 ويطير الحكيم والنا لفا
 وجرت طرقت الكلاب
 وكفروا وهم كفا ركا
 النمران وقعة وقتلا
 ستة اربعين ليرة الجمعة
 على اسنيد اسنيد لفا
 فبين الخلود في الجحيم

ما وقع شخص في وصف على
 ليس قال المصطفى لحي
 ليس لا حجة الا التقى
 الم يكن من لتي بمنزله
 وصح من قبل النبي لرسول
 وقوله قم يا ابا الشراب
 ويوم بيت المال وهو ممتلئ
 تال ان فضل لا يحصى
 وقام بعده ابنه اسبطا لحسن
 شاع من ربيع الاخر
 قريب ابا بارض سكن
 ولم يكن من را سلك الدما
 فاق حبه النبي احبه
 وفضل جات في الحيات المزل
 ماقت في ربيعة يوم خيبة
 ولم يكن يبعثه الشقي
 تارون من سوي كاد قتل له
 من كنت مولاه فمولا على
 ويوم اعطى درعه الاعراب
 فرقة وقوله في العسل
 ووصف الحميد والسنقي
 ربحل سحر في الخلف كان
 تارل الجمان بالهنا كرا
 وظهر القدر بكنين الحسن
 واحد قصه الصالح تحقق لنا
 ان بني الحسن بن اسيد 8

فلول ابن صخره اصله على
 وسلم الاسرله فرا حا
 وكان اشبه الدرر بالمصطفی
 واهانت ثمن سنه
 وبعده حتى حصره ليس بر
 لكن لو كان قد فزاد واعد لا
 كان سبيلين وابن زلفه
 وکلت ذل ثمان سنه
 ابيات جات ذان کلا
 خاص غمر الحجة المحتره
 اغنى بني الاصغر لما اجلوا
 لقد همم ملك الاندلس
 سر و اسرطها قبلا
 اقام في طيبة وستر احا
 وضر ابر حصره وشرفا
 خلافة البزاة المعينه کا
 شد في حبه العزيز غدا
 ودرهم في غيرهم احمد
 فیرف الناصر وسمع احلى
 المصطفی و الخلفاء الخمسة
 عام حب صح واک جملا
 مات يوم من و نوع الحجة
 رخت بریات الروافد صلا
 في الاص و الفرج ثم الروس
 واهل

و اترف في افلاق و البلقا
 فاصبح الحمر بقلب واحد
 فالرا جميعا سحر الابطال
 لياخذ لهم بلد بعد بلد
 فاسترجع ممالك انصار
 و انتجوا من شجاع بطر
 و فعلوا ذالك من سني
 فمهم ليل فجا واکلم
 فخصم على قتال الترك
 الروم و نام و ميت المقدس
 و التزم دراهم محيط
 فقطعوا لهر الجبيرة طرته
 و اجتمع و حصر نيكابول
 و نحوهم من سائر الكفار
 على ابن عثمان الفتى الجاني
 ان لم تقموا فو منه الرجال
 و لم يحسن تبرک من احد
 و جمع انصار و الجک
 ليقن ان يرد الف جدر
 و بلغوا لاف من مایا
 و جدهم و خيلهم و بغلهم
 و قهر الاسلام واکلم
 بذ الذي اظهره الامير
 و کیده هم في خرم محيط
 على زنا الغين من سفينة کا
 و اقبلوا بخيصة لما مول کا

و افند و ادقوا القلا
 بعد اعانه اولي من ملک
 فمهر لندر کسرم بنفسه
 فلم يرد منهم مخبر
 فابشره بالفتح فتسخطيه
 لغزى المحنة المذكورة
 و الحمد لله على ان نصرنا
 صلى عليه ثم سلمنا
 قد تم الحجاب بعون الملك الوهاب المستی بربنا
 في سيرة النبي ثم الخلفاء به الحفر لمفسر ابا بقصر الامم
 بذكر من حصره الخائن لما به بخير و
 بخلافه ببارک بد ابن بار العالمين
 خیر باب من غیره حشر الله

للملار الفاتح شيخ محمد ابن شيخ مصطفی جازها
 عیبر حولا في تشر برشيار
 عمر و جعفر ر سيد سرچ
 کت ز او شمن اول پدر
 پت سرو بر کو به شمار
 سال بش آمد و کس نامند
 و غم نایب نوا و سنا
 شت زند چید از زندگم
 معرفت صفت و تعلیم دین
 باز ملک آمد و کار کار
 روز غم نام و کروز کار
 سبب نینا چه بفتایت
 امر بتکلیف نازت کسند
 شت به چه شند حلاوت
 نفس گیر در کس به زند
 سال و دوسه و بنا چار چار
 عیبر حولا نه سخت و در سرچ
 کوفت طایفچه بنیا کس به
 باز بخیر پیشتر که اینست کار
 عیبر زار زار تو خفلا ماند
 کر ز لبهر و و کروز سنا
 صبح کدر شوق نام غم
 کین رو بر آمد بهار ابرین
 ساخت ملک چیده ازار ازار
 خواب نیت به غم روزگار
 رف جود و و کروز نایت
 روز و ناز غرق نایت کسند
 و غم کلید شد جان تو
 بر و بر جان تو خیر زند

دختر نیم کاسه به پهلوشین
انچه ز دلای کنه ان روز تو
سکینه بر تو چنان دروکار
بلشایخ چو آید تو طلا
ده چور و باز آید ترا
حرص بر دهنده سحر
کت بدل حلم تو با احتلام
بیزد چارون ز سب ترا
زمرنه بار امانت رسد
ارض و سما که باطل و کوه
تو ز طوفانی جهلیت حشر
پس طبع از جان و مهر خیر
وین همه که سرچ که کفیشم
طفل و صبی بعبادت تو
چند ملک جلالت بدر

بسی که ان خط غلام رسید
اسر خندید چنان در رسید
اسر خندید از ان سر میج
کره چنان که نه ساید طلا
بلکه تو گفت سرچ میج
س او ای امانت ترا
بستی این امانت ز تو
چشم بر گرفت خدا مستقیم
نازکی گشت دست این عذر
کار چنین بر چنین ز چنان
بر این جمل نام لر فقیه
پس چو بچکر کران تر از ان
بنده که در دست حبست یان
نیت همان نه بخواردها
حبست بماند کنسم بدست

شرح کتابی که در خلد رسید
از هر جهان باریت انک نشید
غیر حین جملت جلد میج
کهن چنان سر ساید طلا
مانوس میجو مد میج میج
یک بیکان جملت ترا
طرف سالیست چنان سب
کت نمک سر سفید زدم
کره بعبادت ز جبه اقد
طلا تو فرست و قیاس یان
بر تو که اندر چو بچکر حیر
لیک بعد از ده چنان بجان
زنده که بنده بچمانه بدان
میج خلاصی بعبادت تو
دختر تو را دلالت و زنت

بند چنان می که کف دست
چین که باریت جهلیت پیش
بار چنین بار چنین ازوها
دزد حشم چو خنایه لالت
پیشتر از مرتبه عاقل
شیخ نظر که در غیب گفت
پیشتر از مرتبه عاقل
چنین زندی از مرتبه که کلاه
پیشتر از مرتبه عاقل
در و سیرت کلا به جا
پیشتر از مرتبه عاقل
روز زبان که به نلدر گشت
پیشتر از مرتبه عاقل
وقت جلالت ز سر چرخ
نیب بود در غم دست

لشانی که کبر سقانه
وزن بر سر شفت دور ک
ازین که کور بعد از جلدت
نشر خود بعد از ان
محشر که موقوف از عظیم
ست چو میزان که بیه بر از ان
مان که صراطات چه بایک بیز
جنت و جحیم بعد از ان
احمد از این محنت به دور
پس بطایین در ز کفار شیخ
پیشتر از مرتبه عاقل
آفتاب رخ تو زردی
ادله بخاک در کاش
لهم از دم ز مهر تو نهی
آفتاب و سیرت عاقل
یابی در دامن بعبادت ما

برای صید چنین کف اند
نیت دین طلا کف در ک
وزیات که چنان است ان
بارگانی و حاج کلا
نابل از ان کشته زر ان
سرق و مغرب بعد از ان
سیران است حجم صبر
نفت ان محنت این بکر کن
دازن دین بنما کفش کور
از مدح صرف کن ابراز میج
پیشتر از مرتبه عاقل
آفتاب رخ تو زردی
ادله بخاک در کاش
لهم از دم ز مهر تو نهی
آفتاب و سیرت عاقل
یابی در دامن بعبادت ما

به جمع نرای بهر حب
 بر جلال و جلال نشانه
 پرده بکس از عذاب گذار
 برادر خدیش در شفاعت کن
 در که بر قدم تو بخت است
 بر او حق تو خدا بخشار
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 بر لب بر جلال و جلال
 تو نبی بصر خیار در دست
 تاب زلفین تو بگو خفت
 تا که غلامی مستقصه
 تخم جگر زهر که در مکر است
 یا نبی زنده بر بصر کسر
 یا نبی زنده بشفاعت ما
 تا که غلامی مستقصه
 تا که زنده بر بصر کسر
 تا که زنده بشفاعت ما
 تا که زنده بر بصر کسر

مشکین نام مایه خوشتر
 ز غفور ز عیب پشتر همه
 بشن دین پاکر از رفیق
 تا که قصه سر عرا سحر
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 جمله این ترا محتاج
 جبر بر این دلیر است
 حق دانم و عمر و طیر ملک
 جان دهنده و بجان کشنده است
 جادیه قلب و ناست آید
 هم اگر با فرغ است در دست
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 صبی دین و خالق ابرار
 حاد حق محمد و محمد
 حب تو بر که نیستش در مهر
 عاقل و عاقل و شیر و زیر
 سنی فای در شفاعت ما
 فاسحی کج خانه مشاع
 تقدیر در ما بسته و مفیاع
 قدر و جابر نیست مال سباع
 جان امباح مقصود ارباع

حجت حق این امر زول
 حق رساند بهر قدرت صلوات
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 خلد و زینت و تقاضای رخ
 خط خشم و کینه و خون خط
 خفته و آید یک حق نظرف
 خبری مایه از آب طلعت
 خنده سر و علاست و خون قد
 خبر بیان ملک سخی و لو
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 دین سرخ و دین سرخ و د
 دشت مهر و خفت خیر و د
 در دست که او قدم نهاده
 دست سحر و کفر و خیر و د
 دم عیسای شرف ز نام نیست
 دانا بر دین و دین و د
 ذکر نیست اما است سعاد
 دشت عیسای شرف ز نام نیست

ذات پاک و امر و سر خدای
 ذوالجلال و ذوالجلال
 ذوق حب تو سر نه که نین
 ذوالجلال و ذوالجلال
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 رحمت حق و سر و سر
 روح پاک و تو بهر حال
 رفعت و رفعت و رفعت
 رقم نسخ و بجهت کتب
 روح و روح و روح
 روح پاک و تو بهر حال
 یا نبی رو کن بشفاعت ما
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف
 زلف و زلف و زلف

و

جعفر بن محمد و حکم خدا
 و خواب طاهر و سلطان
 به وضو و خیمه نایب است
 به طهارت نایب است

61

در بیان فرض و ضرر
در سلب شرک فرض و ضرر
بعد از آن چیست و نهائین
سجده کون است و نهائین

5

در بقعه امامزاده
انچه باطل کند و ضعیف است
در تبیین هر صفت نازل
مکن که بیکان وضو باطل
صحف ابدان و انتر
بهر که دانت بر سر کنج است
مکن که بیکان وضو باطل

20

که بهر صاحب دین رسیده است
 تکه دانه تو را ز دیو سخا
 پس رضی کعبه از سلاطین

2

جوئے فارغ شدیم ز کار صلوات
 در بیان زکوة بقیتر چشند
 آنچه در فریضت زکوة
 جازر کاد که سفد و شتر
 در فلک زکات ترم غیب
 نیم دنیا ز زینت بد
 باز ز نقره از دینت درم
 در بنات رسد بصدق
 که سفد زینت شتر
 در حدیث پنج در یکدل
 چو یک چمنی شمع زینت
 کار چمنی شمع یک سینه
 در صفت تجارتی بنسیر
 در بیان ستم زکوة بد
 چمنی خدا گفت اما صدقات
 بعد از حق و سکن
 بشفین غار چمنی در کدرا اند
 بهر دین بشارت
 بهر دین ستمی شتر

در بیان فرض روزه
 خورشید روزه در ریاب
 نیت فی بقصد ما که سنه
 در بیان نیت روزه
 نیت روزه در عین نیت
 اوله در بهن از دیان
 وقت افطار ز نعت خولعت
 در بیان شرط حج
 شرط حج و حج حج است
 شرط آن است طاعت و اسلام
 است طاعت که حج نکل کهنه
 در بیان کرکان حج
 حج و نیت حج کرکان است
 اول جمله دین طاعت و کر
 بست نیم و زوف در عرفات
 در بیان کرکان عمره
 کرکر عمره و کرکر است
 بعد از آن آنچه در حج آمده است
 در بیان چمنی که در حج روزه
 آنچه در حج روزه اند
 بر ستم که ستم در کارند

جازر و حله بنویسید
 سید و حله و جامع و عقد کج
 در بیان فاند کتب
 تمام این کفایت اسلام
 نظم این مختصر محرم بعد
 طالبان طاعت سیدیم
 اندین مختصر زینت از بن
 باب از نقد خیر و حله کهن
 بر کفایت و طبع در م
 در بیان فاند کتب
 این چند طریقت بعضی نظم و بعضی نثر
 در بیان فاند کتب
 دفعه به در زینت و بعضی نظم و بعضی نثر
 و المراتب العلیه و دستها خفته
 القسیه که در حله و بعضی نظم و بعضی نثر
 که ستم که در حله و بعضی نظم و بعضی نثر

جازر و حله بنویسید
 سید و حله و جامع و عقد کج
 در بیان فاند کتب
 تمام این کفایت اسلام
 نظم این مختصر محرم بعد
 طالبان طاعت سیدیم
 اندین مختصر زینت از بن
 باب از نقد خیر و حله کهن
 بر کفایت و طبع در م
 در بیان فاند کتب
 این چند طریقت بعضی نظم و بعضی نثر
 در بیان فاند کتب
 دفعه به در زینت و بعضی نظم و بعضی نثر
 و المراتب العلیه و دستها خفته
 القسیه که در حله و بعضی نظم و بعضی نثر
 که ستم که در حله و بعضی نظم و بعضی نثر

یارب یارب تو گریه و غمناک
رحمن رحیم و ملهم و مستار
غلامم که برعت خداوند تو غنیتر
این پیر نخته تلافی تو که از سر
للفضاع و سائر الامراض

کرم که بر من عجب چنان که دستم
لطف زباید که کمر در دستم
کفر که بر دین بخیز دست کبرم
عاجز ز دین محله کا کفر دستم
لطف الاله

یاب یقیناً غم فکر کفایت
در ذوق یقین و لطم شور کفایت

در سبب های سبب

سبحان الله العزیز جل جلالہ
کرم غفر حق سزا کار آید هر

سبحان الله العزیز جل جلالہ
لعل الحزن وحصل الماسد

بر کرب آزاد و سوار آید هر
چون که در طبعی است

خفته که نایب گرفت
فان تبحم و امید در دم
ایضا طلب الحجابات
که گفته را زنده حجابات

با ستر تو مهر روضه گلزار دل
 از تو سبب پاک تو بهر یک گشته

محمداب جلیان حم اریب
 سرشته دلهار یونان دوت
 اوصد الحبيب
 صر الاذعانت خدمت تر

ما لبث بعد که کار آمد نزد و
چند آن کریم که کوه چاه کرد
جگر که یک همدرد منور لیدار
نه رویه و نه لباس نر آید نزد
حضر کلاه بعد ز قد در بخت

لوصد الاحب
 مدد و صدق و مهر که می بخشد
 و ایام وصال تصدیق بخوبی
 بقصر از غایت کمال می رسد

ایده‌ها نیست می‌اندازند
از تیر بنده می‌دور کشند

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

این طرف را که در کمال زینت
خلق همه هستند و دوستند
یقیناً لا احضار

این یار که عهد و سدا بر یکت
سکفت که بعد ازین بخوبی خبر
میرفت که نامش دانه در دست
پنداشت که بعد ازین مولا غریب
از راه تحت معرفت

الحمد لله

فقط خلدا لا مرت فیہ وستم فی الجنان مع الحمان
یترقط من سناک ان خیراً تره فی النور احمد بالقران

رضاء من كنت رجوا
والشرب بعد شرب الوضوء
فإن شرب من ماء الوضوء
بعد الكتب التي تليها
وإذا وردت في غير ذلك
رايت الحق من العلم
لقد حق ان يدر ليه كراسته
من العلوم سر لهن مشقة
العلم ما كان فيه مشقة
تأخرت عن طبعها
فأخذ ما نريد على طبعها
في اليوم ألف مرة من صلوات
من قبلها ما قد كنت
سبب لشدة الزواج
وما في الدنيا بألف
صدقة انما في مقوله

لقد علم في دارها
بما كان يقرب في الأمان
فقد كان من سبعين
دور الرصد في قدر الكساء
وقب عن سارة النساء
واوجه حفظ على كبره سلم
تعليم حرف واحد الف درهم
الحديث رآه الفقهاء الذين
دما سر ذلك ودار شيان
على الصراط زر بالسلالة
والثب الف الف في الخطط
ما تاتي ان يرر الحلال
عشرين حجة وغزوة ميت
في جنة القلب في السراج
حسنه سلكا غير خفر
وتحت نيل عرشه جليلة

وإذا في يومكم
سبعون في الأخرى في الدنيا
وزينة المجلس الثانية
وتعصا به ربك والد الكذا
وكرر الصلوة فضل ربح
وإذا رآه الورى بالمصطفى
غمرن مرة كينها شيئا
طهارة من الله القلب
سلام عليكم سلام عليكم
وإذا جوفه ودرسه لهد
رحمت حكمه والفواكه كيم
فان طالع عمره بوجع بينا
لقد فاك الرشد وفان حقا
لأنه وجهه حسن جدير
تلك فوات الموت لك ذلك

وما شاع به ما حاسب
فقد نوح النور للحمدة
وتربط الطالب في العطف
وإذا طالب اليان ما خذا
والعرب لمرور الكرم قد نوح
وتربط منه به ابل خفا
لان يصاغ الرشد الجدير
وكرر لطلب عن رتب
ودعه منكم رقبته لكم
رحلت فله في رتبه لهنكم
لقد نوح خراجه لهنكم
وان جاء رتبه فاشلام عليكم
اذا الحاجات آتت فاطلوا
تزدن الدنيا فانت سافر
الا انما الله يا كثر انك

انما غشاوه في ليل
لا ياكل الرزق ليس الشدة
واللبس اخره ذلك ثم الحمد
برسيع نفيعت الويل
خاتمة قد نقد الا في
اجبت فلها بهذا الملك
قال فيها الحسد الا حكمهم
كرامة ابا حبه فارجب
في الصلوة فرضها وانقدته
بعض كذا واجبه عند شماع
ودبت عنه طين الا ذلك
ويوم سبت وكذا يوم الاعد
وفي الدعاء اخر اذ لا
عند رعد ليل حيث لا افة
وكرت عن اعطس الجحيم

انما في امره ترك الامر
قد يامر له وكره ما نهر
اذا ركنتموها كولا
ودال ثم ميان وذا ل
فأيد كالد ر الجسان
بما كثره الشس صار كجلي
الذهب والرجب والحمد
وخلقت في محلة الكسب
فان هذا ان تفرغ انقد
لذكره ادرسيه على نزاع
كذا ساة وصا قد كين
وجمعيه يرا وليلها رعد
ودمها نيت به المود لا
عند مرار القبر وهو المقصود
وعالده البيع كذا كذا

كنا قضاء حاجته لانس
ونيرم بناها مقصلا
وتخرج عن عدم التوقيف
وبما انهم سفة العوام
ان اني دسه دورهم
أغزير ومطير وملاور
ليس رله من الجبان نسيم
يا رب ما زال لطف منك شلتي
فأصرفه خمر كاعوده كرا
لم يبق في الامن شدة يسند
ما الذين لهم قصد وكرته
عليك لحفظه ان انجب جمعها
الاء لغيرها وال ربح فيها
رايت الله تملقا يدور
وكم غيب الملك بها قصور

لقد الاكل والهيال
ففي الفرع قد انت بد لا
له ومع ما خذا بالبشر
من في ساعته الخروج من حرام
فدال القلب ان يحب براكا
طال رتبه من يكون لقا كا
غير في ايد ان لقا كا
وقد سمعوا له مات لعله
فهدى ركب لهذا العبد رمة
غيره فاذر الترفيع جبر
وفي الدارين غناهم ار
فان الكتب فاب تعوقها
والفا بخر فيها والقصير فيها
فأقرن به دم ولا سرور
فما بقي الملك ولا قصور

الاول شهيد اني بعد
 نعم امام راجح تدوا
 من حكمي الخلف به الجذولي
 في الذي لا يستد المراط
 انك لا تطعن حين الحق
 ومقطعي ما قد رواه القير
 الرابع الصديق والوفى الذي
 لا تتر شيئا على
 ونسبنا لقطع بتفاته
 نعم امام قاله زكرم انهم
 راجح سائلين نيسم نقل
 وليكن امرنا ان استلا
 يستغفره في رسم
 والعكاذ في الملائك
 قلت لا الحق فالا دله

اني لا طاهر من الخبيث
 وذاك مقتضى مقال التور
 والركي اذ لم يستلا
 وقدر ان كان طاهر
 ولهم العلم الجواب عا
 فقال لا الضحك ذوالا حرا
 والفر من الفاكه في جرم
 ومعهم ان يونس من صحن
 قد لقن القبر ابراهيم
 كذا في تعليق الفاضل
 واستدراكه في الاثر
 والعكاه في الجرم
 ومقتضى الرضا ان لا استلا
 والى ان است يوم الجمعة
 من ذلك رمد واليهقر

ارجح فويلهم وجرامهم
 دامن الصلاح لا يقن لصب
 بان في قبره لم يستلا
 ويصدق العقول لم يفتكر
 فدعاه الذي عليه قد ما
 وهو الذي اقر به البرازر
 به ومعهم من كبار العلماء
 بان يندب ان يقن
 فحق يقن الضبي تكريا
 وفي النظام وهو ابن نوركا
 فماله في كنية اصله
 ومن خرج من لوقرة وفا
 ما قر بمقتضا من له
 اولها السنية برتفعه
 كم لم يندب تصدق

كذا في شرح الفاضل
 وان يبع القادر من ليد
 فقيه اخبار واثم
 سال كافر اطفاله
 قال ان عبد الله في نقلوا
 وانما التوال في نقل
 والفر طبعه خلف دامن القير
 والوقف في سوال طهر المركب
 اسم المكنى حقه كيف نزل
 اذا تولى الناس من بعد الدين
 وكذا في شرح الجهر
 رجاء المكنى
 جعدان لوزان اسودان
 عنونها كثر عدا صف
 ادكته يوم من من سخا
 فحقه لرض بان ياب تر

وسما من خيرة لو يجمع
 عليها الصلوة والسلام
 فيمنه ويقعد اية
 غير من ودينه سلبا
 وزاد ثم نقله
 وكذا سواله في المجلس
 وجهه ثم نقله
 يدوله هناك شيطان
 وليس من غير اطفاله
 ليلان من امر الارض
 بذات على الفرط
 واختار في منها جرحه
 وقال بن ملائكة الروا
 فبعضهم بنكر يشر
 فيرسل له لكل مية
 وفي نقد بنكر

اهل من رغبنا كم يرتفع
 وبك الملائكة الامام
 وبعد ما يقعد سلبا
 وعن غيبة لكي يجيبا
 ودله ثم نقله
 ثاب سواله بلا تاس
 القبط في لذر رقا
 ببر ليد قاله شفيان
 ان هذا خبر مقتدر
 كذا في راء غدا ليقض
 وهو الذي اختاره واخبر
 بعد لهذا الملك الكريم
 جماعة كتاب الاعمال
 وبعضهم انكره
 اثني منهم بقا لفتية
 فاك عياض ما هو المرحه

ذکر ملک ثانی و اربع

کتاب الہدایہ

و در آن فیما بین جرج و خدا

وکیله مرسله فی خبر معلی
وکیله مرسله فی خبر معلی

1890

مجموع است وقت فجر نماز
چون بعد از این اوقات
چون یقین شد که وقت نه بود
و آن قضای وقت اول است
چهار شرط اولش اسلام
نیت بر نفس که هر قضا
هم بخیر و طهر و بر سفا
طهر است بهفت بار تمام
است ده ساله او که نماز
بازده ساله بعد از اتمام
هر کس که رفع شد موانع او
فرد تحمیر وقت یافت و را
چون بیاید از عصر این مقدار
خفتن شام و قیاس برین
نوع و مانع جویند حکم و اگر
هر که در یافت رکعت زنی
کتر از رکعت چو باید کسر
نقض وقت و آن که در وقت

در

شد سبب بر توفیق و وضو
بعد از آن است بعد عصر است
باز در حین استوا باشد
نیت اندر بقاع که اگر
هر که اول وقت باشد بقضا
اسم بترتیب او قضا بکند
باز است اذان و اقامت و آن
کلمات اذان که آمده و ده
است از جمع و دیگرش ترتید
بعد تحمیر بین بکن تکرار
باز آنکه بکن بلند شد
کمر زدن خبر دار
اسم با دواج که وقت است آن
در سجده و تثنیث است
در اذان زشت طهارت اسلام
است بر محدث و جب مکروه
است در وقت آن در شمار
هر که گویند باز که تو آن

در

چهار شرط است در هر نماز
نیت یقین وقت و قبله است
پاک باید که جبهه و جامه تن
ستر در آن ناف تا ناف نو
آنکه حکم مردان است
ستر باید که لول و تن پوشد
چون کسر ستر خواجه مکمل کرد
اگر کسر بضر عورت خود
چون کسر است ستر اندک باز
چون انون کسر است پوشد پیش
با چوبه بر کشد ستر را
ستر واجب بجا خلوت نماز
کن تو تحقیق قبله را و انا
نرک قبله تو از رویه و جبهه
بگذارد و لا حد و لا کعب
زنا احرام و بقیه کند
چون رکوع است سجده و کعب
شترت و محقر است

در

چون شد ستر از بقیه کلمات
چون مسلم با لغ و عاکل
چون خلعت کسی قبله خبر
چون چهار نماز رکعت سلا
چون غلا شد یقین که است خطا
هر که در خوف مکمل گفت
چهار در کن در نماز بدست
نیت است شرط است در دو
عالت نیت آمد استمرا
باز فرقی است و نیت تمیز
قصه نماز و نیت سلا
که مقارن زینت و تجبیه
باز تجبیه سلا و ثانی دان
هر که عاجز بقدر آن شد با
شرط ترتیب و هم مولات است
بدل حرف و معنی است پناه
در قیام است گفتن تحمیر
نیت معتبر بدل در کبر

در

ثالثاً قیام با قدرت
بنشین به پهلوی آری سجا
خوش برافراز خویش و تو برون
تا که خوندن از چهارم دان
حرف فیلش همه مخفی خویش
همه تنیده آن سپار سجا
جمله غلب آن رعایت کن
خوندنش بت در قیام نماز
و اخلاص تحت به رسم ته
بهر که عاجز شوی خوندن آن
باز تسبیح و ذکر مفید ارش
چنین بعد عاجز و ازین کلمات
بعد آمد قرائت قرآن
است از نسخ تا بعظم یقین
باز از عظم تا به و الضوا
از ضحی تا به سوره و الناس
بسم تو در تسبیح و در جمیع
نیم آمد رکوع شطر دو

سب کو کہ آئندہ از انجا فتح علی در این کوثر ما سعید باشد

چون ثور سحر در دست دل
بگذرد از ز کین سحر
نکنی جز ز کج قصد و ک
شمن رکن اعتدال بآن
چنین باران کوهسار
در سحر غول قوت یو در آن
نقد فغیر اعتدال مکن
بشمن نه هم سجده تمام
سجده واجب بر زمین باید
چنین نه که انیس بزین
بست افراشته از اعلی
سجده بر پشت عضد است و ا
جله بین سجده بین هشتم
بسم بر افراشتن کوه غول
نیت در اعتدال و در سجده
و همین قعدۀ ششم و آن
در تلمذ چاکه بتو ا
کثرین لفظ در شمشیران

باب اول در بیان جهاد و احزاب
شرط آن که چو شرط نه در
یک در قده حلال نشود
و در رکن برین صلوات
عاجز در نشود صلوات
بسم سلام است رکن بجز در
ترک ترتیب گرفتن عهد
است ترتیب در سلام بغیر
فصلی از صلوات به است
رکن رکنی اگر کنز عهد
یک جهاد ترک شد بسو بدن
گرایند ترک بعضی از عهد
یک ترک بسو جهاد بکنز
چون نشود صلوات
جهاد کند شتر تو از محمد کوع
ترک میشت بسو عهد بدن
جهاد گمان شد ترا برکت
مسئله شکیک در سه و چار
جهاد نمک شد به بعد سلام

دین محمد

سجده سهواً سجده بدست
سجده آن شد سجده آن صلوة
سهواً تبع چه افتاد دارد
شد بمأموم در امام روا
پشت سر سجده باشد امام
گو عهد امام سجده روا
سجده در تلاوت قرآن
بر امام است و تابعان کلام
بهر کجا سجده است در قرآن
تیش بیت در برون نماز
تفوا محلاوم نفس سجده تمام
سجده دیگر آن شکران بدین
چند سه فقره تلاوت خدا
سجده کن یک در بلا پشت
جمله افعالش بود توبه است
آن قیام است در قنوت ذکر
ناش عقده و شهادت نون

چنین بر سر بوضو است
ششم اندیشه آخر
پس است بپوشیدن بپوش
نفا حرام رفع دست یقین
بعد از آن خلون دعا و استغفار
خود بخواند یا نه کفش آیین
رفع دست است در رکوع و ذکر
است در روز شنبه و در شب چهار
باز تحمید و تسبیح است
سبع و چو در رکوع آید
مفسر در تشهد اول
در تشهد دست بر خون آید
برکش از بین شهادت و
چنین سید بلفظ الا الله
علیه استراحت آمد باز
رکعات نماز فرض است

بسم الله الرحمن الرحیم

نیز

نظر بر اسم چهار و یک
در رکوع اول و دوم
در اذان است در نماز سه
نویز پیشین است قبل از فرض
در بعد از شام و بعد از عشاء
لیک انصاف ذکر بازده است
وقت چندی شده است و توفیق
بوقت ده شده رکوع و رکعت
چون تحمید و تسبیح و چار
صد و پنجاه و سه رکعت است
سوره و رکعت در نماز سه
پنج و شش چار رکعت و
پنج و نماز سه رکعت است
بسم الله الرحمن الرحیم
از نماز سه رکعت و تسبیح
شد از پنج رکعت و تسبیح
وقت آن بعد از عشاء
پس نصف آخر رمضان

تسبیح و چهار رکعت
هفت ده رکعت و اذان
قبل از نماز چار رکعت
چرا دان و بعد از آن
و تر و دان یک دان و تر و دان
تو بجا آورد رکعت است
ست و آرد و آن یک دان و
تسبیح و سجده باز و ر
چون از آن فرض و تسبیح
نه تسبیح و تسبیح
حد و چار رکعت و تسبیح
آن وقت است ظهر و عصر
در خواندن بعد از صلاه
سه رکعت و تسبیح
بسم الله الرحمن الرحیم
رکعت از هر یک از اینها
است تا شش رکعت و تسبیح
بسم الله الرحمن الرحیم

پس رکعتی نماز صحی
وقت آن قدر نیت خوشید
باز هر شب تسبیح است
کثیر است کعبان نماز
در تطهیر و مسکن بسیار
است ده چیز مبطلات صلاه
کشف حرورت کلام عهد
حدث و باز تطهیر کثیر
کشتن از قبله قبله است در آن
این قدر در کلام عهد
شد خندیدن و تخطی باز
چون کسر در قرائت قرآن
کو بجا فرمائش باشد
چنین بغیر بوضو است
و ذکر تسبیح جایز است درین
چون سه رکعت رکعت
چنین قرائت بلند کلام

بسم الله الرحمن الرحیم

چون کثیر است حدیث در آن
لیک در خطوبین ضربان
شد یک صاع است در آن
آنچه از آن خلاف شد با مرد
سرد و لرزیدن جدا باشد
بهر خلون در شب بدن نل
باز چنین سرگشته و سجده
سه و چنان بر امام شد تحقیق
با جماعت نماز سنت دان
ترک بخندیدن و الله جل
عذر آن جوع و تشنگی باشد
باز بیماری پرستش آن
بسم تحمید و تسبیح یقین
باز که ما سخت با سه ما
پس است بپوشیدن نماز
جایز آمد بپوشیدن آن
دیگرش بالغ و در این دن

بهر که گمان نماز شد از وی
حرکات خفیه در آن تو روا
سه و حدیث بود که یک
چاردان آنکه تا هر از درد
از سه رکعت که آن چنان باشد
از سه رکعت سه تا نل
شکم از سه رکعت تو جدا
بر تسبیح و در آن تصفیق
باز شد تسبیح مکه آن
بسم الله الرحمن الرحیم
امروز تسبیح بر خند باشد
برف و کلاه سخت باشد و باطن
شد تقاضا بر بول غایط ازین
یا بوضو مال و نفس ترا
چنین گذاردن با جماعت باز
که امامت کند از هر حال
عدل و دیگر امام و حق دان

نیز

اسم و خد خد و ج میست لای
 باز چهره سیر در تو زین منزل
 پشت دوه روز نشو و هست کلو
 چهره منزل بجه اندر پیش
 نه جو صوم است صوم اول
 هست و چهره سیر منزلهما
 کرانام هم کد از سر باز
 هر نماز قضا که در غرض است
 دلان قضا که در غرض است
 جمع جاز میقیم و توبه است
 قضا معلوم ظهر و عصر یقین
 فرض عین شد نماز جمعه است
 هست اسلام و عقد حریت
 تدریجی و باز استیطان
 عقد آن در ده است یا در شهر
 باز چهره زاهد انوضع
 چهره بر رخ شد وقت ظهر نماز

نشر این در روز قضا
 هر روز در وقت قضا
 قضا تمام بعد از آن نماز
 قضا اول است در کم و بیش
 از کثودن ضرر جو نیست کلو
 فرسخی کلو کلو قضا اول
 نیست منبر بعضی حدیث از
 قضا و جمش بعد از در حضرت
 در سفر قضا و جمع آن شلوان
 جمع تقدیم چهره بویان
 قضا اول سلام نیز همین
 نصف شرط اندر طبع و عین
 نیز تخفیف با ذکر و ریت
 شرط فعلش شد ذکر توبه
 این بدین نماز یا در شهر
 و کثیر وقت در نه ضایع
 غش قضا کنه تو ظهر رکعت چهارم

خطبه بر روز جمعه یقین
 حمد اول صلوة شد ثانی
 در خطبه نو این شش بار
 چهارم آمد قرائت قرآن
 خلون نور اولین کلام را
 شش و ده شرط است در خطبه
 شرط اول در قیام قدر را
 نیت و قصد فرضی کثیر تودر آن
 بر زبان عرب بخواند آن
 جاده و جاده و تن بیاید پاک
 در میان خطبه نشستن
 بشوای بچند زان پاک
 چهره کلام درین میان برده
 زین خلون تو خطبه بنبر
 چهره جلوی روی بکھارو
 بنشین تا مودن در الحال
 باز برخیز از روضه جهان

نخ در فرض خطبه تو خن
 تو وصیت زانماش دان
 در دیگر بد که شد در کلو
 چهره نماز نماز مودن دان
 در هم خطبه آمد است دعا
 باز استله خلون شود از ره
 پله پله خواند وضو ترا
 بر نماز آن تقدیم است بد
 است ترتیب فرضه جهان
 بر کس اول از نماز باشد پاک
 باز اسلام و علم آن جستن
 جمله شرط اول درین احکام
 نه پاک سنت آن زود
 یا بجا بلند آن خوشتر
 مردمان سلام کن نیکو
 بانک گویند تا شمع بکمال
 به بلاغت بخوان تو خطبه اول

قعه مقدار سوره اخلاص
 و کثیر غن جود شد در جان
 وقت آن وقت صبح وقت نماز
 باز تجبیر و جامع و جمعه
 است تسبیح و خلون فرغان
 محقر شو چو پانهر بر قاف
 از خفا ظفار بوس مکر و به
 سورت جمعه خلون تودر اول
 چهره خلون تودر قرائت آن
 بر غلام دسافر و سمار
 چهره بیاید رکوع سلا مام
 در نماز آن بیاید باز
 چهره بیاید در اسلام
 عید ملا نماز سنت و نیت
 است تجبیر و در اول
 است تجبیر بعد از استقام
 بعد تجبیر لا قیام هم

است این تودر سوره اخلاص
 عاجز آب را تمام و نیت
 آنکه از غلبه استیت و نماز
 آمدن زود نیز از همه ره
 بوزخ شمس بکار بکھار خلون
 پانزده ریت بس کنه سخن شای
 از خفا ظفار بوس مکر و به
 آخر پیش رکعت آخر
 نه بر نماز شد پنهان
 جاز ظهر است جمع آن دکا
 رکعت دیگر است کث تمام
 چهره رکعت هر کد نماز
 نیت ظهر کنه کد تمام
 رکعتان است هر یک زین
 پنج دفع رکعت آخر
 این نماز است به پنج
 است تجبیر پنج و جاسم

پن تجبیر بن تجبیر است
 نیت تسبیح بعد از استقام
 بعد تجبیر آخرین سر یک
 است در خطبه اول تجبیر
 باز بعد از سلام خلون خطبه
 است حاکم فطره در رمضان
 کن تو اعلام خلق در خطبه
 وقت بعد از طلوع شمس بد
 چهره بعد از نیت خورشید
 خد کن در حید جارتیک
 چهره باشد زره کد و باران
 در نه سجود همان باشد
 در شب عید و شمس فرو
 آن فطرت تا بوقت نماز
 نماز روز کد زود را غیبه
 از پس نافه نماز از سر
 در پس عصر آخر تشریق

است تسبیح در روز صلو
 این بدان زانکه است عین فلاح
 است نیت است در رکعت
 زود منقش آن آن کبر
 فرض آن فرض خطبه جمعه
 حکم التجبیر در زمان
 دان تو این چهره وصیت جمعه
 نماز اول است سر و سلا این
 برسد عقد کن نماز زوجه
 پوش بر خوش بیاید یک
 بر صله و در نو با نیت
 حکم این است ناهج باشد
 رفت تجبیر لا تودف بحر
 دان کبر ز ظهر آن شد باز
 صبح آن دان و آخر تجبیر
 دن که تجبیر است این عرض
 قول دیگر نکات کنه تحقیق

باز از روز صبح قبل از عید
 پس است که فرض شد تحبیر
 چنانکه گوی دهنده قبل از و ال
 و بعد باشد در شب آن ماه
 و آن ادا و قضا باشد آن
 بعد مغرب شهادت ایشان را
 در بعد از زوال کسرم دید
 عید تا صبح فوت گشت نماز
 هم بر نماز قضا آن اول است
 در خوف و کوف است نماز
 شب هر رکعت آن در قیام
 خلون تو در اولین بقعه
 باز در ثلث صد و پنجاه
 جمله از نو بقعه خلون
 است تسبیح در رکوع اول
 قدر باشد باز در ثانی
 باز در چهارشنبه آن پنجاه

سجدایش در آن تو پنج طویل
 هر خلون تو در خوف نماز
 است دیگر خطبه بعد نماز
 خلق است توبه خیر است
 چنانکه خوش از خوف نماز
 آفتاب از کوف چنان آید
 گذار غیبت از نیت قضا
 جمع چنان با کوف شب جمعه
 است تقدیم فرض و جمع خلون
 جمع چنان کوف نیت عید
 هر که در اولین رکوع امام
 بعد از آن هر سه نیت تو
 است آن نماز استغفار
 در حضرت توبه و عقیقات
 در سطرالم بر شوند بر دست
 روزه شد در سطرالم دیگر روز
 جاره کنه جلای پوشند

به جماعت آن است دلیل
 باز اسرار در کوف شب
 و آن توانمید در فرض نماز
 در خوف و کوف هم حاجت
 یا شعلای آفتاب در کوف
 یا گرفته فرو شد و شب
 در بعد غیبت این کن تو لها
 یا در فرض این چنین است ره
 چنانکه خوف تو تان در چان
 است تقدیم مرده از ره دید
 یافت اوقات آن نماز تمام
 از خوفان جماعتش با و ا
 است در شهر و قریه و محله
 یکش بندار گزین جهان
 تا در شمع خالق به چوین
 هر سه رکعت از سه رکعت
 در علمای آن هر کوشند

است بر کوفت و سپرد جلالت
 هر سه ایام که است همه خوش
 و میان سوره که است شاید
 غش در رکعت نماز بگذار
 یک در آخر نماز آن سکن
 خطبه بعد از آن چو خطبه عید
 چنانکه تحبیر است استغفار
 آخرین خطبه او بعد امام
 زیرا لا ولایت به چنان
 است نماز خوف
 به جهت در صلوة خوف این
 چنانکه در رکعت قبل است
 رکعت امام دل و دیگر
 باز این فرق رکعت ثانی
 اولین حارس در م باشد
 چنانکه نشیند بر تشهد زود

و در ثانی نماز دو قسم
 و آن در رکعت اول بعد
 باز آید حارس آن بنماز
 زود در نماز برودن او
 باز این فرق هم زیجا
 و در ثلث در رکعت این کار
 چنانکه خوف و خوفیم
 هر سه رکعت که ممکن است گذار
 کر توفیق کن رکوع و سجده
 آتش سیر و هم سیر و غفر
 فرس مره لباس اوز حرر
 نسج ایشیت باریسان
 است بر لباس حریر زیار
 چنانکه فلافی جابر و زهر
 یک باید بقدر باشد آن
 کم و بیش خطبه بعد از حرام
 یک فاتحه بوزن شمع در آ

با یک فرق خوش نماز تمام
 خوش نشیند و حارس آن نماز
 بگذار امام از سه رکعت باز
 تا رسد حارس آن تمام نبد
 بحرکت رود بدین این سوره
 سحر در حکم دین مکن آنکار
 غیر قبل نماز نبوی هم
 صد رکعت قضا است بجا
 در نماز ایستادن توانمید
 جس و غرق آن چنان از سیم
 شد معلوم و بدین تو شو تو صیر
 در س و آن آن نوریان
 نیت بر در بند و آنکه
 که که بر دو تسبیح مکبر
 و در آن نشیند معلوم چنان
 غیر فاتحه ز فقره نیز تمام
 چنانکه صد رکعت و در کار

بعیت زکوة دین باسم
 شرع اسلام حد ملکیت
 شرط اندر زکوة فطر حساب
 بار خیر قرض شمس و قمر
 اسم بعد فوت فاضل از نفقات
 حرام از ادب است هیچ غلام
 لیک بسید و بست یقین
 لذت و الدین و فرزند است
 بست مقدار فطره است حرام
 غالب قوه بلده باید است
 مصرف فطره مصرف زکوة
 مصرف مال حق حرام است
 اسم مالکین و عالی زکوة است
 اسم چنین اندیشه کار نیست
 غلام داران و غازیان خزا
 فقر آنکه بچش نبرد
 کره صفت بوسه مالکین

جمع شده زکوة و زکوة
 اسم نصابت و باز حجت
 است اسلام اول از تو پیا
 در شعبه وقت فطر بگو
 از شب در روز عید ده زکوة
 نماید بقرض و پیش فیم
 فطره عید ایدین خیر
 چنین بر بست نفقه است
 در اصل زکوة شوم
 پاک باید مرا بچست از
 این بدان تا شمر از هدیه
 بست صنفه اول از نفقات
 چار بیسند و سمان
 طلب حق نکند از نسب
 پس از بند مرد و انا
 هیچ از پیش نیست از جمعه
 کند و خلشان بخرج وفا

عالمان هر چه را غلبه گیرند
 کبر و رسا و کافلان در زمین
 بند که نکند چنین از سوله
 دام داران و خوش نشین
 باز اجناس و سوله غنر
 بار هر صنف و کس باید
 هیچ کس و بکوة حلام
 وان قریب و کسب و کسب
 بر بنو شمس و سطلان
 هر که علم زکوة و انا
 عالم و عال است لام زان
 نیت اندر زکوة و فوجان
 بست و بجهت و سطلان
 هیچ قبل از زکوة نیست
 نیست قبل از صام تسهیل
 نیز در اشتداد دانه بد
 چنین بداد بد توان نهاد

بست و خصم و اکیرند
 چنین در آیند بست ملکیت یقین
 خوش و شوم بست ملکیت نردان
 بست یک از زکوة شوم
 بدست تمام شد رکز
 هیچ کس از زمین نمیشاید
 کافلان و کسب کان و غلام
 و آنکه لا نفقه بر تو شد شمر
 هدیه بشد زکوة تسهیل
 بست قسم بر و بوجان
 چنین بدین زکوة و بست
 ذکر فرض زکوة مال دران
 نیت اندر زکوة اسرار
 لیک در حد است استجاب
 فطره و در صام بست دلیل
 قبل از ان نیت بعد از ان نیت
 بگردی تو دانه و انب

زاکو باشند در محد زکوة
 چنین بپسند یا خسر کنند
 و ربه و صلاح سیوه و ذرع
 هر که باشد امین و عالم آن
 بعد از ان کن تصرف اند مال
 چنین بسید نصبت حد است
 چنین شد مال از قضا بغنا
 قبل از ان و در قمار مال
 مال و چنین زکوة شد موجب
 چنین کند بیع مرشع باطل
 فرض شد روزه بر رمضان
 چنین شد رویت هلال یقین
 و کلامه صلا و عا ل
 شب روزه روزه و کواه
 چنین شد رویت بر رمضان
 چنین شد روزه بر تمام
 پاک از حیض و قدره آمد

سختان و سیم سجده
 بوتاوان نالها گویند
 عزکن زاکو حکم شد از شرح
 بست بر قول او زکوة بران
 تانیای زحای خورش و مال
 هیچ تا غیر نیست در نهضان
 بعد ممکن شد زکوة ادا
 نبود در شریعت است مانع
 هیچ آنکه چو شد کطالب
 قدر مال زکوة اسرا قدر
 بست تحمید در بر شمعان
 چنین شد رویت آن که کمال
 یا کلاه است رویتش حرام
 باید صبر جان و بدید ماه
 روزه روز از شنبه و
 باز تکلیف و نیز عقد تمام
 این به از ناکو باشد غم

فرض صوم پنج نیت از ان
 سیم مالک از جامع و شر
 چنین روزه و شناس اول
 نیت اندر شب و در هر شب
 اکثر ماه و مال و مال
 نیت در روزه قضا در شب
 تا بوقت زوال نیت است
 روز نماز و آنچه سر کند باطل
 هیچ چیز مخور ز آب طعام
 سیم زکوة و بوسه
 سیم بخیض و نفاس و دم بخت
 از دهن هر چه و فرو ببرد
 بدین کر کش و زکوة
 آب آن چنین فرو بر دهن
 کر بر بلغم از دهن تو فرو
 هر چه از دهن رست رسد بدین
 مکر از ناک و اکحال است

و ممالک زاکو در شب
 حرام ممالک قی زهره نه
 آخرش نیز تا شمس اکمل
 و نرد و ذکر فرض صوم طلب
 به لایا کسب نام خدا
 یا کس حکم سنت است عجب
 بست در روزه نیست نفقات
 ده بعد جمله و بوجا صدر
 نه اسم بطور و قیام
 و ن فکر و نظر نشد از کار
 باطل است و برده نیز کفنه
 تو یقین از آن که روزه و بیری
 باز از زکوة شمعان از ناک
 روزه باطل شد بدین تو خن
 روزه باطل کس بدین تو بگو
 روزه باطل کند بدین کفنه
 روزه بر جارد و لایا تو بدین

بست افلاک و نیکو تر
نما معلوم غرضت در
قدان چنان بود که
لیک در یوم خود در تشریف
پاک کنی نیز بهر جهت تمام
پیش از روز و او غلبه
کرد معلوم جاسه پوشی
و شهادت چنان کنندگان
قبل از معلوم رکعتان نماز
بعد از آن تلبیه است در هر جا
بعد از آن است در هر صورت
محرم از بصره حج هر
از طریق مدینه در مکه
روز آینه که سنت است یقین
چنانچه قدم تو بجز در آن
از هر جهت که در غنیمت محرم
ولا که بپوش از زیر زلف

نیز بایست از نیم بهشت
آب بنوعی غنیمت است انوار
عرفات است بکسم بنزد لعل
باز در هر غسل شده تحقیق
جاسه پاک پوشش در اقام
و آن از روز و او سفید و
فدیة دان به لعلش کو شتر
بست سنت تو این فرض بپا
بگذار که سنت آمد باز
پیش از آنکه بپوشی او را
باز خود از خدا بر درایت
اولین ماه مکه کنی حاصد
باید آمد که سنت است این
وز مدینه سر که گزین
آنم و عای که در آن بخت
بسم طواف قدوم کنی در دم
بند و معلوم حج تو هم عمر

حرم

چند طواف را تو بپا
شرط طواف را تو بپا
چند وضو در میان آن بشکت
طواف طائف به آن که شد بکار
تن خود را در برابر آن
سنت آمد طواف به دریا
که کلاس رو در میان طواف
رکعت طواف خلف مقام
چنانچه بپا در گزین تو لعل
کافرون خود از رکعت اول
شکی کنی نیز در سبب بجز
عجز آن بود اسلام بپا
دست سار تو بر میان بسم
لیک بود نماز و در آن
ابتدا طواف بسم
بست اسراع در سر بر آن
باز که خواست در آن بر شتر

ولا چشمت نیز بست
با که شتر و عورت است وضو
تو بپا کنی که این چنین است
از حرم باید ابتدا اسرار
بفت طواف در روز مسجد
رکعت نیز نیز بهر جهت بعد از روز
نوعی هم سخن بپا بپا
بست بسم هر جهت تمام
نیت با طیف که بپا روا
نیز اخلاص خون تو در غری
بور کنی چنانچه بر نو و در
بسم شاره بست است از اجم
بود نبوی روز پیش و نه کم
چنانچه در آن تو در غنیمت
بست تحفه نیز بپا بپا
در چهار آخر آن تو بپا
آنچه دستور شده در آن سر کوش

نیت اسراع است طواف
در بسم است طواف هر حجر
چنانچه از طواف زینت
محرم هر چه بود در
قصه محول آن محمد است
قصه محول قصه محمد او
شم طواف است بپا اول آن
غش زبانه صفای و تعب و
ابتدا از صفای اول بار
خود از سر و دست بپا
بر یک به بقدر یک است
شیر او است در آخر
سنت است نیز نیز بپا
به وقوف آمد در مکه
بر امام است یا که شتر
روز بپا ز ماه و در محرم

قرینت است طواف
بر یک به بقدر یک است
بجای از طواف زینت
شد طواف از شتر آن کرد
قصه محول قصه محمد او
نیت محول از عالم جو
بجز باز دست بپا
بسم بطواف طواف سر و
تا بزرگه و بفت سر شتر
لیک بعد از طواف آمد از آن
خوش بر آن را در رکعت
عدد و او طواف شتر حاضر
بست تحفه بسم بپا
حاجی چنانچه در آن روز
در مکه خطبه بپا
بعد طواف و در آن روز

حرم

حرفه که بپا بپا
خطبه خواندن امام بعد از طواف
کشتان نافه و در طواف شتر
لیک در کشتان دعا بسیار
جمع تاخیر است مکن بپا
اکه دل و سانه قصر او
چنانچه بسم بوقت گوا تمام
مغیر از وقوف در عرفات
رشته بپا بپا بپا
شد وقوف از طواف شتر بپا
پیش از آن وقت شد وقوف
بعد از آن وقت شد وقوف
پیش از آن چنانچه طواف شتر
بسم چنانچه بپا بپا
بسم بپا بپا بپا
لیله العید چنانچه بپا
چنانچه در آن روز و باز آن

نهی از شد مقام اینجا
جمع پیشین و حضرت شتر
بعد از آن ره بپا بپا
بست تحفه و در آن رکعت
باز آنکه بپا بپا
قصه بپا بپا بپا
قصه و محرم شتر بپا
درک جز در آن شتر بپا
با تو در خواب آن شتر
تا طلوع صبح یوم العید
بسم در آن وقت نیز بپا
باز در آن رکعت بپا
فرض چنانچه بپا بپا
بند معلوم حج بپا
چنانچه بپا بپا بپا
چنانچه در آن روز بپا
چنانچه در آن روز بپا

بعد از آنکه در کتب یقین
 ماند اولویت بهر یک
 نیست این هر دو در طلب
 ستم و فرسودگی است
 این بدان که تا شمس بعلوم علم
 از آن که در روز بزرگوار
 شد بهر یک که بخواهد
 بخواهد جز در کبر بود
 بهر یک که در اسفار
 چنانچه طالع آفتاب است
 باز اینجاست قطع نیست
 بهر یک که در سرگیری
 سوز که بطرف رکن در
 که در ناله خویش در
 حلف و کفر طواف باشد
 باقی است بر تا غروب است
 فلم اظهار نیست نیز خلاف

سبب است اصطلاح
 خطبه بعد ظهر خواند امام
 کشید در سوره روز شنبه
 چنانچه در سجده آهک و سبزه
 آن که در سجده آهک و سبزه
 وقت سر از لعل شیرین است
 است تربیت از جرات
 لیک قدر حاصل آن زین ره
 باز در مراسم سرور است
 عاجز مراد به نایب
 ترک شد روز اول و ثانیه
 آنچه از وقتش قضا شد
 بر سر سبزه است تمام
 ترک است بهر یک که در
 بر شربان در سقا فدی
 روزی که در شربان
 چنانچه در لعل بعد نماز

حشانه تمام شب سراج
 این بدان که تا شمس بعلوم علم
 باز در سر سبزه آهک و سبزه
 بکنر رسانیدت جمره
 جمره عقبه جمره الاخری
 تا غروب است بهر یک که در
 بهر یک که در سبزه
 قدر آن که در سبزه
 بر در افشاند سر سبزه
 تا در شربان در سقا فدی
 روزی که در شربان
 در آن فدی که در سبزه
 که در سبزه است تمام
 در آن فدی که در سبزه
 نیست از وقت در سبزه
 بر امام است خطبه تحقیق
 خطبه خواند کند و دعا

باز گوید بهر یک که در
 و آنکه است شب تمام اینجا
 مردان و بزرگان و طاعت
 چنانچه در سبزه آهک و سبزه
 تا در شربان در سقا فدی
 پشتر از صفات قصر تو است
 است بعد از صفات تو است
 لیک از حایض این طواف فدی
 نموده در اصطلاح درین
 خولعه آب زینم است فدی
 چون شوی تو بقیه خولعه در
 چون در آله تلاوت شل بکار
 یا نه پاک بشود و خوشتر شود
 چشم چنانچه بهر یک که در
 جنب سبزه در سبزه مسجد باز
 سوقف خولعه است چشم چنانچه
 قصد سجده کند و بکنر تو سلام

بهر یک که در سبزه
 چنانچه در سبزه آهک و سبزه
 خوش و در سبزه در سبزه
 محراب و محراب شد و چنانچه
 مردان است که بپوشد
 زین شربان در سقا فدی
 که در سبزه در سبزه
 نموده پاک بشود و خوشتر شود
 محراب و محراب شد و چنانچه
 یا نه پاک بشود و خوشتر شود
 چشم چنانچه بهر یک که در
 جنب سبزه در سبزه مسجد باز
 سوقف خولعه است چشم چنانچه
 قصد سجده کند و بکنر تو سلام

بهر یک که در سبزه
 چنانچه در سبزه آهک و سبزه
 خوش و در سبزه در سبزه
 محراب و محراب شد و چنانچه
 مردان است که بپوشد
 زین شربان در سقا فدی
 که در سبزه در سبزه
 نموده پاک بشود و خوشتر شود
 محراب و محراب شد و چنانچه
 یا نه پاک بشود و خوشتر شود
 چشم چنانچه بهر یک که در
 جنب سبزه در سبزه مسجد باز
 سوقف خولعه است چشم چنانچه
 قصد سجده کند و بکنر تو سلام

بفراموشی جمیع این
بوی غمش تر سر زبانی
چشمش به بوسه آب جد
لیک باید دهر توفدیه برین
چرخ دم واجب است در اعلام
ترک کن که فلاح است ابدان
کوسفند بکش و گرنه به آ
والله از حج نه روز و هفت در آن
باز از حق و از زلفه کر
هدش نه است یا نه رو چایم
در سودت ظفر دای فدی
چند نود وقت حل و سکن
نیز اهل حق همچنان باشد
کشته پیش نه تا به موت از آن
چنین باشد بر سر کس نه
باز منیع غمش نه در بر
بسم حرم نیت شد از اعلام

حج و بسم عمره و قبا به از آن
نه هر قدر به حج بود بسم
از توشه حج و عمره است رفا
تا شمع حج تو قبل از آن
فدی به شمس حرم و صوم است طعم
است ترتیب حرم و صوم در آن
روزه ده روز باز به نیت فلان
است چنان در رسیده نزد کن
است در هر صوم آن بخبر
یا بشن کس نه صاع ده و طعام
در از هر یک به ده زین ره
عذر دای قصر و نه بسم بکن
بر زنان دای که قصر آن باشد
لاندن سترش سنت دای
از ذکر جبار و ابدار برو
است در جبار و ابدار برو
کارهای تمام

چهار

چهارم نیت صیاد به باز
چون کشی صید بسم بدن در کعبه
از نیت به شتر عوض مردان
بهر آغوش کوسفند سر آن
است بزغاله چنان به چوک
نیز بزغاله بزرگ دای
چنین نیت تو قیامت نه لاله
یا بهر مرد آن به ارس باز
شد آن صید چنان باشد بسم
یا بهر یا بهر روز و چینه
لیک باید در عدل قیمت است
آنچه بود سلف نشد حکم
بر طبعش تو شد آن است آن
در نه بگردد بهر مرد طعم
یا بهر صید بگشت به باغ
بهر صید گوشت شد معلوم
قطع اشجار بسم نباشد حرم

صید است دراز
کره شد آن ز جیلان کبر
کا و لا بهر که و خر کولان
شد غزال و را بزر در کبر
موش و ستیغ بلبان بک
بهر خرگوش در نه شد تا دای
چنین طعم و بهر شمع بکار
رو در از روزه به روز نیت از
قیمت از طعم نمیشد بسم
تا شمع حج تو درت از بین
بکند تا شود ادا رضایت
چنین چنان است نباشد بهر
یا فخر و گرنه قیمت دای
روزه دار که تا بیا که م
نخ و مرغ آب سوز صلاح
چنین کشته نیست بر تو به نیت
شد معلوم و رضایت آن بودم

از درخت بزرگ که در دشت
 خرمای حرم به آن تو حرام
 هیچ پاشخ خورد و چینه در
 از دینه است هم معلوم شکار
 اسم نبر تر در شمار حرم
 پنجه و طر کر کن در آن
 چنه نباشد تو بهفت دوه دغتم
 بخور از بهار آن تو طعم
 نهفت روزه شد در کار
 یک صوفی بهر کجا که رسد
 قدر محرم آفتاب رسد
 شتر و گاو کوفند آمد
 شد شتر پنج سال و گاو سال
 کن بدت و خوش در دست دلی
 هست اسم آن و در کرباله
 روزه در قبله نیست و بآن
 شتر شمع شیر و خر شتر
 کوفند ز بهر کوچک است
 بر فروغ شجر بهاد طعم
 باز آردند ضامن و بال
 در حرم و آن ضامن مذکور
 از دینه ضامن باشد هم
 شتر شد و گاو که در دشت
 و روزه قبت کند شتر و اسم
 بخور حرم تو تم م
 بهر بدیش روزه روزه دلار
 تو بدیش روزه بهر است
 وقت ز میح است بعد خطبه
 سال این که در چند آمد
 اسم در سال و دغتم یک سال
 غدر در روزه کنه بوکید
 و علی شتر رسد نه
 کنه تو بر حلق اسم مزین دشت
 خرمای لاسینه آن
 روزه

بر خرم خرم شد بهر
 دشت حلال و حرام در حرم
 از حرم حلال است بهر
 اسم و کشت و آه و کشتار
 یک شتر و دستها کوتاه
 پا و دم در از دلار دشت
 است غر و گاو و دغتم
 ماه و سوار است حلال
 فک و فاقم و حلال بدت
 بهر و صخاب هم حلال
 دیو از گربه است کوچک تر
 است چنه و سوار در جیش
 آنچه آمد حلال از حیوان
 یوز و خر کشت هم یک سال
 بچه گرگ آید از کشت
 فید و کینه کسم زنبور
 لاک پشت و گربه و کشت
 سال از حیوان
 علم این است قوت است
 کوفند و بز و شتر و دیگر
 روزه و سوار شتر است
 سید و شتر بدت و سوار
 دت بر سینه سوار است
 بز و قور که و دغتم
 هیچ شتر نیست از دغتم
 و دت و سوار قعد در دشت
 و بر ام الحظ و سوار
 دم آن نیست باز و دیگر
 دین بد آن که بدین صفت
 شیر و خنیز و گرگ یک سال
 نیز سیمون و دغتم و خرم
 چقد و کجوت و دیگر مار
 اسم شتر و دیگر
 کر و دغتم و در تو بدت

دو چهره زینت از قیاس
کش کنیز این یکبار
تا که در لذت غم و الم کم کوی
نشد که بر دم پیر
شست یک جنبه آورده است
دولت در بخت
در جناب کن نور و گو
اگر او را در پیر آرزو
و اگر آن در بود خانه خلوت
تج در زیر بار غبار
بستد بند دستارت
برخ آینه نور و م
سه بهر آستانه خلوت کن
شبه آینه در خوشتر بین
گذر هیچ که بیک از سر
پای در روزه قلم نثر
کفر کا به ساعت به

بهم ز جاب هم ز بطبرس
سخن عاقلان جلالت
لغت در در کار کم که سر
فارغ از محنت و ستم پیر
ز و خد کن که بایت دلت
هم از زرد کوش در نشین
دست دین کیم و طایه سر
که نوحه کند که شمع سرد
که بدو رخ کند بهیم عذاب
کفن در زیر سه زلفه به
نشین به پیرش شلوارت
که شد مهر نور دلهای کم
آغ و تف نور در آب کن
بر سه بار به سبب نشین
شانه زن بر پیشرویش زن
خاک به به سجده جانده سر
تج بر رخ که اچنه و ز
بهم

شب مجرب از خام حور
یکم که از یک شوای
ز کن عبت و دروغ کور
بر سه بار به سبب نشین
چرا به کیم تو ناخن
روز از محنت دریا بگو بر نشین
روز از رنگ کفکان بهلول
نقش سبب شد نقور از بغداد
چنه سید او به صوره در به کاه
رفت از غم و ز کس از
از نثار و غر شهر تر
شب یک به به سبب به
تنی بهلول چنه شب بخت
باده دان چو درون قنیل
نایابند ز کشته شان اثر
یک در این به خفته سید
به بهلول خفته در بهلول

روز به رفت غم پیرش و به
یک به به جود عاقبت دانه
در خفته از بغض و کینه نور
در شب به در دمه سرش
روز آینه نیز زره کمن
صفت لایه است سحر خیز
بافت آرزو که دگشت اول
در رفتن بر راه صحران
کوچه کشته او زرق طایه
تا کیم درون خوابه قدر
پیر استخفا فله به به
رفت بهلول پیش او خیمه
مشت از خفته کشته خفته آلود
رو نماند در نثار سید
تا بخیمه ز حال او خبر
کشته او را فله نور به به
خفته کشته به به بر سرش

چو چو خفته باز
 نعره میزد که کان اغیش
 جگر کشته در دکان قید
 کرسنه اند و بر سر قدم
 اندر میگفت با صد غم کینه
 بچو بچو خفته در دکان
 خفته در دکان چو خفته
 کشت بر پشت یک ناله
 دکان از کمال مستحق
 گفت بهلول عاجز و مضطرب
 چنان آن بخت سر حق غریبه
 گفت هر چه شریک و بی هم
 عالم هر حال نیک و بد
 من حق خوار کو دکان بکار
 من سر از تنگ کو دکان بکار
 نکلن بچو بچو خفته در دکان

بر کمر پا و حق و حقیقت
 منم تخفیف با منم خفته
 دست بسته کشیدن به لید
 تن باز در دکان خفته
 بچو بچو خفته در دکان
 بر دوش و زانو حضرت خفته
 گفت صد تن در دکان خفته
 گفت این که شاد این قاتل
 بر دوش کشیدن بر دوش
 بچو بچو خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 خفته در دکان و دوش
 خفته در دکان و دوش
 خفته در دکان و دوش
 خفته در دکان و دوش

خفته در دکان و دوش
 بسم و خفته و بسم خفته
 چنان چنان است و در دوش
 بچو بچو خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان
 در دوش خفته در دکان

غیر و نیست خفته در دکان
 به پشت خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان
 بچو بچو خفته در دکان

اعلاق این ناله احوال

به دوش خفته در دکان

گفت بیت قیود اینست قصور
فلحایه که بر سه سفر
حاکم از وعظ ابرو بگریخت
گفت این است آرزو که را
خیز باین دهر زینت ملک
بهمن از جان خیز خاست
حاکم اندر عدل را بر سر نهاد
کشش از جان چو نذر سیر نهاد
گفت تا ملائکه در هر
یک دیدم که در دراز دور
گفت که سکنی بخت افکار
شکم قبر تو شد تا حشر
فرز ترس آمدم بپایه دار
شیرین این سخن چو بشنودند
چو در شناسان رو سفتند
هر کس در ضامن شد

از صورت در بر یوس قیود
انجمن آمد چنان گذر
گفت بر که که آرزو در نصیحت
ساز آن خدیو از بیک خدا
فلان خیز رو کنند حلال
بر سه دار بخت نه روست
مال را در در اخلاص داد
که کبوتر بقای افکار
که کبوتر که کمان منم فاند
اند آمد دهن لحد پیکر
در نه اند درون بر من چار
طرحست کنم بدور رخ نثر
که در خیز بجان رعد افکار
فقد ببول جلد بستوند
دو بپایش نهاد سر کفتند
هر کس در ضامن شد

که بر سپید بایون بار
هر که خیزد سلاخ در جنت
بند خاص حق زهر جنت
رخ خاص ذوالجلال فرشت
بسم بال و بجهاد استم
بسم ببول جنت و فتن
این جعفر و لیل فروردین
اذا صحت رمضان نصبا
فین تم شین عم میمنه
تخلف لیسه تنسی محسنه
دهر هر حج تم شایه برف
و طغی علیه ربایا لیسه لشر
و ما شطه نه عهد فرعون طفلیا
فی نیه هور الجبیب نه تم ناهراته
بسمه جاز و تالی

که گزیده سر و سر و سر
در ضامن خیزد بایون
کارانت و خرم و خست
بسم حق رسد خیزد برف
بسم بخان و اولی کلام
ز دکن در سفید چهر ببول
در هر عالم تر بر سر
در سبب فقیهین بیاح
و جاده حق عین عم را
در هر و عیس و فیلد در عم
و طغی الذر لایه و بر و شلم
بفان لیسه نه و لا تکلم
و فی زمر الیاسر الیاسر تکلم
نا و اندایا الیاسر

اعلم ان سائر شفعه رحمه الله عليه السلام المجمع في فضل
 في الخفة على ان الكتب المقدسة على اشجين رفره عنده لا يفتش منها
 فيما تفر من لراحد مما سلفا و قد تروا في سائر مجر والواجب عند سم
 عند نفس قوله في سلفا اتباع ما رجحتموه واستغنى كلامه من استبحر
 الامه المتعد العلامه خاتم المجتهدين ثالث شيوخ في الفقهاء مسمر في
 الحديث شيخ احمد بن محمد بن الحسين رحمه الله تعالى وعصره في اناس بقوله
 سبب مطنبي يدور في ذكره في ذرة في كيفية التسلية فافهم العلماء
 انما انفسه وشار الى رد قول غير التور من غيرا بدكر قوله ثم اسند ركعت
 هشام عليه السلام والدر السبل اليه و افعل منه سنين بالجمع جميع ما ذكر في فضل
 عليه زياد كثيرة بر اهم صل على محمد عبدك و رسولك ^{عليه السلام} التبر الاثر
 و على آل محمد و ازواجه امهات المؤمنين و ذرية و اهل بيته سكايت
 على ابراهيم و على آل ابراهيم في العالمين انك حميد مجيد و بارك
 على محمد عبدك و رسولك التبر الاثر و على آل محمد و ازواجه امهات
 المؤمنين و ذرية و اهل بيته و محمد كبا ركت على ابراهيم و على آل
 ابراهيم في العالمين انك حميد مجيد و كما يتيق بعظيم شانه شرف و كماله
 و قد

و در صانع و ما تحت تر نزل و اما بعد اعدو سلكوا يك و مداد كماله
 و در نيك و در نه عركت نفس صلو و اكملها و انما كماله ذكر ك
 و ذكره الله ذكر دن و عقد عن ذكر ك و ذكره الغافلون و سلم نسبا
 كذا لك على سم و قال فكن من الانفس على الاطلاق ثم نفس على
 لا فضليه كذا ثم انك تبص ثم ثم و صرح انما بالفضليه سببا قد مر
 و ذكره صاحب خراج التسلية و في غير تشهد و قال كلال بل اوله و نصير
 كغيره بالفضليه ^{الجمع} بديب التهم فبر و بارك شيوها في روايه بخار
 و صلو سائر الانبياء ما سرب بل باهانه عند التذرو الحاكم و صلو
 غير سم سم سببا منصوص عليه و من صبح صلو الانبياء و غير سم ما ذكره
 سيف الله فعيه في باطنا و على جميع الانبياء و المسلمين و على اهلهم
 و صبحهم التابين و على اهل طاعتك اجمعين من اهل السم و اهل
 الارض و على سم بر حجاب ابراهيم الراحمين فنده الحيفيه
 بالزاد المستشعر بر بنصر سم فند و اكد كذا الحيفيه الماره
 و كذا فقيد بالفضليه و بنصر المحرر في قوله محمد الاول في قوله ان في سبب
 في تشهد الاخير باللفظ و سجد على قرة المولانا الحمد و نظر المارواه

البخاري عن ابن مسعود سنة اتم يتخير من ثمة ما اوجب اليه فيه عد الحديث
 لو اوجب باقية يكون الايمان به في حكم الماذر ومنه العلم ان ما صح
 عنه في موضع فهو افضل فيه ولكن الفضل على الاطلاق لانه على الاطلاق
 فانه تقررت فضيلة واكتملت هذه الحقيقة فمن اعظمها وحرر ان نشر
 سيد بصوت على سيدنا اب الفضل عليا كفضل عليهم صلوات
 وسلم عليه عليهم فالقول في هذه مثلاً بغيره كوضع دية فلا بد
 دية والحد لله وحده علقه بحجرات في اهدى الحصر ثم الفضل في باب

العبه الاثيم ابو الجعد عليه السلام

رقم الحفيرة الفقيه

عقلها لها

بسم الله الرحمن الرحيم

شفاعته خير من سبلين شفاعته
 شفاعته مقدر كل شفاعته
 فالجدة ذالك لتمام لغيره
 اعلم ان سيدنا صلوات قد رويانه من صحيح البخاري سنن الترمذي

الحقير

الى النبي صلى الله عليه وسلم قد نظرنا اسما ربنا سنة اتم صدر
 البخاري سنة الى النبي صلى الله عليه وسلم بالفارسية تشبهاً لفضله
 وبرزوا باسمك اللهم بقرودود
 تتحرر من خور وخابر واد
 كنهان بن سره نقد سبقه
 سالم وسنهور وخطير وكر
 بن جازر وزيبر بعد ازان
 بن زبزر كود ازان سر برار
 بن بخار شيخ ضعت بعد ازا
 شمر وديكر حكم ابن الي
 كوز حضرت باقة فلقين درود
 ابن رشيد بن الهامان
 جزير ابن صلاه كفت ابن حجر قدس سره
 تشيخ علا المفسر رحمه الله
 انت السمين اذا فقت مساوي
 فاقع عن تشيخ القديم سناو لي

[illegible]

ارب روئے من لواک و اعر نشہ و عدا کتاب بالین باعطی
 و بحراب ایلمین نقد فی شفع حبیب فزوزہ راسق
 من موز کثرہ ابر لیاق
 یا ز لمانہ عطایا جمہ کم من صاعق الجحد حکم

وكم على المقرجات نعمته
سبقت ذنبا على لها علم رحمته

كتاب جزيل الجود الطيف

يا من خلق رزق في قول كن
امن على ذات نعم المومنين
وعلى يد الدين جودا عطف رزق
يا رب رزق في كسب معرفته ومن

وغيره من رزق الاعراب

يا رب واغفر ذنب عبده ولم
تدع منه لبال في قلبه له
واصفح عن التقصير في حاله
يا رب صل على النبي وال

ما طاف بالبيت الحرام في

وسبقت عبده المناجيات ان اهدى صراطك الى الامم محققا دريس
اثم فني رزقته في غنى من اطا عنه فتوقد الى الله جلد له بسنة
ولها خواص لا يحصى منها اثنا تفرق لفظ سبعة ايام كل يوم سبع
مرات والدون عشرة ايام كل يوم سبع مرات والظلم عشرة ايام
كل يوم عشر مرات والخلع الجوس ايام في الحبس كل يوم سبع
مرات وبرزخه واما تحيد فليس الاغلا في الخواص ولا يعلم محت وجده
لا في القاسم تسبيح كما ذكره الشيخ علون في كتابه المستر صريح

لهذا

العباد والله يسر في كتابه جودا ليجوز الامانة اثم فني رزقته في غنى
وقيل تحسب رزقته في غنى من اطا عنه فتوقد الى الله جلد له بسنة
يا من له نورا لعوا لعم شخصه
يا من له رزقا لتيه واطمع
يا من له رزقا في التقصير بسبع
اثم العبد لكل ما يوقع

يا من انفس سائر فطرب
يا من اهل الحرم وبارك شعها
يا من خدواته سوا رحم وصلب
يا من يجرى لشداده كلب
يا من له الشكر والمغفر

يا رب فاعف عني عبيد لم تحن
يا من انفس سائر فطرب
يا من اهل الحرم وبارك شعها
يا من خدواته سوا رحم وصلب
يا من يجرى لشداده كلب
يا من له الشكر والمغفر

امن فان التحرك مع

يا من انفس سائر فطرب
يا من اهل الحرم وبارك شعها
يا من خدواته سوا رحم وصلب
يا من يجرى لشداده كلب
يا من له الشكر والمغفر

فبالا فقا اليك تفراد

يا رب ان حبلى وتغلبت
يا من انفس سائر فطرب
يا من اهل الحرم وبارك شعها
يا من خدواته سوا رحم وصلب
يا من يجرى لشداده كلب
يا من له الشكر والمغفر

ان کان نضاک غریبک منع
یارب قہ دارحم علیا فایسا
یارب لا تحرم قسید را جیا
یارب کم قرب شخصان صیا
یا اللہک ان تقطع صیا

الفصل في الخبز والمزاج اربع

إِنَّ اللَّهَ لَعَنُوكُمْ لَكُمُ الْمَنَاقِبُ

وكتبه في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٨٠

واجب دعوة من يسمع

واجب الدعوة إلى الله

والطُّفَّاءُ من لَبِ السَّجْعِ

فِيهِ اخْلَافٌ مُبْتِغٍ وَتَشْفِيعٌ

بسم الله الرحمن الرحيم

و از آنجا بوش میرسد و در مدرسه بدین مشغول می باشد و ظاهر آنکه در صورتی که در غیر

وامم بخته في اولاده واسباغ الي يوم الدين وقد سترنا في السالين برشته

وَأَنْتُمْ جَمِيعًا فِي لَوْادِهِ وَأَبَاغِدَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَقَدْ سَمِعْتُمْ فِي الْعَالَمِينَ بِرِشَادِهِ

عظیم بود و برین فکاهه پیش از این چنین نیست و او رسید و این حالت را دید
 بشفتت بسیار پیش رفت و سه روز را از این سبب رک گرفت بعد
 از لحظه توقف و بهمت سخن آغاز کرد و ملاطفت و انقیاد نصیحت و جذب
 بهت او را به پیش آورد و چون چشم او بر روی سبک شیخ افتاد و این
 شفقت و رحمت از او لحاظ نمود و در فاضل و از خلیفه که سخن خویش را
 آورد چنان گریه و ناله و فغان و بگو غلبه کرد و دست پارس شیخ چنان خروشت
 نمک که چو درید این همه بگریه و ناله در آمدند و قائم کلی در گرفتند و بهت
 آب نغیر در میان دست خلو به تا که بنشیند آن شب با بعد از آن روز
 باشند و جانش او را از کعبه خیار پاک که دوست او بگریه و بهت
 باز آوردند بعد از چند روز دیگر باز بدست شیخ او را خلوت بنشاند و
 بخفت او را از تقریر و است چنین قائم جمله نماند و یک به سر و دست رسید
 باز گریه را در عالم رؤیا صورت را تعجب و باده و شمع آتش و در کاره
 بعینه نظر باز آمد و چنان گریه و ناله بر آن قطعه هر سید باز جید از آغاز که
 فی الحال حضرت شیخ سکوت آن در میان کار کرد و سخت گرفته نگاه
 داشته و دید دیگر شیخ در آن گرفت چنان که وقت گرفت و آن هر شیخ

شیخ و ادبی از جیب سبک برداشته آورد و بکلیش نشاند و او را همچو از آبرامه
 بکشد است ملاطفت نصیحت و کشف و آواز همچو که از هنوز در گوش می بود که ناکام شیخ
 عبد الغفار نایب باز دست بر خلوت خانه زده و بار کعبه و شمع زده و بر سر سجد
 بخود افتاد و بعد از این سر او را از آن که شمع شروع به عارضه سماره خفته که هم
 که ناکاه و دشمنی از او سجد نموده چنان نگاه که هم شیخ معظم با چنان کج میزد
 سجد به هم شمع بن گرفته و خرقه و کلاه طریقت و عصا آورده بنشسته
 و حضرت شیخ او را بای فلول لطائف و حکمت بخفتند و بهوش آورد و دست شیخ را
 بر رفته و به پا بر خفته و در برابر بنشیند و شیخ او را بنشیند و خرقه و کلاه و در
 پوشیدند و جلای مصافحه نمود دعا و فاتحه خواند و بهت نصیحت بعد از آن
 شیخ رو به شیخ عبد الغفار نموده فرمود که به صبر کار بردن اوله نیست این است
 لاله الحمد کار تو تمام رسید بعد از این هر جا خفته می باش بعد از ده روز او را
 در خضر نموده بطن صلاح و نوشته رخصت حضرت از ادب طریقت و علم
 خلق با و ملا با و دیگر از بنیاد شیخ رفته رخصت حضرت و کرد و او که است
 سجد به شیخ او را رخصت نوشتن با و ملا و نوشته بنام برده است او شد
 اولاد و غیر شیخ نعم الدین که سلفش اسم خدا اسم او را گذاشته است سپیده
 و بعد از او بهت و لذت یک شیخ عبد الغفار را و بعد از او بهت و لذت یک

بناو عزیزا کاشاک شریعت بقضا اقله مجموع الزینین
چون لم عقیقہ چنین بود که این سر چیست که عدم و خلوص ازین سر
بحسب تعد او بزرده اختصار رسیده اند بنانه اختصار صحت علیه السلام

و جعل قدس من غیر علی صلوات الله علیه امام الاثر و حافظ نعمه خیر علی الجلال و العزیز
و الارزاق قدس سره و در تفسیر کبریا فرمایند بنی محمد ستمش از چندی خواجه صاحب حدیث
از جانب قدس کلا جمع کرده گفت ای مراد این نصیب از خدا شرف و ازین است
و سعادت که با آن ستمگر شتم نصیب از من چیست و در عهده بنی خطاب که در معراج
آنکس الحاح معراج است نماز جمع است خواجه صاحب حدیث علیه السلام چنین بیان عالم
نزد انصاری بیان چنین خبر ملاکه انصاری معراج المؤمن را امام میفرماید که نماز
جامعت که چندی خواجه صاحب حدیث علیه السلام عین آن مغرب است که مصمم گوید اول
بطهارت مبارک نموده چندی در مقام قدس بی طهارت میسر کند و لا جرم خبر
علیه السلام از عرف کور باران حضرت صاحب حدیث علیه السلام آورد و آنچنان
بجای خود را فرمود که اهل ابرق را زیارت است از مولد اب کور باشد در وقت
شهرها که در شمع کبریا که شمع آنها بعنوان آسمان میسرند حاضر آورده
کذلك چنینند بهر نسبت نماز قدم ناز در وقت سرای هر شهر را بآن مطلق
مطهر خوانند و نماز در شهر شریف است و چندی قصد طهارت باطن کند و نویسنده حضرت
جلال حدیث رفیق آئینه که گوید از حضرت ابرق و در جاز کور را باب عرفان
مملوک که نه از بدین مصلحت نماز نکرده اند بعد از آن غشی ازین عالم که در نماز چندی
گوشه است و کمال علم انصاری در کبر علم و کبر علم و کبر علم و کبر علم و کبر علم
ازین که شایسته است و مخصوص آمده و سلام نهاده که بجهت توحید و صفات توحید است
و سعادت رتبه نبیوت با آن همراه خوانند چندی در طهارت ظاهر را بیان

بعد از آن که سید خواجه را طین حیات از آن استاد بزرگوار در میان حضرت
صالح علیه السلام نصرت کند نور تجلیش معطوف و نور کجوانه که کمال صلی علیه
طلوات کلام تجلی است که ظهور کوه بقضای از آن تجلی است و خضع که در رکوع است
چون کند و اعتراف ب عظمت الهی و سبجانی به العظیم و سجده در زبان سر است
و بر زبان آن تجلی نصرت کند و در ظهور آن تجلی بود که آن حضرت صلی علیه السلام
تا طراش شد گفت اللهم انی اعقبک بعفوک من عقابک بعد از آن
که صلی علیه السلام از نازل نواضع بر کعبه عصب که از عذاب عظمت الهی موجب نواضع
لذات فواید باز بمقام استغفارش قیود و بندها بشکرا که نصرت است
بعد از آن عیاج بنده زبان بجهت خداوند سر کشاید و قبول حدیث خداوند
در سینه که من عده بعد از آنکه حدیث خود و احد است تجلی دیگر از تجلیات
صفا بنده میرسد که تامل علیه السلام از آفاق العبد سحر الهی
عده نظر بنظر الرحمن و این نظر رحمت عبارت از تجلی صفاتی است
و مستعدیانی و در خضع لاجرم در مقابل آن بنده سجد کند که نهایت
خضع و تذلل است چنانچه در مقابل تجلی فعلی رکوع رکود و همین معنی بود که آن
حضرت صلی علیه السلام اظهار نموده که اعقب بر ضاک من خطاک و چنان
سر از سجده بر آورد و تجلی دیگر که عبارت از تجلی ذات است و در شرف
و این تجلی نمایه ایت از آن فریب که مژه سجده و خضع
و سکن است و تسبیح بر سجده اول و اسجد و اقرب و این بلند

این

ترین کواکب الحان طریق تحقیق و انجا مقصد آن که این تجلی صفا
و صفاتی تفاوت بعد بجهت است از قصد از صفت در نواضع که تسبیح بعد از اینها
لاجرم تفاوت ظاهر آید که رکوع و دیگر سجده که چنانچه از صفاتی دیگر که آید
نمونه ظاهر این تجلی نیز از دیگر مقادیر نشدند هر سجده یکبار کردند و هر دو
نواضع بر پنج واحد بود که نشدند فائده تفاوت بحسب بساطت کار آن
از وقت گفت که عیاج بنده زبان بجهت خداوند سر کشاید و قبول حدیث خداوند
یک تنگ هر دو خطاب بر یک نوال آمد اما بحسب مغز تفاوت میان کاف
و نه تنگ از آنکه عیاج بنده زبان بجهت خداوند سر کشاید و قبول حدیث خداوند
صالح علیه السلام و سجد و اسجد و سجده در زبان سر کشاید و قبول حدیث خداوند
تا رکعت اول سجود و جام افاده و نایه سجود در نواضع و تسبیح جلوس بر نشا
سیادت لازم و شایسته الهی و علاء جبهه چنانچه آنحضرت صلی علیه السلام
در مقام ذی قدس و شایسته الهی و علاء جبهه چنانچه آنحضرت صلی علیه السلام
که بنده که سجد کند آن عقیقه بود که التبیات المبارکات الصلوات الطیبات
لله بنده نیز زبان شایسته الهی و علاء جبهه چنانچه آنحضرت صلی علیه السلام
تسبیح و تسبیح بر زانو و دم حضرت صلی علیه السلام و سجد و سجده در زبان سر کشاید و قبول حدیث خداوند
بر نواضع آنحضرت محمد در صلی علیه السلام و سجد و سجده در زبان سر کشاید و قبول حدیث خداوند
اینها التبر و رحمة الله و برکاته بعد از آن که در سلام و نواضع آنحضرت استماع نموده
که التبر علیا و علی عبالله التبر الحسین بر کعبه ازین که صلی علیه السلام و سجد

این درج علی و حصول این منازل سید و سید و کلام عظیمه که در کتب است
 استمدان لا اله الا الله و استمدان محمد صلی الله علیه و آله بعد از آن سالی که در
 این سید که برقی سبطه العین از ناحیه ام القریه مقصد رسیده و مقصد
 شد از منبر طمس حضرت یحیی بن اسماعیل علیه کشته طیبیه اصلهاست
 و فرماید اسماء از سر در صد و سی و نه قدم چیده بدو وارد بر اشجار
 اسرار لغات قلب فوسین او او را رسیده بر پستان الله رسیده
 بریده چینه بکوهستان بر شیب خا و حوالی عبده مالو حوالی بی
 نوار نایده از زمین و فله این نیا نمند در شرب شرب در میان کوه است که
 در محرم اسفند نماند قمر سر که کشتی از در محرم نیت هم از نیا آن که کشتی
 عاصد از کوه این سید بنیده و این نور سر و دیده سران فرسود قصد صلوات
 بر آن حضرت نمودن بکمال انعم صل علی محمد و علی آل محمد کثرت در آن
 امری که در کثرت متابعت ابن طلحه سیر که خلیفه جلیل علیه الصلوه و السلام
 که از کوه نور سالت آن حضرت صبح هر علیه و کثرت نیت نیت که نیت
 و باعث فیهم رسول الله و او را این است عاصیت که در کمال
 صلیت و کثرت و بارکت و رحمت علی اهل بیت و علی آل ابراهیم
 فی العالمین اینک حمید مجید بعد از آن خلیفه علیه الصلوه و السلام
 در بارگاه عالی مقام نماند و از حضرت جلال عدیت نجیب
 چنان حضرت است عاصمه بر غفران است بخواهی نیز صلی بعد از آنکه
 در

و ت قرب انیس بر باد که بر باد کوه بعد از آن و در سفره بر زمین و مویست
 از نواید خاص از کوه از باب احضار و نه تحت و خلاص بهادر تحقیق
 سفر العظیم است و تحقیق علی حق که کوه جرم این و عاصم است و کلام
 بر نایه اتم اخف لایقین و المومنان تا بعد از آنکه آنحضرت صلی علیه و آله سلم
 ترتیب خدمت با نام و با تمام رسیده و خاطر از تمام آن جمع گوانده اسر
 بر اجعت از مجور آنحضرت صلی علیه و آله سلم بملایکه ملکوت افکار بعد از آن
 بر جمع با صبا و با لوان فرمود که کلام صبح را بنزد زمین جمع از سفر عراج نماز
 مامور است بسلام اول بوقت ملائکه کلام علیه الصلوه و السلام هم بخواند
 لازم و معلوم که در وصف جماعه انتظام یافته اند چنانچه فرموده تخریب
 انگیزه و تعلیم تسلیم و این است که تحقیق ازین زیادت در نفس بجز
 الله در نموده ایم فلیطالع شمس باقیه بیایان که این دفتر حکایت هم خواند
 بعد و فرمود که بعد از در شمس تخریب در پرف از نب زینب ۲۳

جاءه الاولی

بسم الله الرحمن الرحیم

در این فصل نعلب ما جماعت بر نماز سفره و در کمالی بعضی از ادراک کثرت
 حصول ثواب و در بیان ثبوت صلی علیه و آله سلم بلفظ درجه تعبیر یافته که صلوة
 الجماعه تفصیل علی الصلوه الفد تسبیح و غشیز در جود علماء تصریح گفته

که گنجا ز جاعت از صد هزار هزار هزار هزار است پس هر چه در لفظ یا چه
 هزار هزار هزار است و امام نیز در هر لفظ درجه و سوره نماز حد که هر
 گاه نماز منجماحت از در وقت شد در آن نماز نفس است و بخت
 اعلا که در جنت از علما است و امام نیز در یک است فقال رسید
 کاه قولی و فاع از ضابطه نفس نیز است فقال خود که در
 شاید این قول از لون جمله به پیدان سبب علماء این قول
 و اخذ وجه که به پند و چمن نظم از شریک حفظ بهتر است او ای چمن نظم
 فضا از اندر جاعت بر عاقلند از حد تقاسیم بملک ساله است پس
 یک برین از حد نیز از اندر بر اندر از حد بود از حد بود از حد بود
 لیکن تابع و توبه شرط است بر توبه کریمیت هم نیست ایندین باید توبه
 اذن مکان شرط است بسم کرده و ندوة سلا عدم
 تفضیل در دم به م سوره بدین منسخت بود
 در جمعه ترک لغو سبب شرط است با این یقین بود
 چمن شرطها که به سبب جاعت توبه است که توبه است که توبه است
 قطعه دیگر توبه است که اصل شرط حصد توبه جاعت
 و جاعت و ذکر سبب است و امور که براد از لفظ توبه آن است که
 ترخیص و تخطیای غیر صفی چنانچه که اصلا فرجه که یک دیگر در آن
 بچند در صف باشد هم است و اولی است صفت توبه چنانچه چمن
 جاعت

صاحب سوره که از صف نگاه کند در آن کند سیم توبه که توبه است
 بسم چنانچه ما بین باشد امام و باشد صف اول از در وقت سیدل زمانه
 محسن باشد باشد در یک نزدیک به من در غیر فرام زاید بر آنکه جاعت
 سیدل از غیب باشد امام به پند نزدیک تر باشد و چمن بین
 بر صف چهارم ترتب صف و توالی است باینکه در صف است
 بر صف و هر شخص از مردن بالغ و کفایت بالغ و خشیان بالغ و غیر بالغ و زن
 بالغ و غیر بالغ بالغ چنانچه در توبه غیر مذکور است قطعه توبه صف و
 شرط توبه جمعه و توبه جاعت که در توبه شروع درین است چهار درین
 لفظ جمله است و اگر یک سقاریه در دم سیم بین سیدل چهارمین است
 ترتب توبه که یک درین نیست توبه سیم یقین بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی خیر خلق محمد و آله و صحبه
 الطین الطاهرین اما بعد معلوم مسلمین و مؤمنین است که احکام شرع پنج
 قسمند اول توبه که کفر توبه است و توبه است که کفر توبه است که کفر توبه است
 عکس این سیم نیست که کفر توبه است و کفر توبه است که کفر توبه است
 کرده بر عکس این پنجیم سابع است در ترک و نقد نه توبه است و نه عذاب
 که در اجانه آن است که هر کس که از سر وین آید و خود آن گویند باید بطریق
 معلوم او باشد که از کلام قسم است تا اگر نه باشد از لون اجتناب نماید و اگر

با بر سر عتبات انعام نام در آن شرفی از جمله طرق است که در کلام
 رفته اند از حضرت صاحب کرامت علیه السلام آمده و یکی از اینها این است
 یا بعضی از آنکه باید در چنین طبقه اوقات و چنین جاه کلام به صورت آیات
 و حدیث معتدله هر چه بطریق آحاد از این کتب رسید آحاد صحابه و غیره
 نه از عظمی طلقا تحت است و در باقی کتب هر چه مندرج شده است با این
 و هر چه غیر مندرج است در غیر اینها باید که بطریق دیگر که در این کتاب
 است به روشنی آید و در فضایل اعمال شرط است که بشود به ضعف
 نباشد و علم و فضل و خیر و رحمت ندارد و در کتب بر تقویت و دلالت
 بر قول مجتهد غیر عادل شریعت است و باید دانست که نقد کتب معتبره
 معتدله و شروط و ادوات و جماعات و کتب معتبره در مذاهب حضرت امام فخر
 رازی و ابن احنه و سایر کتب شیخین است و متعین است آن و باید دانست
 که اگر شخصی در این باب در یک وقت متوجه شود باید که در نزد
 مقدم و اهل و اکثر غیر فوری و فوری جمع شود و فوری مقدم دارد و اگر
 کلام با فرض و در اینجه باشد یعنی از کتب معتدله شود که در این باب
 کرده است اینجا نیز رعایت آنست که گفته شد و اگر فرض فوری است جمع شود
 است و هر چه در هر کس که فرض فوری است بر او واجب شده و نقد باشد
 بر آن غیر از اینست باشد و هر چه در هر کس که فرض فوری است بر غیر آن

مروانی

صرف نماید و از آنکه از آن خبر رسیده و در اجتماع در دست هر دو مسلح و کلام
 به مدعا است آنکه باید که در این کتب معتدله و غیر معتدله اینها را در این
 یعنی از این طریق است که در این کتب معتدله و غیر معتدله اینها را در این
 بهر است و آن در این است که در این کتب معتدله و غیر معتدله اینها را در این
 و آیات و احادیث اخبار و احادیث بدان روشه شد آن که در
 شریف الفی و الکرم و شهر الصبر و غیره که در این کتب معتدله و غیر معتدله
 الصدرا لیبین الفاجره منع الیای بلایع الصبیحة تمنع الرزق الصدق بالصدق
 به همین آیات نشود صفو کلام و التخالق بین کلام فاسد
 که عظمی الحمد لله علی کل حال باکان لم یجد رجع خیر من الودن
 ابد انفس العاطس بالتحید ازین من ائمه و القوس و القوس و القوس
 و قال العلماء ان الریاء علامه علی سوره الخاتم غیر با خلد و علامه
 آن است که به ایمان بقیاسه می رود و غیر ازین آیات و احادیث
 و اخبار بسیار است بنحیث بعضی از اعمال است در روشه و بعضی
 بدون خاصیت مذکور شده و بعضی حکم من جمیع علم و در روشه علم عالم
 بعلم ممکن است که صلا و عباد و اقیار که مخلوق است آیات کلامی است

بر غرض پس باید که جمیع اشیاء مطاع شوند و در پیش ما یعنی در پیش سحرش
 کلمات اولیاء حق و در جملہ شجرت انبیاء است و لکن در حقیقت غیر معصوم است
 تحت نیستند و اما در عملی مجروحند و اینجا قطعاً بالکذب نیست و در نزد کس
 اولیاء غیر الله اخرجت للناس حضرت علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه
 میفرماید که کشف الغطاء ما زدودت یقیناً و افاع کشف و کلمات و خوارق
 عادات که بطریق مخلص مسعوده و از اولیاء این امر سرحد سرور و منقولند
 لایعد و لایحیی پس اطلاع بر غرض و حالات و ما عدا آنچه در احادیث
 و آیات است بجز آنکه شرعاً محال باشد و همچنین بیکه اولیاء اطلاع بر
 احوال نفوس و چه علل و طریقه مذکوره و حکمت فیافه و فراموشی
 و ملاحظه اقوال و افعال و عادات و اخلاف و چنانکه کیفیات
 اسرار معلوم سرشته حالات نفسیه و غیر معلوم میگرد و هرگاه این بر
 و معلوم شدند پس چنانکه در طبیب حسنی در اول حفظ صحت
 و در اذن و منظر باید داشت اینجا و طب روحانی و جبهه قطره بشری
 تا کمال قرب فرایض شود و از قرب ذاتی گویند و تا کمال قرب نوبت
 که از آن قرب صفاتی مانند این سرشته منظر باید داشت تا نفس از منظر نیلش
 بالکمال منقطع و جمیع کمالات که در شمایست مستحکم گشته و اطلاق طلب
 سلیم بر او قلند شد که مصادق حصر الانزیه که در بعضی طبیب روحانی
 کجاست

که عبارت است از سرشته کامل که کمال احاطه معرفت تا سرشته تا کمال کیفیات
 حالات و حاصل که سرشته و متوجز قریب هر یک از نفوس که سرشته و
 و فضایل و در این جبهه اولیاء معلوم سرشته و با یقین و جذب به سحر و
 پیوستن اولیاء و اولیاء از خود بعد از انزیه از این ملک و بجز کمال
 تضاد سرشته و و ممتاز سرشته دارد و با بند بر کج و سر حدی و که
 باعث حصول چیز از سرشته از مکارم اخلاق و با بفرمان و با باعث
 رفع چیز از سرشته از اوصاف باشد لطفاً با در سرشته الایم فلا یم شلا
 بنوشت فتمه او سنا و له از صفا صیر کما او ایماء علی مایه از نظر الاقتصا
 الحاکم او التحد او الاسکان او نحو مبادی این سرشته که در تعلیم و تبحر و
 چندین سال یادیده العبد بعد از آنکه در یک است سرشته شلا و این سر و
 فرایض از اجاره سر گویند طریقه سرشته و اجاره طریقه حقیقی و پس اشکال اجاره
 مجتهد و سر مشین است و اجاره و ایماء سر مشین یعنی در اقرار او
 اصرار و مطلق معلوم سرشته که سر در سر الهی مشیت شود که ام شود و از یک
 این ملک است که تمام او سر و از سر معلوم سرشته و اما مانع و انفع نیست
 بحال سعین و دو قریب سعین و جبهه شخص سعین معلوم سرشته و و به سرشته
 که هر چه جنب القوت معلوم سرشته و فرض عین است و با محله بالبعین
 بلکه هر چه سرشته و ب سرشته یعنی با کوه لعینه و کر سرشته و از سرشته

[illegible]

2

ان یقین باشد ^و سراسر ^و علمه ^و مایه حسن ^و شمع ^و العجب ^و با وجوب ^و سوره ^و و هبل
ازین اگر بعلم خود ^و در باطن ^و طبع ^و خلق ^و عال ^و شد ^و او ^و بر ^و رض ^و شمعین ^و شد
بخش ^و صرف ^و غیر ^و خود ^و دلان ^و سست ^و گد ^و شد ^و اگر ^و بر ^و شمعین ^و انفع
باشد ^و و سست ^و ازین ^و کسی ^و که ^و استخوان ^و او ^و مختل ^و شد ^و باشد ^و و محتاج
باشد ^و در ^و اصلاح ^و آن ^و به ^و استخوان ^و دیگر ^و اگر ^و یسین ^و خبر ^و بگوید ^و که ^و استخوان
نخس ^و و یا ^و سست ^و زد ^و و تر ^و برسد ^و و درین ^و در ^و صورت ^و که ^و من ^و تقین ^و یا ^و من
انقیص ^و بعلم ^و خود ^و یا ^و خبر ^و یسینی ^و خبر ^و معلوم ^و شد ^و و ^و مایه ^و بخش ^و مایه
رشد ^و شد ^و یا ^و که ^و طیب ^و نفوس ^و شایقی ^و بر ^و شایق ^و الذکر ^و نظر ^و حاصل
اشخاص ^و معین ^و شد ^و چیز ^و را ^و که ^و در ^و رعب ^و شایق ^و نباشد ^و شد ^و کور ^و و سور
نمود ^و شد ^و و ^و حال ^و که ^و الحضا ^و نفع ^و و ^و عین ^و معلوم ^و نباشد ^و استمال
غیر ^و فقر ^و لازم ^و نیست ^و و ^و که ^و حلال ^و شد ^و و ^و کور ^و شد ^و که ^و خبر ^و ازین ^و بود
اجازه ^و را ^و گویند ^و و ^و در ^و آن ^و ترتیب ^و هم ^و که ^و احکام ^و بر ^و عرف ^و از ^و کار ^و له ^و عین ^و است
از ^و بار ^و در ^و بعضی ^و بنا ^و قبله ^و تا ^و دین ^و شود ^و و ^و که ^و تکلف ^و آن
تکلف ^و تسلسل ^و آن ^و لازم ^و نموده ^و شهر ^و که ^و استقر ^و و ^و عارف ^و نباشد
و ^و شرح ^و چیز ^و را ^و از ^و اجازه ^و گرفته ^و شد ^و و ^و امت ^و نماید ^و و ^و این ^و اگر
بصورت ^و اجازه ^و است ^و و ^و سفر ^و کا ^و نفوس ^و است ^و اجازه ^و شرح ^و مجاز ^و شد

و اجازه بمنزله کرم است و آن اجازه مجذبه و مصغه و علماء و ادوات
اگر از ابرار نقش و روایت حدیث و کتب و علوم و تالیفات و تصنیفات
و این نیز خاص است با عام شاید اعظم و شر و آداب آن و طریقی و نام
آن در مجال فهم معلوم است و این را اجازه علم لقول گفتند
اجازه علی مجاز و مراد ازین حفظ سلسله استند است که مخصوص این
امر موجود است و در جمیع النوع این مغلوب مستقر لقول داشت و از
جمله النوع اجنات و اعظم آن و بکمال طلاق اجازه بر غیر آن محصور
مجاز است اجازه افتاد و اجازه علم حقیق اینست اجازه حقیقه
علم رقم پند شد بهر استعنا غالب و مغلوب که در اصطلاح این وضع
نمی بیند خصوصیت بیانه شخص یا ملاک خواهد بود که خواهی نوشت
یا نبیند یا از او یا به شخص که حاکم بر این یک را ضرر و نفع این حب
معلوم می نویسد که در حب غلط کنند طریقه افراط نام شخص
بین حب کنند و غلط کنند و نوشت است طریقه نمایند و حب
اسجد نام معلوم کند و غالب و مغلوب کدام است و این حب
بدین وجه است این است که محسوس شد

22

[illegible]

شش هفت غلبه آید بر شش شش طالب غلبه آید بر مطلوب پس تقویت
 باشد شش غلبه آید بر هفت هفت طالب غلبه آید بر مطلوب
 پس شش شش طالب غلبه آید بر مطلوب و آنرا علم فی احکام از قیاس
 فاعده در استحقاق حب در قیاس حکما در هر چه که در قیاس استحقاق اند
 که در قیاس نفی بجا داند از غرض ماه ترکیه تا سلسله هر روز در حضور باشد از
 اعضاء این ان روز که در آن حضور باشد احتیاج به کتب از قضا و محاسن و الا و غیره
 و در آن وقت از اوقات چهارم حضور در آن و دیده اند که به این قاعده را با تجربه
 که اگر چه محسوس و این حب و سیر او نفی نماز که دالود ماه ترکیه که در آن ماه
 پس اگر ماه هر یک است ماه ترک که در است الی آخر در کف دست باشد
 ۲ در کف باشد در پشت باشد در بی باشد در عدولت باشد در عد
 چپ باشد در سیر باشد در پشت باشد در دندان باشد ۱۰ در درج باشد ۱۱ در صغیر باشد
 ۱۲ در زق باشد ۱۳ در نایز باشد ۱۴ در سون باشد ۱۵ در عد چپ باشد ۱۶ در پار
 باشد ۱۷ در اصحاب باشد ۱۸ در سون باشد ۱۹ در بی چپ باشد ۲۰ در زق باشد ۲۱ در
 شکم باشد ۲۲ در زق شکم باشد ۲۳ در جل باشد ۲۴ در عد چپ باشد ۲۵ در پشت باشد
 ۲۶ در سینه باشد ۲۷ در کف باشد ۲۸ در پیش باشد ۲۹ در دست باشد ۳۰ در بار
 باشد و در هر یک که یا هر یک که بر هر یک که ز غرض است و در قیاس در آن
 که گفته اند در آن باشد و الا فیه سیر و تجربه ها و صد که اند خلایق است و آنرا علم

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاسیس ۱۳۰۲ هجری شمسی

